

ปัจจัยทางเศรษฐกิจและโครงสร้างประชากรกับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
ของประเทศไทย

สกลิต ศรีพิลาศ

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ECONOMIC FACTORS, POPULATION STRUCTURE, AND INCOME TAX
COLLECTION FROM NATURAL PERSONS IN THAILAND

SALIN SRIPILAS

A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ECONOMICS

2018

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัจจัยทางเศรษฐกิจและโครงสร้างประชากรกับการจัดเก็บ
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย

ชื่อผู้เขียน นางสาวสลิลา ศรีพิลาศ

สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์

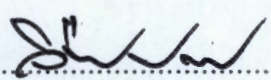
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์บุญธรรม ราชรักษ์

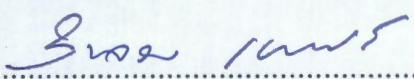
ประธานกรรมการ

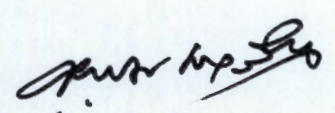
รองศาสตราจารย์ ดร. ขวัญกมล ดอนขวา

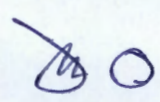
มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สืบพงษ์ ปราใบใหญ่)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..........ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไร่จวน เบญจศิริ)

..........กรรมการ
(รองศาสตราจารย์บุญธรรม ราชรักษ์)

..........กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ขวัญกมล ดอนขวา)

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัจจัยทางเศรษฐกิจและโครงสร้างประชากรกับการจัดเก็บ
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย

ชื่อผู้เขียน นางสาวสลิลา ศรีพิลาศ

ชื่อปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา 2561

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

- | | |
|--------------------------------------|---------------|
| 1. รองศาสตราจารย์บุญธรรม ราชรักษ์ | ประธานกรรมการ |
| 2. รองศาสตราจารย์ ดร. ขวัญกมล ดอนขวา | |

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและโครงสร้างประชากรที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย โดยปัจจัยทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว และมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรม และโครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงวัย (aged society) โดยศึกษาผลการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลระหว่างปีภาษี พ.ศ. 2550-2559 ทั้ง 76 จังหวัด ใช้ข้อมูล Panel Data ใช้วิธีการสร้างแบบจำลองในรูปสมการถดถอยเชิงซ้อน (multiple regression model) ทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares--OLS) ในรูปแบบ Cross-Section Fixed ด้วยโปรแกรม Eviews

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว และมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย โดยมีความยืดหยุ่น 0.49 และ 0.21 ตามลำดับ ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนการจ้างงานของประชากรในพื้นที่ โดยเฉพาะการจ้างงานในสาขาการผลิตนอกภาคเกษตรกรรมทั้ง 18 สาขาการผลิต และควรมีการพิจารณาการจ้างงานของผู้สูงอายุ หรือการขยายอายุการทำงาน

สำหรับสัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมดมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทยมีความยืดหยุ่น 0.04 ซึ่งไม่สอดคล้องกับกับสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากประชากรวัยสูงอายุมีความมั่งคั่ง (wealth) ในการอุดหนุนการบริโภคและการลงทุนในช่วงเวลาหลังเกษียณอายุการทำงานอย่างเพียงพอและยังคงมีส่วนที่ยังไม่สูงมาก ซึ่งกรมสรรพากรอาจมีการทบทวนนโยบายเกี่ยวกับการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ที่ผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่า 65 ปีบริบูรณ์ในปีภาษีได้รับแบบขั้นบันได โดยตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปร สามารถอธิบายรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทยได้ร้อยละ 99.31

ABSTRACT

Thesis Title	Economic Factors, Population Structure, and Income Tax Collection from Natural Persons in Thailand
Student's name	Miss Salin Sripilas
Degree Sought	Master of Economics
Academic Year	2018
Advisory Committee	
	1. Assoc. Prof. Boontham Racharak Chairperson
	2. Assoc. Prof. Dr. Kwunkamol Donkwa

In this thesis, the researcher studies the effects of economic factors and the population structure on the collecting of income tax from natural persons in the Kingdom of Thailand (Thailand).

The economic factors considered by the researcher were the value of the gross provincial product (GPP) per capita and the value of the gross provincial product excluding the agricultural sector, and the population structure in an ageing society.

Employing panel data analysis (PDA), the researcher studied the results of revenue collection by the government in 76 provinces during the tax years 2007-2016. Applying the Econometric Views (Eviews) computer software program, the researcher constructed a multiple regression (MR) model

allowing the estimation of the coefficients by means of the ordinary least squares (OLS) method, thereby providing a fixed effects cross-section analysis of variables.

Findings are as follows:

The variables of the value of the GPP per capita and the value of the gross provincial product (GPP) excluding the agricultural sector was found to be directly correlated with the revenue collected from the income tax paid by natural persons at a flexibility of 0.49 and 0.21, respectively. This finding was in consonance with the germane set hypothesis postulated for this investigation at the statistically significant level of .01. As such, the researcher recommends that concerned agencies should promote and support the employment of local people, especially in all 18 production areas excluding the agricultural sector. Consideration should be especially given to employing the elderly or extending working age limits.

The proportion of the quantity of the elderly to the quantity of the whole population was found to be directly correlated with the revenue collected from the income tax paid by natural persons at a flexibility of .04. This finding was not found to be in consonance with the relevant set hypothesis posited for the inquiry at the statistically significant level of .01. This may be because the population of the elderly has sufficient wealth for consumption purposes and has also made post-retirement investments. However, the proportion is not particularly high. The researcher accordingly recommends that the Revenue Department should review policies exempting

income tax for those residents having incomes in Thailand at ages not less than the full age of sixty-five in sequentially-staged tax years.

Finally, furthermore, all three independent variables were found to be explanatory of revenue from the collection of income tax from natural persons in Thailand at 99.31 percent.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องปัจจัยทางเศรษฐกิจและโครงสร้างประชากรกับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตา กรุณา และความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์บุญธรรม ราชรักษ์ ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ขวัญกมล ดอนขาว กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้คำปรึกษา คำแนะนำต่าง ๆ ในการแก้ไข วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อันเป็นประโยชน์ตลอดระยะเวลาของการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รำจวน เบญจศิริ ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์สำหรับข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการปรับและแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้มีความสมบูรณ์ และขอขอบพระคุณคุณพลากร ดวงเกตุ สำหรับคำแนะนำคำปรึกษาต่าง ๆ ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณสำนักงานสถิติแห่งชาติที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการวิเคราะห์ สำหรับการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ที่เคยร่วมศึกษากันมาสำหรับการให้ความช่วยเหลือในส่วนที่เป็นประโยชน์และกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายขอขอบคุณมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่เป็นแหล่งให้การเรียนรู้ชีวิต วิชาการ และสังคมของผู้คนที่เกี่ยวข้องในการศึกษาระดับมหาบัณฑิต ทั้งนี้หาก วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีคุณประโยชน์ต่อผู้อ่าน ผู้ศึกษาขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพ

สถิต ศรีพิลาศ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(9)
สารบัญตาราง.....	(10)
สารภาพประกอบ.....	(12)
 บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
สมมติฐานของการวิจัย.....	10
ขอบเขตของการวิจัย	11
วิธีดำเนินการวิจัย	11
นิยามศัพท์เฉพาะ	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
กรอบแนวคิดในการวิจัย	14
2 แนวคิดทางทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	15
แนวคิดทางทฤษฎี.....	15
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	32
3 โครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	40
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา.....	40

บทที่	หน้า
4 วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย	56
วิธีดำเนินการวิจัย	56
ผลการวิจัย	57
5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	70
สรุปผลการวิจัย	70
ข้อเสนอแนะ	74
ภาคผนวก	
ก ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย	77
ข ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	124
บรรณานุกรม	137
ประวัติผู้เขียน.....	141

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1 การจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลตามหน่วยงานจัดเก็บ ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2560		2
2 การจัดเก็บภาษีอากรประเภทต่าง ๆ ของกรมสรรพากร ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2560		4
3 ผลกระทบต่อมวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี พ.ศ. 2559.....		9
4 บัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ปรับปรุงใหม่.....		52
5 ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย		59
6 ผลการทดสอบ Panel Unit Root ของตัวแปรกำหนดรูปแบบให้มีค่าคงที่ (individual intercept) ด้วยวิธี Fisher-ADF		60
7 ผลการทดสอบ Panel Unit Root ของตัวแปรกำหนดรูปแบบให้มีค่าคงที่ และแนวโน้มเวลา (individual intercept and trend) ด้วยวิธี Fisher-ADF		61
8 ผลการทดสอบ Panel Unit Root ของตัวแปรกำหนดรูปแบบให้ไม่มีค่าคงที่ และแนวโน้มเวลา (none) ด้วยวิธี Fisher-ADF		63
9 ผลทดสอบสมการ Panel Cointegration ด้วยวิธีของ Pedroni.....		64
10 ผลทดสอบสมการ Panel Cointegration ด้วยวิธีของ Kao		66
11 ผลการประมาณค่าตามการทดสอบด้วยวิธี Hausman Test		67
12 ผลการประมาณค่าตามการทดสอบด้วยวิธี Redundant Fixed Effect Test....		67
13 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย		78
14 ผลการทดสอบสมการ Panel Cointegration ตามวิธีของ Pedroni.....		125
15 ผลการทดสอบสมการ Panel Cointegration ตามวิธีของ Kao		132
16 ผลการประมาณค่าตามการทดสอบด้วยวิธี Hausman Test		133
17 ผลการประมาณค่าตามการทดสอบด้วยวิธี Redundant Fixed Effect Test....		135

ตาราง	หน้า
18 ผลการประมาณค่าแบบจำลองโดยใช้วิธี Ordinary Least Square (OLS)	
ในรูปแบบ Cross-Section Fixed.....	136

สารบัญภาพประกอบ

ภาพ	หน้า
1 สัดส่วนประชากรสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) ปี พ.ศ. 2537-2559 และปี พ.ศ. 2560-2583	7
2 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	14

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศภายใต้การบริหารของรัฐบาลในด้านต่าง ๆ รัฐบาลจำเป็นต้องแสวงหารายได้เพื่อใช้ในการกิจการที่เป็นส่วนรวม ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ การบริการทางสังคมในทุกด้านตลอดจนการพัฒนาเศรษฐกิจและการขยายฐานการผลิตและบริการด้วยการสร้างความร่วมมือกับมิตรประเทศทั้งในรูปทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อสร้างความเข้มแข็งและลดความเหลื่อมล้ำให้แก่ประชาชนภายในประเทศ ทั้งนี้ แหล่งรายได้รัฐบาลที่สำคัญ คือ รายได้จากภาษีอากรที่จัดเก็บโดย 3 กรมในสังกัดกระทรวงการคลัง ได้แก่ กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต กรมศุลกากร และจากรายได้ที่ไม่ใช่ภาษีอากร เช่น รายได้จากรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรายได้การจัดเก็บภาษีไม่ว่าจะเป็นภาษีทางตรงหรือภาษีทางอ้อม ผลการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาล

จากตาราง 1 เห็นได้ว่า รายได้ของรัฐบาลทั้งหมดเกินกว่าครึ่งหนึ่งเป็นรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากรของกรมสรรพากร โดยกรมสรรพากรเป็นหน่วยงานของรัฐบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บภาษีและการใช้นโยบายทางภาษีอากร เพื่อให้ได้ภาษีตามเป้าหมายอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม อันเป็นกลไกการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมตามกฎหมายประมวลรัษฎากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งภาษีอากรที่กรมสรรพากรดำเนินการจัดเก็บประกอบด้วย ภาษี 7 ชนิด ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ อากรแสตมป์ และภาษีมรดก เป็นต้น

ตาราง 1

การจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลตามหน่วยงานจัดเก็บ ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2560

พ.ศ.	รายได้ของ รัฐบาลรวม (ล้านบาท)	กรมสรรพากร		กรมสรรพสามิต		กรมศุลกากร		หน่วยงานอื่น	
		ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
2540	911,054.88	533,428.08	58.55	172,217.30	18.90	96,637.30	10.61	108,772.20	11.94
2541	818,596.50	490,991.30	59.98	158,144.80	19.32	63,332.20	7.74	106,128.20	12.96
2542	785,380.58	435,454.03	55.44	170,799.45	21.75	76,108.70	9.69	103,018.40	13.12
2543	819,911.53	472,181.48	57.59	164,458.36	20.06	88,084.82	10.74	95,186.87	11.61
2544	887,489.91	504,165.35	56.81	185,167.02	20.86	94,108.96	10.60	104,048.58	11.72
2545	986,267.74	554,263.90	56.20	217,879.99	22.09	101,544.44	10.30	112,579.41	11.41
2546	1,160,644.63	654,017.18	56.35	255,950.78	22.05	112,021.86	9.65	138,654.81	11.95
2547	1,304,893.30	800,227.71	61.33	278,921.24	21.38	107,349.85	8.23	118,394.50	9.07
2548	1,485,120.01	962,909.24	64.84	270,601.09	18.22	107,607.83	7.25	144,001.85	9.70
2549	1,627,670.45	1,071,534.75	65.83	285,404.36	17.53	92,840.97	5.70	177,890.37	10.93
2550	1,725,860.49	1,141,341.80	66.13	283,983.33	16.14	92,274.00	5.35	208,261.36	12.07
2551	1,807,091.95	1,271,234.90	70.35	264,562.31	14.64	98,915.48	5.47	172,379.27	9.54
2552	1,740,828.39	1,141,737.80	65.59	334,794.05	19.23	81,528.05	4.68	182,768.50	10.50

ตาราง 1 (ต่อ)

พ.ศ.	รายได้ของ รัฐบาลรวม (ล้านบาท)	กรมสรรพากร		กรมสรรพสามิต		กรมศุลกากร		หน่วยงานอื่น	
		ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
2553	2,053,378.85	1,296,075.60	63.12	416,852.33	20.30	97,121.52	4.73	243,329.40	11.85
2554	2,224,687.26	1,532,671.20	68.89	370,888.01	16.67	104,719.89	4.71	216,408.17	9.73
2555	2,485,556.76	1,685,396.80	67.81	415,538.89	16.72	122,689.70	4.94	261,931.37	10.54
2556	2,563,752.73	1,774,535.01	69.22	418,048.00	16.31	110,161.35	4.30	261,008.37	10.18
2557	2,504,028.50	1,722,570.88	68.79	380,665.00	15.20	112,047.18	4.47	288,745.44	11.53
2558	2,688,463.61	1,737,791.88	64.64	464,170.00	17.27	116,117.00	4.32	370,384.73	13.78
2559	2,714,227.51	1,725,609.51	63.58	505,365.00	18.62	97,125.00	3.58	386,128.00	14.23
2560	2,802,360.00	1,796,255.00	64.10	561,281.00	20.03	107,404.00	3.83	337,420.00	12.04

ที่มา. จาก ข้อมูลการคลัง: รายได้รัฐบาล, โดย กระทรวงการคลัง, 2561, ค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2561, จาก <http://dataservices.mof.go.th>

/Dataservices/GovernmentRevenue

ตาราง 2

การจัดเก็บภาษีอากรประเภทต่าง ๆ ของกรมสรรพากร ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2560

(หน่วย : ล้านบาท)

พ.ศ.	รายได้ของ กรมสรรพากร รวม	อัตราเพิ่ม (เทียบกับ ปีที่ผ่านมา)	ภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดา	ภาษีเงินได้ นิติบุคคล	ภาษีเงินได้ ปีโตรเลียม	ภาษีมูลค่าเพิ่ม	ภาษีธุรกิจ เฉพาะ	อากร- แสตมป์	รายได้อื่น
2545	554,263.90	9.94	110,149.21	172,300.07	18,879.77	235,139.51	13,161.96	4,292.01	341.37
2546	654,017.18	18.00	122,327.10	216,101.38	22,523.03	273,619.79	12,989.99	6,138.90	317.00
2547	800,227.71	22.36	136,258.42	269,527.95	33,395.99	331,268.98	22,930.97	6,561.65	283.76
2548	962,909.24	20.33	152,031.59	338,353.71	41,018.68	396,745.28	27,538.52	6,955.97	265.50
2549	1,071,534.75	11.28	174,368.43	376,440.52	56,716.00	424,503.99	32,061.98	7,208.05	235.77
2550	1,141,341.80	6.51	196,660.34	391,467.50	65,841.65	445,192.12	34,631.11	7,316.21	232.87
2551	1,271,234.90	11.38	203,937.99	462,062.89	75,379.43	501,697.58	20,256.93	7,651.33	248.74
2552	1,141,737.80	-10.19	199,031.76	392,321.00	87,799.11	437,038.10	17,577.14	7,746.77	223.92
2553	1,296,075.60	13.52	211,000.69	466,326.96	67,786.15	514,065.57	27,659.06	8,980.54	256.63
2554	1,532,671.20	18.25	242,560.45	572,183.56	81,184.74	590,057.58	36,161.60	10,249.16	274.12
2555	1,685,396.80	9.96	273,997.07	566,792.46	95,423.15	692,322.43	44,456.64	11,944.38	360.67
2556	1,774,535.01	5.29	301,249.28	598,025.97	114,257.18	697,997.00	50,104.39	12,603.92	297.27
2557	1,722,570.88	-2.93	280,790.81	563,425.89	100,306.11	711,704.97	53,553.38	12,436.56	353.16

ตาราง 2 (ต่อ)

พ.ศ.	รายได้ของ กรมสรรพากร รวม	อัตราเพิ่ม (เทียบกับ ปีที่ผ่านมา)	ภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดา	ภาษีเงินได้ นิติบุคคล	ภาษีเงินได้ ปีโตรเลียม	ภาษีมูลค่าเพิ่ม	ภาษีธุรกิจ เฉพาะ	อากร แสตมป์	รายได้อื่น
2558	1,737,791.88	0.88	306,100.16	568,287.68	83,177.80	710,257.99	55,523.26	14,048.00	397.00
2559	1,725,609.51	-0.70	319,128.75	578,736.69	46,221.51	717,748.35	50,732.56	12,587.92	453.73
2560	1,796,255.00	4.09	312,745.00	622,160.00	39,382.00	751,738.00	55,555.00	14,131.00	544.00

ที่มา. จาก ข้อมูลการคลัง: รายได้รัฐบาล, โดย กระทรวงการคลัง, 2561, ค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2561, จาก <http://dataservices.mof.go.th>

/Dataservices/GovernmentRevenue

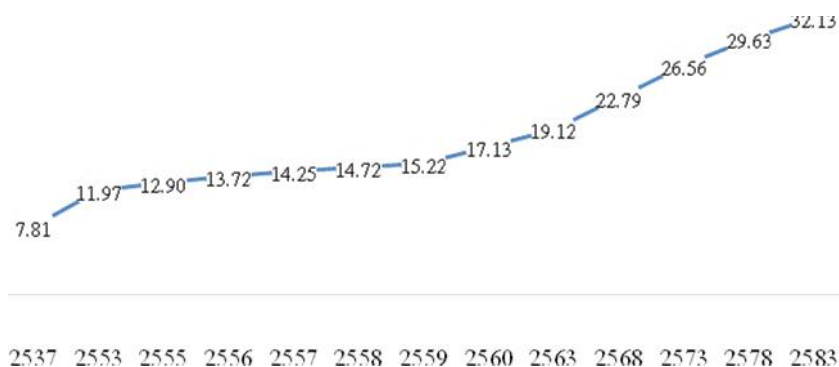
จากตาราง 2 แสดงผลการจัดเก็บภาษีอากรประเภทต่าง ๆ ของกรมสรรพากร ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2560 พบว่า ส่วนใหญ่รายได้การจัดเก็บภาษีอากรของกรมสรรพากร มีแนวโน้มจัดเก็บเพิ่มสูงขึ้นทุกปี โดยรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-2560 เฉลี่ยประมาณ ร้อยละ 40.40 เป็นภาษีทางอ้อม (ภาษีมูลค่าเพิ่ม) ขณะเดียวกัน รายได้การจัดเก็บภาษีทางตรง ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีเงินได้นิติบุคคล ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นกัน ทั้งนี้ ปี พ.ศ. 2545-2560 เฉลี่ยประมาณ ร้อยละ 17.07 เป็น รายได้การเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งแนวโน้มการเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นภาษีทางตรงที่จัดเก็บจากบุคคลธรรมดา หรือจาก หน่วยภาษีที่มีลักษณะพิเศษตามที่กฎหมายกำหนด โดยเป็นรายได้ที่เกิดขึ้นระหว่างปี ที่ผ่าน มาตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดานั้นมีสถานะ อย่างหนึ่งอย่างใด กล่าวคือ บุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีใช้- นิติบุคคล ผู้ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง และวิสาหกิจชุมชน ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เฉพาะที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญหรือ คณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล (กรมสรรพากร, 2560ก)

ทั้งนี้ การเก็บภาษีจากบุคคลธรรมดาส่วนใหญ่เป็นเงินได้พึงประเมิน เนื่องจากการจ้างงาน ไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน ค่าจ้าง โบนัส เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินค่าเช่าบ้าน เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่นายจ้างให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เงินที่นายจ้าง จ่ายชำระหนี้ใด ๆ ซึ่งลูกจ้างมีหน้าที่ต้องชำระเงิน และเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์ใด ๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า ผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษี- บุคคลธรรมดา ก็คือ คนทำงานที่มีเงินได้พึงประเมินนั่นเอง (สำนักงานคณะกรรมการ- กฤษฎีกา, 2560)

ปี พ.ศ. 2560 ประเทศไทยมีกำลังแรงงานรวมประมาณ 38,643.5 ล้านคน โดยเป็นผู้ที่มีงานทำประมาณ 38,037.3 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 98.43 ส่วนที่เหลือเป็น ผู้ที่ว่างงานและผู้ที่รอฤดูกาล (ผู้ที่รอฤดูกาล คือ บุคคลที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ในสัปดาห์ แห่งการสำรวจเป็นผู้ไม่เข้าข่ายคำนิยามของผู้มีงานทำหรือผู้ว่างงาน แต่เป็นผู้รอฤดูกาล ที่เหมาะสมเพื่อที่จะทำงาน) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) ทั้งนี้ กำลังแรงงานเหล่านี้

ล้วนเป็นผู้ที่รายได้จากการจ้างงานและช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในประเทศให้มีเสถียรภาพเพิ่มมากขึ้น แต่ทั้งนี้ ขณะเดียวกันประเทศไทยมีความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัย โดยการศึกษาโครงสร้างทางประชากรเข้าสู่สังคมสูงวัยเป็นการศึกษาการมีประชากรอายุ 60 ปี คิดเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด ทั้งนี้ การเพิ่มจำนวนประชากรอายุ 60 ขึ้นไป เกือบเท่าตัวของประเทศไทยใช้เวลาเพียง 22 ปี โดยประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มีร้อยละ 7.81 ในปี พ.ศ. 2537 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 14.72 ในปี พ.ศ. 2559 รายละเอียดสัดส่วนของประชากรสูงอายุ ดังแสดงในภาพ 1



ภาพ 1 สัดส่วนประชากรสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) ปี พ.ศ. 2537-2559 และปี พ.ศ. 2560-2583

ที่มา. จาก 1. จำนวนประชากร, โดย กรมการปกครอง, 2560, ค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2560, จาก http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age.php

2. การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2560-2583, โดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560, ค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2560, จาก <http://social.nesdb.go.th/social/Portals/0/Documents/การคาดประมาณ%20e-book.pdf>

นอกจากนี้ยังมีอีกตัวบ่งชี้หนึ่งที่แสดงถึงการเข้าสู่สังคมสูงวัย นั่นคือ “ดัชนีการสูงวัย (ageing index)” โดยจำแนกดัชนีการสูงวัยออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ สังคมเยาว์วัย (young society) มีค่าดัชนีต่ำกว่า 50 สังคมสูงวัย (aged society) มีค่าดัชนีระหว่าง 50-119.9 สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (completed aged society) มีค่าดัชนีระหว่าง 120-199.9 และสังคมสูงวัยระดับสุดยอด (super aged society) มีค่าดัชนีตั้งแต่ 200 ขึ้นไป สำหรับการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2553-2583 พบว่า ดัชนีการสูงวัย (ageing index) ปี พ.ศ. 2558 มีค่าเท่ากับ 87.77 และเพิ่มขึ้นเป็น 179.38 ในปี พ.ศ. 2573 (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2557) ทั้งนี้ การเข้าสู่สังคมสูงวัย น่าจะเป็นสิ่งที่สะท้อนเกี่ยวกับเสถียรภาพการจัดเก็บภาษีอากรของประเทศไทยที่อาจลดลงในอนาคต เนื่องจากสังคมสูงวัยเป็นการสะท้อนถึงโครงสร้างประชากรของประเทศไทยเข้าประชากรสูงวัยมากขึ้น และประชากรวัยแรงงานเริ่มลดลงอย่างต่อเนื่อง

จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรตามที่กล่าวข้างต้น เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจในระดับจังหวัดตามการอยู่อาศัยของประชากรที่อาศัยอยู่ในแต่ละจังหวัด ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product--GPP) ย่อมเป็นเครื่องชี้วัดหนึ่งสำหรับใช้เป็นเครื่องวัดภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดเช่นเดียวกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Products--GDP) ทั้งนี้ ตัวเลข GPP เป็นการจัดเก็บข้อมูลกิจกรรมการผลิตทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ของแต่ละจังหวัด และนำมาคำนวณมูลค่าเพิ่มตามวิธีการที่สอดคล้องกับระบบบัญชีประชาชาติตามมาตรฐานสากล โดยใช้พื้นฐานแนวความคิดเช่นเดียวกับการจัดทำผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) จึงนับเป็นเครื่องชี้ที่แสดงทั้งขนาดของรายได้การผลิตของจังหวัด และสามารถใช้อธิบายทิศทางการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (economic growth) ในช่วงเวลาต่าง ๆ รวมทั้งสามารถแสดงโครงสร้างการผลิตที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในระยะสั้นและระยะยาว (จังหวัดระยอง, 2561)

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดใช้เป็นข้อมูลในการติดตามภาวะเศรษฐกิจ และการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนพัฒนาจังหวัด และยังเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงศักยภาพในการผลิตของจังหวัด เนื่องจากผลิตภัณฑ์จังหวัดแสดงให้เห็นถึงจังหวัดมีการผลิตสินค้าและบริการอะไรบ้างมากน้อยเพียงใด การผลิตสาขาใดเป็นการผลิตที่สำคัญของ

จังหวัดบางจังหวัดมีส่วนที่มาจากการผลิตสาขาเกษตรกรรมเป็นสาขาหลักบางจังหวัดมีส่วนมาจากสาขาอุตสาหกรรมหรือสาขาบริการเป็นสาขาหลัก เป็นต้น นอกจากนี้ ยังใช้สำหรับการเปรียบเทียบระดับรายได้ประชากรโดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP per capita) เพื่อดูระดับความแตกต่างของความสามารถในการสร้างรายได้ (generated of factor income) จังหวัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงแสดงถึงความสามารถหรือศักยภาพในการสร้างรายได้ที่สูงกว่าจังหวัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ แต่ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัวไม่ใช่ตัวเลขรายได้ต่อหัวของประชากร (per capita income) ที่ครัวเรือนในจังหวัดได้รับสุทธิ เนื่องจากตัวเลขผลิตภัณฑ์จังหวัดเป็นผลรวมของมูลค่าเพิ่ม (จังหวัดระยอง, 2561) โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดจำแนกตามมูลค่าการผลิต 2 หมวดหลัก คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดภาคเกษตร และผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตร

ตาราง 3

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี พ.ศ. 2559

มูลค่าการผลิต	จังหวัดระยอง	จังหวัดหนองบัวลำภู
การผลิตภาคเกษตร (ล้านบาท)	20,236	6,070
การผลิตภาคนอกการเกษตร (ล้านบาท)	876,880	17,337
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (ล้านบาท)	897,117	23,407
ประชากร (พันคน)	889	473
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	1,009,496	49,443

ที่มา. จาก การจัดทำสถิติผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด, โดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561, ค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2561, จาก http://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=5625

จากตาราง 3 เป็นการเปรียบเทียบข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดปี พ.ศ. 2559 ของจังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัวสูงสุด และผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัวต่ำสุด พบว่าผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัวสูงสุดอยู่ที่จังหวัดระยองมีมูลค่าเท่ากับ 1,009,496 บาทต่อคนต่อปี

ขณะที่ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัวต่ำสุดอยู่ที่จังหวัดหนองบัวลำภูมีมูลค่าเท่ากับ 49,443 บาทต่อคนต่อปี ทั้งนี้ ความแตกต่างของผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัวเมื่อเทียบกับจังหวัด-ระยองมีค่าเท่ากับ 20.4 เท่า โดยมูลค่าการผลิตภายในจังหวัดทั้งสองจังหวัดเกิดจากมูลค่าการผลิตนอกภาคการเกษตร

ตามการนำเสนอข้อมูลข้างต้นเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาวะเศรษฐกิจระดับจังหวัด ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงวัย (aged society) กับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนบริหารและพัฒนา เสนอแนะมาตรการทางภาษีเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับใช้ในการปรับปรุงและวางแผนโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้สอดคล้องกับสถานะทางสังคมของประเทศไทยที่เปลี่ยนแปลงไปให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและโครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงวัย (aged society) ที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย

สมมติฐานของการวิจัย

1. มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวมีอิทธิพลในเชิงบวกกับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย
2. มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรมมีอิทธิพลในเชิงบวกกับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย

3. สัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมดมีอิทธิพลในเชิงลบกับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว และมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรม และโครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงวัย (aged society) ที่คำนวณจากสัดส่วนของประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปต่อประชากรทั้งหมดกับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรายได้ที่จัดเก็บจากกรมสรรพากร โดยผู้วิจัยเลือกผลการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลตามปีปฏิทิน (1 มกราคม-31 ธันวาคม) หรือปีภาษี ระหว่างปีภาษี พ.ศ. 2550-2559 รวมเป็นระยะเวลา 10 ปีภาษี โดยในแต่ละปีภาษีจะนำเสนอข้อมูลรายจังหวัดทั้ง 76 จังหวัด (ยกเว้นจังหวัดบึงกาฬ เนื่องจากข้อมูลการจัดเก็บรายได้ไม่ครบทั้ง 10 ปีภาษี เพราะจังหวัดบึงกาฬตั้งขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. 2554 ตามพระราชบัญญัติตั้งจังหวัดบึงกาฬ พ.ศ. 2554) รวมจำนวนข้อมูลในการศึกษาทั้งสิ้น 760 รายการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิในลักษณะข้อมูลแบบอนุกรมเวลา (panel data) ระยะเวลา 10 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2550-2559 ของพื้นที่ภาษีทั้ง 76 จังหวัด (ยกเว้นจังหวัดบึงกาฬ) แหล่งข้อมูลที่นำมาใช้สามารถหาได้จากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากเว็บไซต์ของกรมสรรพากร
2. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับคำนวณสัดส่วนประชากรสูงอายุในแต่ละจังหวัด จากเว็บไซต์ของกรมการปกครอง

3. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว และมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรม จากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจและโครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงวัย (aged society) ระหว่างปี พ.ศ. 2550-2559 เพื่ออธิบายสภาพทั่วไปนำเสนอข้อมูลในลักษณะของตารางและภาพประกอบคำอธิบาย

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจและโครงสร้างประชากรที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย ซึ่งการวิเคราะห์โครงสร้างประชากรเป็นการศึกษากรณีที่มีโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมสูงวัย (aged society) โดยใช้วิธีการสร้างแบบจำลองในรูปสมการถดถอยเชิงซ้อน (multiple regression model) ทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares--OLS) โดยใช้โปรแกรม Eviews

แบบจำลองการศึกษา

แบบจำลองการศึกษาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงวัย (aged society) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรม แล้วสร้างเป็นแบบจำลอง ดังนี้

$$\text{LnPIT} = \alpha_0 + \alpha_1 \text{LnGPPPER} + \alpha_2 \text{LnGPPNON} - \alpha_3 \text{OLDPOP}$$

กำหนดให้

PIT = รายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ล้านบาท)

GPPPER = มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)

GPPNON = มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรม (ล้านบาท)

OLDPOP = สัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมด (ร้อยละ)

นิยามศัพท์เฉพาะ

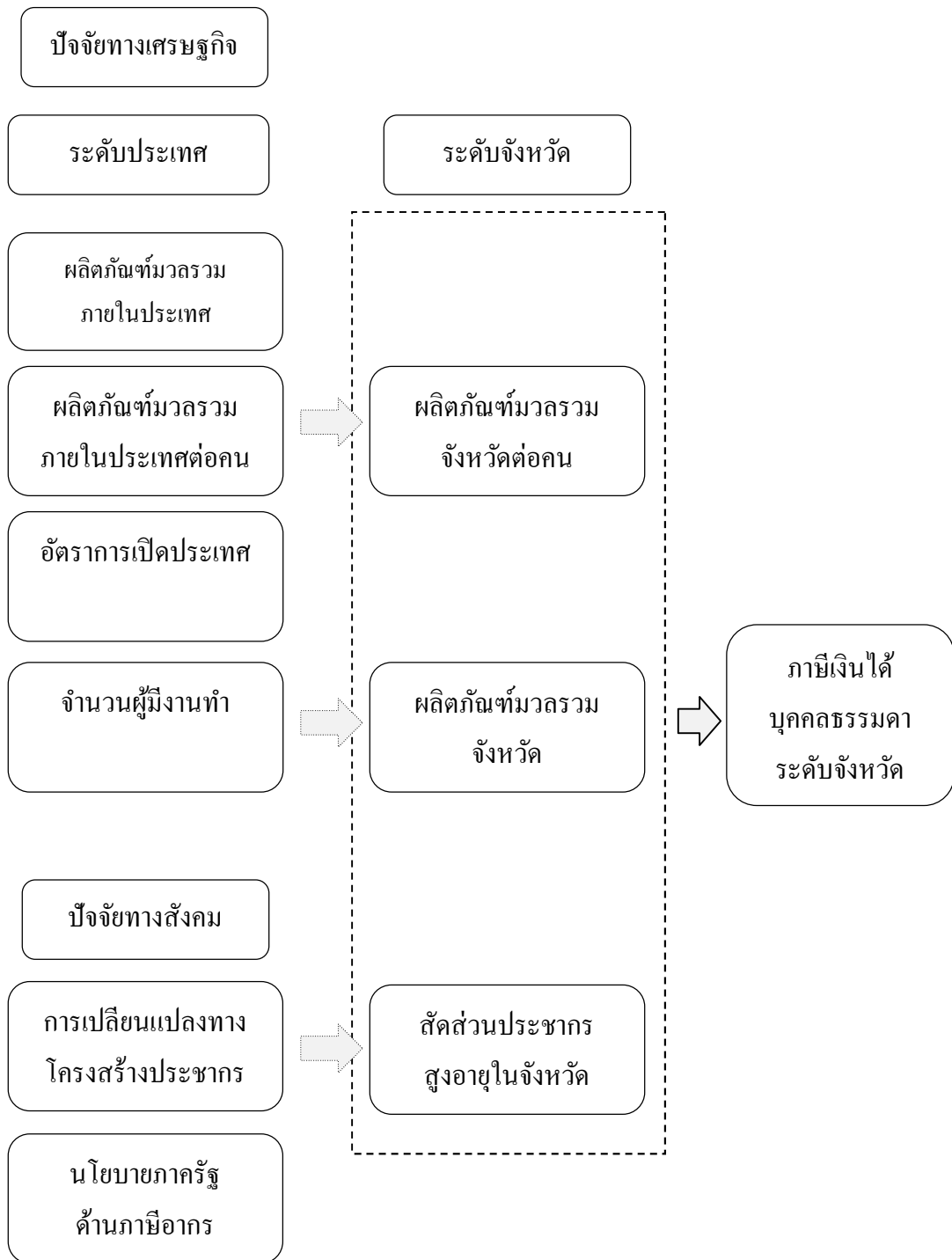
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หมายถึง ภาษีที่เรียกเก็บจากผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งมีเงินได้พึงประเมินอยู่ในเกณฑ์ที่จะต้องยื่นแบบเสียภาษีสำหรับปีภาษีนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามแบบ ภ.ง.ด. 91 หรือ ภ.ง.ด. 90 ก็ตาม (กรมสรรพากร, 2560ก)

สังคมสูงวัย หมายถึง สังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปเกินกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมดหรือประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป เกินกว่าร้อยละ 7 ของประชากรทั้งหมด (ศัพทานุกรมการวิจัยทางประชากรและสังคม, 2560ก)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยปัจจัยทางเศรษฐกิจและโครงสร้างประชากรกับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย ทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงวัย (aged society) นั้นจะมีผลต่อการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทยหรือไม่ เพื่อให้ผลการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนบริหารและพัฒนาเสนอแนะมาตรการทางภาษีเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้สอดคล้องกับสถานะทางสังคมของประเทศไทยที่เปลี่ยนแปลงไปให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิดทางทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทางทฤษฎี

ความหมายของภาษีอากร

ภาษี หมายถึง สิ่งที่รัฐบาลบังคับเรียกเก็บจากประชาชน โดยไม่ได้มีสิ่งตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษี โดยทั่วไปการจัดเก็บภาษีจะเป็นการจัดหารายได้ไปใช้จ่ายในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ซึ่งอดีตรัฐบาลอาจเรียกเก็บภาษีในรูปของสิ่งของหรือแรงงาน ภาษีที่รัฐบาลเรียกเก็บมีหลายประเภท เช่น ภาษีเงินได้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีทรัพย์สิน ซึ่งนอกจากรัฐบาลจะทำการเก็บภาษีเป็นแหล่งรายได้แล้ว ยังใช้เป็นเครื่องมือทางการคลังเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจด้วย (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2552)

ภาษีอากร (Seligman อ้างถึงใน บุญธรรม ราชรักษ์, 2552, หน้า 1) หมายถึง สิ่งที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บจากราษฎรเพื่อนำมาใช้จ่ายเป็นประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม โดยไม่ได้มีสิ่งตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษี

ภาษีอากร (Allan อ้างถึงใน บุญธรรม ราชรักษ์, 2552, หน้า 2) หมายถึง เงินได้ หรือทรัพยากรที่เคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐ ยกเว้น การกู้ยืมและรายจ่ายโดยตรงสำหรับค่าสินค้าและบริการที่ผลิตขึ้นเพื่อสาธารณะ ซึ่งประชาชนได้จ่ายเต็มตามต้นทุนการผลิตของสินค้าและบริการนั้น

ภาษีอากร (Roll, 1973, pp. 98-112) หมายถึง การจัดเก็บภาษีที่ออกเป็นกฎหมาย เพื่อจัดเก็บภาษีจากประชาชนในลักษณะของภาคบังคับ และยังมีบทลงโทษสำหรับผู้หลีกเลี่ยงภาษีและหลบหนีภาษี

อาจกล่าวได้ว่า ภาษีอากรเป็นสิ่งที่ภาครัฐออกเป็นกฎระเบียบเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเรียกเก็บจากประชาชน โดยไม่ได้มีสิ่งตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษี

ซึ่งการจัดเก็บภาษีอากรนั้นเป็นการจัดหารายได้ของภาครัฐในการนำไปใช้จ่ายใน
สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการเก็บภาษีอากรที่ดี

องค์ประกอบสำคัญของระบบบริหารจัดการเก็บภาษีที่ดี คือ การมีการบริหาร
การจัดเก็บภาษีอากรที่มีประสิทธิภาพมีความเป็นธรรมในการกระจายรายได้ กล่าวคือ
ภาษีอากรแต่ละประเภทที่จัดเก็บต้องเป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีน้อยที่สุด ปัญหาประสิทธิภาพ
การจัดเก็บภาษีนั้นขึ้นอยู่กับความร่วมมือของประชาชนในการเสียภาษีความซื่อสัตย์สุจริต
และประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่เป็นสำคัญ

สำหรับปัญหาด้านความเป็นธรรมในการกระจายรายได้ขึ้นอยู่กับกำเนินงาน
นโยบายการคลังของรัฐบาล อย่างไรก็ดี การที่จะมีระบบการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพ
ได้นั้นจะต้องมีหลักเกณฑ์การจัดเก็บ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดการจัดเก็บภาษี-
อากรแต่ละประเภทเมื่อประมาณสองร้อยกว่าปี ทั้งนี้ ได้มีนักวิชาการวางหลักเกณฑ์
พื้นฐานของวิธีการจัดเก็บภาษีที่ดีไว้ ดังนี้ (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2546,
หน้า 145-152)

Musgrave and Musgrave (1989, p. 216) อธิบายว่า โครงสร้างภาษีอากรที่ดี
(requirements for a “good” tax structure) มี 7 ประการ ดังนี้

1. รายได้จากภาษีอากรประเภทต่าง ๆ ต้องมีจำนวนเพียงพอสำหรับการใช้จ่าย
ของรัฐบาล (adequate revenue)
2. การกระจายภาระภาษีต้องกระจายแก่ประชาชนผู้เสียภาษีอย่างยุติธรรม
(equitable distribution of tax burden)
3. การจัดเก็บภาษีแต่ละชนิดนั้นไม่ควรคำนึงถึงจุดการจัดเก็บอย่างเดียว แต่ควร
คำนึงถึงภาระภาษีขั้นสุดท้ายด้วย (minimize excessive burdens)
4. การจัดเก็บภาษีอากรแต่ละชนิดจะต้องมีผลกระทบต่อการค้าสินใจทางเศรษฐกิจ
หรือการทำงานของกลไกตลาดให้น้อยที่สุด การจัดเก็บภาษีอากรต่าง ๆ ควรยึดหลัก
ความเป็นกลาง (neutrality principle)

5. โครงสร้างของระบบภาษีอากรที่ดีนั้นต้องเอื้ออำนวยต่อการใช้นโยบายการคลังในการรักษาเสถียรภาพ และการส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (possible to use taxes in stabilization policy)

6. ภาษีอากรที่จัดเก็บนั้นต้องชัดเจน ผู้เสียภาษีเข้าใจง่าย การบริหารจัดการเก็บชัดเจนและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส (transparency) (produce fair administration and open system)

7. ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการเก็บ และค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีต้องอยู่ในระดับต่ำ (low administrative cost)

นอกจากนั้น บุญธรรม ราชรักษ์ (2552, หน้า 29-34) กล่าวว่า ภาษีทุกชนิดที่รัฐบาลจัดเก็บโดยรวมเพื่อเป็นรายได้ที่จะนำมาใช้จ่ายในการบริหารประเทศของรัฐบาล เรียกว่า ระบบภาษี (tax system) หรือ โครงสร้างภาษี (tax structure) โดยนักเศรษฐศาสตร์หลายท่านแสดงทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของระบบภาษีอากรที่ดี เพื่อชี้ให้เห็นว่า รัฐบาลควรจัดเก็บภาษีต่าง ๆ อย่างไรจึงจะทำให้ระบบภาษีอากรมีความเหมาะสมเกิดประโยชน์แก่สังคมส่วนรวมมากที่สุด ในที่นี้จะศึกษาแนวคิดของ Smith, Seligman และ Musgrave ดังนี้ (บุญธรรม ราชรักษ์, 2552, หน้า 29-34)

1. หลักการจัดเก็บภาษีของ Adam Smith หลักการจัดเก็บภาษีอากรที่ดีของ Smith มี 4 ประการ คือ หลักความเป็นธรรม หลักความแน่นอน หลักความสะดวก และหลักความประหยัด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 หลักความเป็นธรรม (equity) ความเป็นธรรมจะอิงอยู่กับวิจารณ์ญาณส่วนบุคคล การจัดเก็บภาษีจะเกิดความเป็นธรรมเมื่อคนที่มีฐานะต่างกันเสียภาษีต่างกัน เรียกว่า ความเป็นธรรมในแนวดิ่ง (vertical equity) คนที่มีฐานะเท่ากันเสียภาษีเท่ากัน เรียกว่า ความเป็นธรรมแนวนอน (horizontal equity) การจัดเก็บภาษีของรัฐบาล ถ้าประชาชนมีความรู้สึกว่าเป็นธรรมอาจทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคมได้

1.2 หลักความแน่นอน (certainty) การจัดเก็บภาษีใดก็ตามต้องระบุให้ชัดเจนว่าใครเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี (tax unit) ใช้อะไรเป็นฐานภาษี อัตราภาษีเท่าใด และต้องชำระภาษีเมื่อใด ภายใต้หลักความแน่นอนจะทำให้การบริหารการจัดเก็บภาษีมีความ

โปร่งใส และผู้เสียภาษีสามารถวางแผนภาษีได้ว่าตนเองจะต้องชำระภาษีเมื่อใด จำนวนที่ต้องชำระเป็นเท่าใด

1.3 หลักความสะดวก (convenience) ความสะดวกจะช่วยให้ผู้เสียภาษียินดีปฏิบัติตามกฎหมายภาษี โดยความสะดวกของการจัดเก็บภาษี ได้แก่ การใช้แบบฟอร์มที่ไม่ยุ่งยาก ช่องทางการชำระภาษีทำได้หลายช่องทาง

1.4 หลักความประหยัด (economy) การจัดเก็บภาษีย่อมมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น ทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายผู้เสียภาษี ฝ่ายรัฐบาลจะต้องมีสำนักงาน มีบุคลากร การที่รัฐบาลสูญเสียทรัพยากรไปจำนวนหนึ่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้ภาษีจำนวนหนึ่ง เรียกว่า ต้นทุนการบริหารการจัดเก็บ (administrative cost) ส่วนฝ่ายผู้เสียภาษีก็มีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น เช่น ค่าเอกสาร การจัดทำบัญชี ค่าเดินทาง เรียกว่าต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎหมาย (cost of compliance)

2. หลักการจัดเก็บภาษีที่ดีของ Seligman หลักการจัดเก็บภาษีที่ดีของ Seligman มี 4 ด้าน คือ ด้านการคลัง ด้านเศรษฐกิจ ด้านการบริหาร และด้านศีลธรรม มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านการคลัง มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ

2.1.1 การทำรายได้หรือการอำนวยผล (productivity) หมายความว่า ภาษีที่จัดเก็บต้องทำรายได้ให้รัฐเป็นจำนวนมากตามความต้องการและภาษีนั่นต้องไม่ทำให้ผู้เสียภาษีหมดกำลังใจในการทำงาน

2.1.2 ความทรงตัว (stability) หมายความว่า ความแปรปรวนของรายได้ภาษีมีย่ำต่ำ กล่าวคือ รายได้ภาษีที่จัดเก็บไม่ผันผวนตามภาวะเศรษฐกิจมากนัก

2.1.3 มีความยืดหยุ่น (elasticity) หมายความว่า เปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของรายได้ภาษีต่อการเปลี่ยนแปลงของรายได้ประชาชาติมีค่ามากกว่าหนึ่ง ผลดังกล่าวนี้จะทำให้ภาษียืดหยุ่นเป็นตัวปรับเสถียรภาพอัตโนมัติของระบบเศรษฐกิจ ในภาวะเศรษฐกิจขยายตัวภาษีจะช่วยชะลออัตราการเพิ่มขึ้นของการบริโภค ทำให้ระบบเศรษฐกิจไม่เกิดภาวะเงินเฟ้อ ในทางกลับกัน ภาวะเศรษฐกิจถดถอยรายได้ภาษีจะลดลง ในอัตราสูงกว่าการชะลอตัวของรายได้ประชาชาติภาษีจึงช่วยให้การบริโภคไม่ลดลงจนกระทบขนาดดุล อุปสงค์รวมลดลงไม่มากนักภาวะเศรษฐกิจจึงไม่หดตัวรุนแรง

2.1.4 มีลักษณะไพศาล (diversity of source) หมายความว่า รายได้ภาษีของรัฐบาลควรมีที่มาหลายแหล่ง เพราะการพึ่งพารายได้หลายชนิดจะช่วยลดความเสี่ยงการคลังทางด้านรายได้ของรัฐบาล

2.2 ด้านเศรษฐกิจภาษีแต่ละชนิดจะไปกระทบการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของหน่วยธุรกิจและประชาชน ดังนั้น การจัดเก็บภาษีควรยึดหลักความเป็นกลาง (neutrality) รวมทั้งไม่บั่นทอนแรงจูงใจของประชาชนและหน่วยธุรกิจ ทั้งนี้ เพื่อให้ผลกระทบของภาษีมียุทธศาสตร์น้อยที่สุด

2.3 ด้านการบริหารการจัดเก็บภาษีต้องมีความคล่องตัวหรือง่ายในการนำไปปฏิบัติจัดเก็บ (simplicity) ทั้งในแง่ของตัวบทกฎหมาย แบบฟอร์มที่ใช้ และขั้นตอนการชำระ ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนให้ความร่วมมือในการเสียภาษีมากขึ้น

2.4 ด้านศีลธรรม (ความเป็นธรรม) ภาษีมียุทธศาสตร์บังคับ ประชาชนมีความรู้สึกเป็นภาระ (แม้บัญญัติตามกฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของประชาชน) ดังนั้น ความเป็นธรรมในการจัดเก็บจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ประชาชนแต่ละกลุ่มไม่คิดว่าภาระภาษีตกหนักที่คนกลุ่มตนมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

3. คุณลักษณะของระบบภาษีอากรที่ดีตามแนวความคิดของ Musgrave ระบบภาษีที่ดีตามแนวความคิดของ Musgrave มีคุณลักษณะที่สำคัญ 7 ประการ คือ

3.1 รายได้จากภาษีอากรประเภทต่าง ๆ ต้องมีจำนวนเพียงพอสำหรับการใช้จ่ายของรัฐบาล ทั้งนี้ ภาษีอากรเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาล ถ้ารัฐบาลเก็บภาษีได้ไม่เพียงพอกับการใช้จ่ายที่วางแผนไว้หรือเก็บภาษีได้ไม่ตรงตามที่คาดหมายไว้ย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่อระบบเศรษฐกิจ 4 ประการ คือ

ประการแรก ทำให้เกิดปัญหาในการรักษาไว้ซึ่งเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ ถ้าเราต้องการให้ระบบเศรษฐกิจมีการจ้างงานเต็มที่ มีความจำเป็นที่จะต้องทำให้เกิดดุลยภาพระหว่างอุปสงค์รวมและอุปทานรวมระดับรายได้ประชาชาติที่มีการจ้างงานเต็มที่ การที่รัฐบาลจัดเก็บภาษีได้ไม่เพียงพอกับการใช้จ่าย จะทำให้ระบบเศรษฐกิจขาดเสถียรภาพ เพราะการเพิ่มการใช้จ่าย โดยจงใจจะสร้างแรงกดดันต่อภาวะเงินเฟ้อในระบบเศรษฐกิจ

ประการสอง ทำให้เกิดปัญหาในการบรรลุเป้าหมายเศรษฐกิจจุลภาค กล่าวคือ การที่ระบบเศรษฐกิจไม่มีเสถียรภาพ จะทำให้เกิดการได้เปรียบ เสียเปรียบระหว่างกลุ่มบุคคลต่าง ๆ

ในสังคมและส่งผลกระทบต่อความเป็นธรรมการกระจายรายได้ ประการที่สาม เป็นการไม่ยุติธรรมแก่คนรุ่นหลัง เพราะงบประมาณของรัฐบาลส่วนใหญ่เป็นงบประมาณของคนในรุ่นปัจจุบันเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการใช้จ่ายของรัฐบาล ประการที่สี่ ทำให้รัฐบาลไม่มีวินัยทางการคลังและเกิดการฟอกพูนหนี้ไปเรื่อย ๆ

3.2 การกระจายภาระภาษีต้องกระจายแก่ประชาชนผู้เสียภาษีอย่างยุติธรรม หลักความเป็นธรรมเป็นหลักขั้นพื้นฐานที่นำมาใช้ในการออกแบบโครงสร้างภาษีอากรที่รัฐบาลดำเนินการจัดเก็บ เพื่อให้ภาษีอากรต่างที่รัฐบาลจัดเก็บเป็นที่ยอมรับของประชาชน เพราะทุก ๆ คนต่างก็มีความเห็นตรงกันว่า ระบบภาษีอากรควรมีความเป็นธรรม กล่าวคือ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีทุกคนควรจะได้รับภาระค่าใช้จ่ายของรัฐบาลอย่างยุติธรรม อย่างไรก็ตาม จะจัดเก็บภาษีอย่างไรจึงจะทำให้เกิดความเป็นธรรมนั้น ยากที่จะหาคำจำกัดความให้ตรงกันได้ โดยทั่วไปหลักความเป็นธรรมของภาษีอากร จำแนกได้ 2 หลักใหญ่ ๆ คือ (1) หลักความเป็นธรรมสัมบูรณ์ (absolute equity) และ (2) หลักความเป็นธรรมสัมพัทธ์ (relative equity) โดยหลักความเป็นธรรมสัมบูรณ์ ถือว่าผู้เสียภาษีทุกคนควรมีส่วนในการจุนเจือค่าใช้จ่ายของรัฐบาลเท่ากัน โดยไม่คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคล ส่วนหลักความเป็นธรรมสัมพัทธ์เห็นว่าบุคคลเสียภาษีควรจุนเจือค่าใช้จ่ายของรัฐบาลอย่างใดนั้น ควรยึดหลัก 2 ประการ คือ ประการแรก ความสามารถในการชำระภาษี (ability to pay) ประการที่สอง ผลประโยชน์ที่ได้รับ (benefit received) การออกแบบโครงสร้างภาษีจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบว่า ภาษีใดควรใช้หลักเกณฑ์ใดเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เสียภาษี เพราะถ้าการจัดเก็บภาษีไม่มีความเป็นธรรมจะทำให้เกิดการหลบหลีกภาษี (tax evasion) และความขัดแย้งในสังคมได้

3.3 การจัดเก็บภาษีแต่ละชนิดนั้นสมควรคำนึงถึงจุดการจัดเก็บอย่างเดียวกันแต่ควรคำนึงถึงภาระภาษีขั้นสุดท้ายด้วยการจัดเก็บภาษีอากรแต่ละชนิดมีความยากง่ายในการจัดเก็บแตกต่างกัน ภาษีที่จัดเก็บได้ง่ายมักเป็นภาษีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสามารถผลักภาระภาษีไปยังผู้อื่นได้ ดังนั้น การจัดเก็บภาษีโดยคำนึงแต่เป้าหมายด้านรายได้โดยไม่คำนึงถึงการผลักภาระภาษีย่อมก่อให้เกิดปัญหาความเป็นธรรมในการกระจายรายได้เกิดขึ้นได้ ดังนั้น การจะให้ภาษีเป็นเครื่องมือในการกระจายความเป็นธรรมจะต้องพิจารณาว่า ภาษีชนิดนั้นใครเป็นผู้รับภาระภาษีที่แท้จริง (economic incidence)

3.4 การจัดเก็บภาษีอากรแต่ละชนิดจะต้องมีผลกระทบต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจหรือการทำงานของกลไกตลาดให้น้อยที่สุด การจัดเก็บภาษีอากรต่าง ๆ ควรยึดหลักความเป็นกลาง (neutrality principle) ทั้งนี้ เพื่อให้กลไกตลาดทำหน้าที่ในการจัดสรรการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ตามปกติการตัดสินใจการบริโภค หรือการตัดสินใจการผลิตอาศัยการเปรียบเทียบต้นทุนกับผลประโยชน์ที่ได้ การตัดสินใจเลือกบริโภคสินค้า ผู้บริโภคจะเปรียบเทียบอรรถประโยชน์ที่ได้รับกับราคาสินค้า ในทำนองเดียวกัน การตัดสินใจเลือกการบริโภคสินค้าสองชนิด ผู้บริโภคจะเปรียบเทียบอรรถประโยชน์ของสินค้าแต่ละชนิดกับราคาสินค้าเปรียบเทียบ

3.5 โครงสร้างของระบบภาษีอากรที่ดีนั้นต้องเอื้ออำนวยต่อการใช้นโยบายการคลังในการรักษาเสถียรภาพ และการส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยโครงสร้างของภาษีอากรที่ดีนั้นต้องมีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจ ทำให้ระบบเศรษฐกิจเกิดความยืดหยุ่นภายใน (built-in flexibility) ช่วยลดความผันผวนของระบบเศรษฐกิจ (economic fluctuation)

3.6 ภาษีอากรที่ดีนั้นต้องชัดเจน ผู้เสียภาษีเข้าใจง่าย การบริหารการจัดเก็บชัดเจนและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส (transparency)

3.7 ค่าใช้จ่ายในการบริหารการจัดเก็บ และค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีต้องอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายการจัดเก็บภาษีนั่น ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายทั้งหมดอันเกิดจากการเก็บภาษีอากรจำแนกได้ 2 ส่วน คือ ค่าใช้จ่ายในการบริหารการจัดเก็บของหน่วยงานของผู้มีอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีอากรส่วนหนึ่ง (cost of tax administration) และอีกส่วนหนึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษี (cost of compliance) เช่น ค่าใช้จ่ายในการยื่นแบบ ค่าใช้จ่ายในการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับภาษีอากร เป็นต้น

จากแนวคิดทฤษฎีข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารจัดการเก็บภาษีอากรที่ดีนั้นต้องก่อให้เกิดความยุติธรรม หรือความเสมอภาคในการปฏิบัติในหมู่ผู้เสียภาษีทุกคน นอกจากนั้น ภาครัฐควรมีการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรที่มีประสิทธิภาพมีความเป็นธรรมในการกระจายรายได้เพื่อก่อให้เกิดภาระแก่ผู้เสียภาษีน้อยที่สุด

ทฤษฎีภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นภาษีทางตรงชนิดหนึ่งที่เรียกเก็บจากฐานรายได้ หรือเงินได้บุคคลธรรมดา การจัดเก็บโดยทั่วไปตามหลักความสามารถในการเสียภาษี-อากร โดยใช้รายได้เป็นเครื่องวัดความสามารถในการเสียภาษีของบุคคล ดังนั้น จึงควรพิจารณาถึงความหมายของหลักความสามารถในการเสียภาษีและการใช้สิ่งต่าง ๆ เป็นเครื่องวัดความสามารถในการเสียภาษี (สุภรัตน์ ควณิกกุล และชาติรี ดันตวานิชกิจ, 2547, หน้า 59-62) ทั้งนี้ แนวคิดของ เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม (2552, หน้า 187-191) ได้กล่าวว่า ความเสมอภาคหรือความยุติธรรมถือเป็นหัวใจหลักของระบบภาษีที่ดีในการจัดเก็บภาษีจากประชาชนแต่ละคนจำเป็นต้องมีหลักในการแบ่งกระจายภาระภาษีที่เหมาะสม ซึ่งได้แก่ ความเสมอภาคหรือความยุติธรรมซึ่งในทางทฤษฎีนั้นจะแบ่งหลักของความเสมอภาคหรือความเป็นธรรมออกเป็น 2 หลักใหญ่ คือ

1. หลักของความเป็นธรรมโดยสัมบูรณ์ (principle of absolute equity) เป็นการวัดความเป็นธรรมในการเสียภาษีของประชาชนเป็นตัวเงินผู้เสียภาษีทุกคนควรจะเสียภาษีเป็นจำนวนเงินที่เท่ากัน กล่าวคือภาระค่าใช้จ่ายของรัฐบาลนั้นจะต้องกระจายแก่ผู้เสียภาษีทุกคนในจำนวนที่เท่ากันซึ่งจะใช้ได้ก็ต่อเมื่อผู้เสียภาษีทุกคนมีฐานะทางเศรษฐกิจเหมือนกันและรู้จักจำนวนผู้เสียภาษีที่แน่นอน ซึ่งรูปแบบในการจัดเก็บภาษีจะมีลักษณะเหมาจ่าย (lump-sum taxes) เช่น ภาษีรัชชูปการแต่ โดยความเป็นจริงฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนแต่ละคนไม่เท่ากันจึงไม่สามารถนำมาใช้ได้ทางปฏิบัติเพราะจะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นในสังคม

2. หลักความเป็นธรรมสัมพัทธ์ (modified equity principle) แบ่งเป็น 2 หลัก คือ

- 2.1 การเก็บภาษีตามหลักผลประโยชน์ที่ได้รับ (the benefit principle) ผู้ที่ได้รับส่วนของผลประโยชน์จากบริการใดของรัฐจะต้องเป็นผู้เสียภาษีเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตนั้นตามสัดส่วนของผลประโยชน์ที่ตนได้รับ ผู้ที่ได้รับประโยชน์มากจะต้องเสียภาษีมากผู้ที่ได้รับประโยชน์น้อยก็ควรจะเสียภาษีน้อย ถ้าใครไม่ได้รับประโยชน์จากบริการนั้นเลยก็ไม่ควรเสียภาษีเพื่อการนั้น วิธีการจัดเก็บภาษีอาจจะจัดเก็บตามต้นทุนของสินค้าหรือบริการหรืออาจเก็บตามมูลค่าของสินค้าหรือบริการนั้น ซึ่งทำให้ภาษีที่รัฐบาลจัดเก็บนั้นจะมีส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับการใช้จ่ายของรัฐบาลก่อให้เกิด

ความสนใจในการเสียภาษีของผู้เสียภาษีนอกจากนี้ยังจะช่วยให้การจัดสรรทรัพยากรของสังคมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่การนำหลักผลประโยชน์มาใช้ทำให้การเก็บภาษีกระทำได้ในขอบเขตที่จำกัด เนื่องจากการจัดเก็บภาษีตามหลักนี้จะใช้ได้ก็ต่อเมื่อสามารถประเมินหรือวัดผลประโยชน์ที่แต่ละคนจะได้รับ และต่อเมื่อสามารถประเมินหรือวัดผลประโยชน์ได้ แต่ผู้ที่ได้รับบริการอาจไม่อยู่ในสถานะที่จะต้องเสียภาษีได้

2.2 การเก็บภาษีตามหลักความสามารถในการเสียภาษี (the ability to pay principle) การจัดเก็บภาษีตามหลักความสามารถในการเสียภาษีนี้จะใช้การเสียสละความพึงพอใจ (sacrifice of utility) เป็นเครื่องวัด แบ่งวิธีการวัดได้เป็น 3 แบบ คือ

2.2.1 หลักการเสียสละที่เท่ากัน โดยสมมุติตามหลักการเสียสละที่เท่ากัน โดยสมมุติกำหนดให้ผู้เสียภาษีทุกรายเสียสละความพอใจเป็นจำนวนที่เท่ากัน ซึ่งทำให้เมื่อสามารถวัดการเสียสละความพอใจออกมาเป็นหน่วยได้

2.2.2 หลักการเสียสละเท่ากันตามสัดส่วนตามหลักการเสียสละเท่ากันตามสัดส่วน กำหนดว่า ผู้เสียภาษีทุกรายจะต้องเสียสละความพึงพอใจเทียบกับความพอใจรวมของแต่ละคนเป็นสัดส่วนที่เท่ากัน

2.2.3 หลักการเสียสละส่วนที่เพิ่มเท่ากันตามหลักการเสียสละส่วนที่เพิ่มเท่ากัน กำหนดว่า ผู้เสียภาษีทุกรายต้องเสียภาษีโดยทำให้ความไม่พึงพอใจหน่วยสุดท้ายที่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนที่เท่ากันซึ่งการเก็บภาษีตามหลักการเสียสละส่วนที่เพิ่มเท่ากันจะใช้ในกรณีที่ระบบภาษีใช้อัตราก้าวหน้าอย่างมาก

นอกจากนั้นการเก็บภาษีตามหลักความสามารถในการเสียภาษีอาจจำแนกได้อีก 2 หลักใหญ่ คือ (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2552, หน้า 187-191)

1. ความเสมอภาคตามแนวนอนตามหลักนี้กำหนดว่าผู้ที่มีความสามารถในการเสียภาษีที่เท่าเทียมกันจะต้องเสียภาษีที่เท่ากันซึ่ง โดยทั่วไปแล้วจะใช้รายได้เป็นเครื่องวัดถึงความสามารถในการเสียภาษีของแต่ละคนโดยไม่คำนึงถึงฐานะทางครอบครัวของแต่ละคน

2. ความเสมอภาคตามแนวตั้งหรือแนวยืนกำหนดว่าผู้ที่มีความสามารถในการเสียภาษีหรืออยู่ในสภาวะการณ์ในการเสียภาษีที่แตกต่างกันก็ควรเสียภาษีในจำนวนที่

แตกต่างกันซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะใช้แนวทางการกระจายรายได้หรือสร้างความเป็นธรรมในสังคมเป็นหลักเกณฑ์ในการสภาวะการณ์ในการเสียภาษีที่แตกต่างกัน

สำหรับความเป็นธรรมหรือความเสมอภาคในทางปฏิบัติ ความเป็นธรรมในทางภาษีอากรนอกจากจะต้องมีกฎหมายภาษีที่ยุติธรรมแล้วในทางปฏิบัติจะต้องทำด้วยความเป็นธรรมด้วยซึ่งโดยทั่วไปแล้วความเป็นธรรมในทางปฏิบัติจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีเงื่อนไข ดังนี้ (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2552, หน้า 187-191)

1. มีกฎหมายภาษีที่เป็นธรรมสอดคล้องกับหลักความเป็นธรรมตามทฤษฎี
2. มีการบริหารภาษีที่มีประสิทธิภาพมีการเก็บภาษีทั่วถึงและไม่เลือกปฏิบัติ
3. มีมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการหลีกเลี่ยงภาษี

เครื่องวัดความสามารถในการเสียภาษี สิ่งที่ใช้เป็นเครื่องวัดความสามารถในการเสียภาษีแบ่งได้ 3 ประเภท (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2552, หน้า 191)

1 ทรัพย์สิน (property) การใช้ทรัพย์สินเป็นเครื่องวัดความสามารถในการเสียภาษินั้นเป็นที่นิยมกันมาแต่ในอดีต เนื่องจากมีประเด็นสนับสนุนประการหนึ่งว่าทรัพย์สินนั้นเป็นเครื่องวัดกำลังทางเศรษฐกิจหรืออำนาจซื้อที่สะสมไว้ เพราะฉะนั้นถ้าบุคคลใดมีทรัพย์สินมากก็อาจกล่าวได้ว่า เป็นผู้ที่มีกำลังเศรษฐกิจหรืออำนาจซื้อมาก นอกจากนี้ ทรัพย์สินยังเป็นตัวที่ช่วยก่อให้เกิดรายได้คงอกเงยขึ้นมาในรูปแบบต่าง ๆ ได้ เช่น ค่าเช่า ดอกเบี้ย เป็นต้น ฉะนั้นจึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า ผู้ที่มีทรัพย์สินมากจึงเป็นผู้ที่มีความสามารถในการเสียภาษีสูง และควรเสียภาษีให้กับรัฐบาลมากตามไปด้วย ตัวอย่างของภาษีที่จัดเก็บโดยใช้ทรัพย์สินเป็นเครื่องวัดความสามารถในการเสียภาษีมียูหลายรูปแบบด้วยกัน เช่น ภาษีทรัพย์สิน (property tax) และภาษีความมั่งคั่ง (wealth tax) เป็นต้น

2 รายได้ (income) เมื่อสังคมมีการพัฒนามากขึ้นตามลำดับ มีการใช้เงินกันแพร่หลายขึ้นและมีรายได้ประเภทต่าง ๆ ปรากฏออกมาในรูปตัวเงินมากขึ้น ความนิยมในการใช้รายได้เป็นเครื่องวัดความสามารถในการเสียภาษีจึงมีมากขึ้นตามลำดับ

Simons ซึ่งเป็นนักเศรษฐศาสตร์สำคัญผู้หนึ่งได้ให้แนวคิดไว้ว่า ภาษีที่เรียกเก็บนั้นจะเรียกเก็บจากฐานภาษีใดก็ตาม ภาระภาษีที่แท้จริงท้ายที่สุดจะตกอยู่กับรายได้ของแต่ละบุคคล ดังนั้น เมื่อพิจารณาตามแนวคิดนี้สิ่งที่ควรใช้เป็นเครื่องวัดความสามารถ

การเสียภาษีน่าเป็นรายได้ ปัญหาที่สำคัญคือรายได้ที่ใช้วัดความสามารถในการเสียภาษีนั้นควรมีขอบเขตครอบคลุมเพียงใด Haig นักเศรษฐศาสตร์ผู้หนึ่งได้ให้ความหมายของคำว่า “รายได้” ว่าหมายถึง การเพิ่มขึ้นสุทธิของอำนาจทางเศรษฐกิจของบุคคล ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ส่วน Simons ได้ให้ความหมายว่า “รายได้” หมายถึง ผลบวกของการบริโภคกับมูลค่าทรัพย์สินเพิ่มขึ้นสุทธิในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ความหมายของคำว่า “รายได้” ทั้งสองนัยนี้สอดคล้องต้องกัน ทั้งนี้ เพราะอำนาจทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นสุทธิในช่วงระยะเวลาหนึ่งส่วนใหญ่จะถูกใช้ไปในรูปของการบริโภค อำนาจทางเศรษฐกิจส่วนที่เหลือจะถูกเก็บออมไว้ทำให้มูลค่าทรัพย์สินเพิ่มขึ้นในรอบระยะเวลานั้น

การจัดเก็บภาษีจากฐานรายได้ในประเทศปัจจุบันมีอยู่สามภาษีด้วยกัน คือ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีเงินได้ปิโตรเลียม สำหรับในต่างประเทศภาษีเก็บจากฐานรายได้อาจปรากฏออกมาในรูปอื่นนอกเหนือจากภาษียาไรได้ตามปกติ เช่น ภาษีกำไรส่วนเกิน (excess profit tax) ภาษีผลได้จากทุน (capital gain tax) ภาษีการให้ (gift tax) เป็นต้น

3 รายจ่าย (expenditure) การใช้รายจ่ายหรือการใช้จ่ายเป็นเครื่องวัดความสามารถในการเสียภาษีมักมีแนวคิดเบื้องหลังที่ว่า ผู้ที่ใช้จ่ายหรือบริโภคสินค้าหรือบริการต่าง ๆ มากเท่าใด ผู้นั้นนับเป็นผู้ที่ทำให้ทรัพยากรอันมีค่าของสังคมต้องหมดเปลืองไปเท่านั้น ดังนั้น จึงควรที่จะเสียภาษีให้กับสังคมมากตามไปด้วย ข้อเสนอสนับสนุนของการใช้จ่ายเป็นเครื่องวัดความสามารถในการเสียภาษีอีกประการหนึ่ง ก็คือ ถ้าจะเก็บภาษีโดยใช้รายจ่ายเป็นเครื่องวัดความสามารถในการเสียภาษีแทนรายได้แล้ว ก็จะพบว่า เฉพาะรายได้ส่วนที่ใช้ให้หมดไปเท่านั้นที่จะต้องเสียภาษี ส่วนรายได้ส่วนที่เก็บออมไว้จะไม่เสียภาษีแต่อย่างใด จึงน่าจะมีผลทำให้เกิดการส่งเสริมให้ประชาชนในประเทศมีการเก็บออมกันมากขึ้นอันจะมีผลทำให้การสะสมทุนในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น

จากแนวคิดทฤษฎีข้างต้น สรุปได้ว่า ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นภาษีทางตรงชนิดหนึ่งเรียกเก็บจากฐานรายได้หรือเงินได้บุคคลธรรมดา แม้จะมีเครื่องวัดความสามารถในการเสียภาษีที่หลากหลาย แต่ส่วนใหญ่ใช้รายได้เป็นเครื่องวัดความสามารถในการเสียภาษีของบุคคลตามหลักความสามารถในการเสียภาษีอากร โดยการจัดเก็บภาษีตามหลักความสามารถในการเสียภาษีเป็นส่วนหนึ่งของการจัดเก็บภาษีตามหลักความเป็น

ธรรมชาติทางภาษียากรอันนับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดของระบบภาษียากรที่ดี เพราะถ้าระบบภาษียากรปราศจากความเป็นธรรมแล้ว ความสมัครใจในการเสียภาษียากรก็อาจจะเกิดขึ้นได้ยาก

ภาษียากับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (economic growth) หมายถึง การเพิ่มขึ้นในระดับความอยู่ดีกินดีของประชาชน โดยทั่วไปอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสามารถวัดได้จากอัตราการเพิ่มของรายได้ประชาชาติหรือผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross National Products--GNP) หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Products--GDP) และอาจจำแนกเป็นมูลค่าผลิตภัณฑ์ของภาคการผลิตต่าง ๆ ได้แก่ ภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การค้าและบริการ เป็นต้น มูลค่าผลิตภัณฑ์-ประชาชาตินี้แสดงถึงศักยภาพ หรือความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการของสังคมหรือประเทศโดยรวม และแสดงถึงระดับรายได้ที่ประชาชนได้รับจากการเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตในช่วงเวลาหนึ่งด้วย ดังนั้น หากมูลค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูง ก็แสดงว่า ศักยภาพในการผลิตของประเทศนั้นเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูง และแสดงถึงระดับความอยู่ดีกินดีของประชาชนโดยเฉลี่ยในอัตราที่สูงด้วยเช่นกัน (สุนทร ราชวงศ์ศึก, 2557, หน้า 158)

นอกจากนั้น สุนทร ราชวงศ์ศึก (2557, หน้า 169-172) อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาษียากับพัฒนาเศรษฐกิจว่าในสังคมเศรษฐกิจ โดยเฉพาะสังคมเศรษฐกิจทุนนิยม (capitalism) หรือทุนนิยมสมัยใหม่ (modern capitalism) จะปรากฏส่วนเกินทางเศรษฐกิจ (economic surplus) ส่วนเกินทางเศรษฐกิจหมายถึง ส่วนเกินของการมีเงินได้ (income) ทรัพย์สิน (capital) และการใช้จ่ายหรือการบริโภค (consumption) ที่มีเกินความจำเป็นในการดำรงชีพ หรือเกินความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (basic needs) ในเรื่องของอาหารที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค ซึ่งส่วนเกินของบุคคลเป็นการครอบครองเงินได้ ทรัพย์สิน และการใช้จ่ายเหลือเพื่อ รัฐบาลต้องหาวิธีที่นำส่วนเกินนี้ไปใช้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม เพราะผู้ครอบครองส่วนเกินมักจะนำส่วนเกินทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ไปใช้เพื่อแสวงหาส่วนเกินเพิ่มขึ้น ในบางกรณีการใช้ส่วนเกินไป

ทำร้ายสังคมด้วยการนำส่วนเกินไปลงทุนที่ไม่ก่อให้เกิดประสิทธิผลทางเศรษฐกิจ (unproductivity investment) เช่น การลงทุนระยะสั้น การลงทุนเพื่อเก็งกำไร และการลงทุนในการให้บริการที่ฟุ่มเฟือยก่อให้เกิดการเลียนแบบการบริโภค (demonstration effect) และนำไปบริโภคสินค้าที่ไม่ก่อให้เกิดประสิทธิผลทางเศรษฐกิจ (unproductive consumption) เป็นการบริโภคสินค้าที่หรูหราฟุ่มเฟือย ดังนั้น การค้นหาส่วนเกินให้พบว่า ปรากฏอยู่ที่ไหน กับใคร ใครเป็นผู้มีส่วนเกิน มีส่วนเกินเท่าไร เมื่อพบส่วนเกินแล้วรัฐบาลในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยต้องออกพระราชบัญญัติ หรือ ข้อบัญญัติเพื่อจัดเก็บภาษีส่วนเกิน ด้วยเหตุผล ดังนี้

1. เพื่อกระจายความเป็นธรรมของสังคม (equity distribution) ซึ่งจะทำให้ฐานะเศรษฐกิจและสังคม (socio-economic status) ของคนในชาติไม่แตกต่างกันมากนัก ซึ่งจะนำมาซึ่งความสามัคคีสมานฉันท์ของคนในชาติ

2. การปรากฏส่วนเกินทางเศรษฐกิจชุมชนเป็นผลพวงมาจากการลงทุนขั้นพื้นฐาน เศรษฐกิจ และสังคม (social overheads) ของรัฐบาลท้องถิ่น ราคาที่ดิน และทรัพย์สินอื่นที่เพิ่มขึ้น หรือการได้มาซึ่งส่วนเกินจึงควรอย่างยิ่งที่จะเสียภาษี

3. เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรการผลิตอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ (full utilization of resources) เช่น การจัดเก็บภาษีที่ดินจะทำให้มีการนำที่ดินไปใช้การผลิตอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ทำให้การเก็งกำไรจากราคาที่ดินลดลง ต้นทุนในการผลิตลดลงเป็นการส่งเสริมการลงทุน

4. เพื่อนำส่วนเกินไปลงทุนที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลทางเศรษฐกิจ (productive investment) ในการผลิตสินค้าและบริการสาธารณะควรจะคำนึงถึงโครงการที่ก่อให้เกิดความเชื่อมโยง (spillover) ในลักษณะที่ก่อให้เกิดการประหยัดภายนอกหรือประโยชน์ภายนอกด้านเศรษฐกิจ (external economy) เช่น การชลประทาน การประมง การทำเรือ การปิโตรเลียม การทำอากาศยาน การโทรคมนาคม และปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจอื่น

5. เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิผลการบริโภค (productive consumption) ทั้งระดับชาติ และท้องถิ่น สร้างวินัยในการใช้เงิน มีนิสัยอดออม ประหยัด ลดพฤติกรรมเลียนแบบการบริโภค และไม่บริโภคในสิ่งที่ไม่จำเป็น

6. เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ การจัดเก็บภาษีจากส่วนเกิน จะทำให้รัฐบาลมีรายได้ และเมื่อนำเงินรายได้ส่วนนี้ไปทำให้การผลิตสินค้าและบริการสาธารณะ หรือพัฒนา รูปแบบต่าง ๆ เศรษฐกิจระดับชาติและระดับท้องถิ่นจะขยายตัวหรือเติบโตขึ้น และท้ายสุดย้อนกลับมาเป็นภาษี ทำให้รัฐบาลระดับชาติและระดับท้องถิ่นจัดเก็บภาษี ได้มากขึ้น

นอกจากนั้น สุนทร ราชวงศ์ศึก (2557, หน้า 172-174) นำเสนอหลักการ- ภาษีอากรเพื่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจว่าต้องมีลักษณะ ดังนี้

1. สามารถทำรายได้ดี กล่าวคือ ระบบภาษีที่สามารถทำรายได้ดี สัดส่วนของ รายได้จากภาษีต้องเพิ่มมากกว่าสัดส่วนของการเพิ่มของรายได้ประชาชาติ คุณสมบัตินี้ ภาษีต้องมีฐานกว้าง อัตราภาษีก้าวหน้า และมีประสิทธิภาพการบริหารจัดเก็บได้ดี

2. สามารถส่งเสริมการออมทรัพย์ และลดการบริโภคที่ไม่จำเป็นลง กล่าวคือ ภาษีอากรควรจะมีลักษณะอัตราภาษีที่จัดเก็บสำหรับสินค้าฟุ่มเฟือยควรจะสูงพอสมควร อัตราภาษีเงินได้สำหรับผู้มีรายได้ปานกลางและรายได้สูงควรจะสูงพอสมควร เพื่อลด การบริโภคที่ไม่จำเป็นลง และเพิ่มเงินออมภาครัฐ

3. ส่งเสริมการลงทุนในกิจกรรมที่มีความสำคัญอันดับสูงต่อการพัฒนาประเทศ กล่าวคือ ในประเทศกำลังพัฒนาที่ตลาดภายในที่ยังไม่สมบูรณ์ รัฐควรมีมาตรการ หรือการชี้นำ เพื่อก่อให้เกิดการลงทุนในกิจการที่เกื้อหนุนต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ เป็นต้นว่า รัฐให้แรงจูงใจด้านภาษีหรือใช้มาตรการภาษีอากรบีบบังคับไม่ให้มีการลงทุน ในส่วนที่ก่อประโยชน์แก่การพัฒนาได้น้อย

4. ส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรธรรมชาติอย่างเต็มที่ใน กิจกรรมที่มีความสำคัญอันดับสูงต่อการพัฒนาประเทศ กล่าวคือ ในประเทศกำลังพัฒนา มีข้อบกพร่องมากในการใช้ทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้การพัฒนา ไม่สามารถดำเนินไปด้วยความรวดเร็วเท่าที่ควร เช่น การว่างงานอยู่ทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคการเกษตร ควรจะมีอุตสาหกรรมไว้รองรับแรงงานที่เพิ่มขึ้น หรือ สำหรับแรงงานที่จะเคลื่อนย้ายจากภาคเกษตรมาสู่ภาคอุตสาหกรรม

5. มีความยืดหยุ่น กล่าวคือ ถ้าระบบภาษีอากรมีความยืดหยุ่นและก่อให้เกิด ความยืดหยุ่นภายใน (built-in flexibility) ของระบบเศรษฐกิจ สามารถที่จะใช้ภาษีเพื่อ

รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ ภาษีอากรจะมีความยืดหยุ่นภายในได้ก็จะต้องมีองค์ประกอบ คือ ปรับปรุงฐานภาษีได้ให้มีความสำคัญมากขึ้น โครงสร้างภาษีอากรต้องมีความก้าวหน้า และควรจัดเก็บภาษีฐานการบริโภคตามอัตรามูลค่าหรือราคา (ad valorem tax rate) แทนการจัดเก็บแบบอัตราตามสภาพ (specific tax rate)

6. สามารถบริหารการจัดเก็บได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ระบบภาษีอากรจะสามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนต้องยินดีปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร รวมทั้งรัฐบาลต้องมีความจริงใจในการจัดเก็บภาษีอย่างยุติธรรมเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมทั้งแนวดิ่งหรือแนวตั้ง (vertical equity) และความเป็นธรรมแนวนอนหรือแนวราบ (horizontal equity) และเจ้าหน้าที่จัดเก็บต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตด้วยเช่นกัน

แนวคิดเกี่ยวกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (economic growth)

Rostow (1960) ได้เขียนบทความเรื่อง “The stage of economic growth: a non-communist” ได้เสนอกระบวนการพัฒนาของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และแบ่งเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งทุกประเทศจะต้องผ่านกระบวนการพัฒนาดังกล่าวไม่ช้าก็เร็วเพื่อนำไปสู่การเจริญเติบโตที่พอเพียงแก่ความต้องการของประชากร โดยขั้นตอนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจนี้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเจริญเติบโตแบบสังคมโบราณ (traditional society) เป็นขั้นที่สังคมยังไม่มีความเจริญเติบโต ผลผลิตหลักคือผลผลิตทางการเกษตร โดยมีกระบวนการผลิตเปลี่ยนแปลงน้อย ภาคอุตสาหกรรมมีขนาดเล็กและมีประสิทธิภาพต่ำ การใช้เทคโนโลยีส่วนใหญ่เป็นแบบดั้งเดิม ระดับการออมและการลงทุนค่อนข้างต่ำ (ต่ำกว่าค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์)

2. ขั้นเตรียมการ (preconditions for take-off) เป็นขั้นการพัฒนาที่เป็นพื้นฐานของการเจริญเติบโตขั้นต่อไป โดยรัฐบาลเริ่มมีเสถียรภาพ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นด้วยปัจจัยภายนอก โดยการรวมตัวของกลุ่มบุคคลที่เสียเปรียบทางเศรษฐกิจและสังคม (disadvantage group) ไม่ได้ถูกปิดกั้นการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยมีปัจจัยอื่นที่ไม่ใช่ด้านเศรษฐกิจเป็นสิ่งจูงใจให้การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้เติบโต

ต่อไป เช่น การเพิ่มอำนาจและชื่อเสียงทางสังคม ความภาคภูมิใจในเชื้อชาติ ความทะเยอทะยานทางการเมือง ฯลฯ ด้วยเหตุนี้จึงเกิดชนใหม่ในสังคมคือ ผู้ประกอบการ (entrepreneurs) และนักธุรกิจ (businessmen)

3. **ขั้นทะยานขึ้น (take-off)** เป็นขั้นที่มีผลการผลิตทางอุตสาหกรรม กิจกรรมเศรษฐกิจส่วนใหญ่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ขณะที่อัตราการลงทุนเพิ่มขึ้นจนทำให้ผลการผลิตต่อหัวเพิ่มขึ้น และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเทคนิคการผลิตให้มีการแพร่กระจายโดยทั่วไป สถาบันการเงินมีความเข้มแข็ง และการลงทุนที่เกิดขึ้นภายในประเทศมีแหล่งเงินทุนมาจากการออมของประชาชนในประเทศและจากต่างประเทศ ขั้นทะยานเป็นขั้นที่ต้องการให้สังคมเตรียมตัวเพื่อสนองตอบอย่างเต็มที่กับโอกาสใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นของผู้ประกอบการและยังมีความต้องการการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สังคม และองค์กรต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การขยายขนาดการลงทุน (scale of investment) และการซึมซับนวัตกรรม (innovation)

4. **ขั้นเจริญเต็มวัย (drive to maturity)** เป็นขั้นการขยายอุตสาหกรรมไปสู่อุตสาหกรรมขนาดใหญ่มีการพัฒนาและแพร่หลายอย่างต่อเนื่องทางด้านเทคโนโลยีและวิทยาการสาขาต่าง ๆ รายได้ประชาชาติอยู่ในระดับสูง การกระจายรายได้มีความเหลื่อมล้ำแรงงานมีความรู้ดีขึ้น และได้รับค่าจ้างสวัสดิการมากขึ้น

5. **ขั้นสังคมอุดมสมบูรณ์ (the age of high mass-consumption)** เป็นขั้นการสร้างฐานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ มีการขยายการบริโภคอยู่ในระดับสูง สินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมมีความอุดมสมบูรณ์และหลากหลาย สิ่งอำนวยความสะดวกมีมากมาย สวัสดิการทางสังคมมีความเพียบพร้อม การกระจายรายได้มีความเป็นธรรมมากขึ้น

ขณะที่ Kuznets (1973) ให้คำนิยามของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ทันสมัย โดยเป็นการวิเคราะห์ตามมาตรการทั่วไปของผลิตภัณฑ์ระดับชาติ (national product) ประชากรกำลังแรงงานและส่วนประกอบอื่น ๆ ประกอบด้วย 6 ลักษณะ ดังนี้

1. อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์ต่อหัวสูงและอัตราการเพิ่มประชากรอยู่ในเกณฑ์สูง สำหรับประเทศที่พัฒนาแล้วมีอัตราการเจริญเติบโตมีขนาดใหญ่หลายเท่าเมื่อเทียบกับอัตราก่อนหน้าอย่างน้อยหนึ่งทศวรรษหรือสองปีที่ผ่านมา

2. อัตราการเพิ่มขึ้นของประสิทธิภาพการผลิต นั่นก็คือประสิทธิภาพผลการผลิตต่อหน่วยของปัจจัยการผลิตทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์สูง โดยเฉพาะประสิทธิภาพการผลิตของแรงงาน

3. อัตราการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงจากโครงสร้างภาคการเกษตรไปสู่โครงสร้างนอกภาคการเกษตร

4. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญอย่างยิ่งของสังคม อุดมคติที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อันได้แก่ ความเป็นเมือง (urbanization) ซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมวิทยาเพื่อความทันสมัย

5. ประเทศที่พัฒนาแล้วในทางเศรษฐกิจ จะมีการเพิ่มบทบาททางด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการคมนาคมและการขนส่ง

6. การแพร่กระจายของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในยุคที่ทันสมัย แม้จะมีผลกระทบบางส่วนทั่วโลก แต่ผลการดำเนินทางเศรษฐกิจด้วยศักยภาพของเทคโนโลยีสมัยใหม่นั้น จะถูกจำกัดมิให้มีการขยายตัวเกิดสามในสี่ของประชากรโลก

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (economic growth) เป็นการขยายตัวหรือการเพิ่มขึ้นของประสิทธิภาพการผลิตต่อปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะการเพิ่มขึ้นของประสิทธิภาพของแรงงาน โดยประสิทธิภาพของแรงงานจะเพิ่มขึ้นตามทักษะการเรียนรู้อย่างเป็นระบบหรือการอบรม ขณะที่ประสิทธิภาพผลการผลิตของทุนจะเพิ่มขึ้นด้วยการปรับปรุงเทคโนโลยีการผลิตซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นล้วนสะท้อนตามมาตรการทั่วไปของผลิตภัณฑ์ระดับชาติ (national product) ที่ใช้สำหรับวัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

โครงสร้างประชากร

เมื่อนำอายุและเพศของประชากรมาประกอบกันกลายเป็น “โครงสร้างประชากร” ที่เป็นพื้นฐานของการวิเคราะห์ทางประชากรศาสตร์ จะถือว่าอายุและเพศเป็น “ตัวแปรทางประชากรศาสตร์” (demographic variables) ที่ต้องใช้ประกอบการวิเคราะห์พฤติกรรมมนุษย์ตลอดเวลา โครงสร้างทางประชากรมีความเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องแรงงานในการผลิต และความต้องการสินค้าอุปโภคบริโภค

สำหรับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรนั้นที่เป็นผลมาจากการเกิดและการตาย นั้นเป็นกระบวนการ “มีอายุสูงขึ้นของประชากร” (ageing of population) ซึ่งความมีอายุสูงขึ้นของประชากรโดยทั่วไปหมายถึงการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนของประชากร “สูงอายุ” (ปราโมทย์ ประสาทกุล, 2543, หน้า 120, 138-140)

การสูงวัยของประชากร (population aging) เป็นกระบวนการที่ประชากรมีอายุสูงขึ้น วัดได้จากสัดส่วน (proportion) ของประชากรสูงอายุ (aged population) หรือ อายุมัธยฐาน (median age) ที่เพิ่มสูงขึ้นโดยทั่วไปประชากรจะเปลี่ยนจากประชากรวัยเยาว์ (young population) เป็นประชากรสูงอายุ (old population หรือ aged population) เนื่องจากภาวะเจริญพันธุ์ (fertility) ที่ลดลง และคนมีอายุคาดเฉลี่ย (life expectancy) ยืนยาวขึ้น ในรอบครึ่งศตวรรษที่ผ่านมาประชากรไทยได้มีอายุสูงขึ้นอย่างมากในปี พ.ศ. 2500 ประชากรสูงอายุของประเทศไทยมีอยู่ไม่ถึงร้อยละ 5 ของประชากรทั้งหมดและอายุมัธยฐานก็ต่ำกว่า 20 ปี อีก 50 ปีต่อมาในปี พ.ศ. 2550 ประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 11 ของประชากรไทยและอายุมัธยฐานก็เพิ่มขึ้นเป็นสูงกว่า 30 ปี ยิ่งไปกว่านั้นยังมีแนวโน้มว่าสัดส่วนของประชากรสูงอายุของประชากรไทยจะเพิ่มสูงขึ้นอีกในอนาคต ซึ่งปัจจุบันการที่ประชากรมีอายุสูงขึ้นเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลก โดยประเทศที่พัฒนาแล้วไม่ว่าจะในยุโรปตะวันตก หรืออเมริกาเหนือ หรือประเทศในเอเชียหลายประเทศ เช่น ญี่ปุ่น สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ประชากรได้มีอายุสูงขึ้นอย่างมากจนกลายเป็นสังคมสูงอายุไปแล้ว (ศัพทานุกรมการวิจัยทางประชากรและสังคม, 2560ข)

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

พรพิมล ผกาแก้ว (2550) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย และคำนวณอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่อำนาจรายได้สูงสุดของประเทศไทย การศึกษาใช้ข้อมูลทศนิยมแบบอนุกรมเวลารายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534-2549 โดยการวิเคราะห์สมการถดถอย (regression analysis) แล้วนำแบบจำลองที่ได้มาคำนวณหาอัตราภาษีที่อำนาจรายได้สูงสุดโดยการหาอนุพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า อัตราภาษีที่แท้จริง อัตราภาษีที่แท้จริงยกกำลังสอง อัตราการมีงานทำของปีก่อน และรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของปีก่อน สามารถอธิบายสัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น (GDP) ได้ร้อยละ 63.11 โดยอัตราภาษีที่แท้จริง อัตราการมีงานทำของปีก่อน และรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของปีก่อนมีผลต่อรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปีปัจจุบันของไทยในทิศทางเดียวกันกับสัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น (GDP) อย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 95 และ 95 ตามลำดับ สำหรับอัตราภาษีที่แท้จริงยกกำลังสอง พบว่ามีความสัมพันธ์กับสัดส่วนรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น (GDP) ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 แต่สำหรับปริมาณเงินฝากธนาคารพาณิชย์ประเภทเงินฝากประจำไม่มีนัยสำคัญในการอธิบาย ทั้งนี้ ส่วนของอัตราภาษีที่หารายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงสุด คือ ร้อยละ 48.13

วิรัตน์ พัทธกัณณานนท์ (2551) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีกรมสรรพากร เพื่อศึกษาลักษณะโครงสร้างของการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากร และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดรายได้ภาษีกรมสรรพากรกับจำนวนประชากร ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติต่อคน จำนวนหน่วยธุรกิจที่ไม่ใช่ภาคเกษตร และอัตราการเปิดประเทศ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) รายปีในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2533-2550 เป็นระยะเวลา 18 ปี วิเคราะห์ผลโดยใช้วิธีทางเศรษฐมิติสร้างสมการในรูปสมการถดถอยด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบธรรมดา (Ordinary Least Square--OLS)

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการจัดเก็บภาษีกรมสรรพากร คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อคน และอัตราการเปิดประเทศ เนื่องจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อคนเป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงรายได้ของประชาชน และมูลค่าการผลิตของประเทศ ซึ่งหากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อคนสูง แสดงว่าผลผลิตมวลรวมของประเทศมีค่ามากส่งผลให้มีการเก็บรายได้ภาษีสรรพากรเพิ่มสูงขึ้น โดยมีนัยสำคัญทางสถิติด้วยระดับความเชื่อมั่นอย่างมีนัยสำคัญที่ร้อยละ 99 และตัวแปร

อัตราการใช้ประเทศเป็นตัวอย่างถึงระดับของการเปิดประเทศ ซึ่งหากค่าอัตราการใช้ประเทศมีค่าสูง แสดงว่า ประเทศมีการค้าระหว่างประเทศในอัตราที่สูงส่งผลให้มีการจัดเก็บรายได้ภาษีกรมสรรพากรสูงขึ้นเช่นกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติด้วยระดับความเชื่อมั่นอย่างมีนัยสำคัญที่ร้อยละ 95 ส่วนจำนวนประชากรค่าสถิติไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการศึกษา ทั้งนี้ เป็นผลจากการจัดเก็บภาษีนั้นจัดเก็บจากผู้มีรายได้ แต่จำนวนประชากรเป็นการรวมประชากรของประเทศทั้งหมดจึงไม่สะท้อนผลที่แท้จริง

หนึ่งฤทัย ชัยวงศ์ (2553) ศึกษาเรื่อง *ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรภาค 4 กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี และปทุมธานี* ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลาในช่วงปี พ.ศ. 2540-2552 โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธีทางเศรษฐมิติด้วยการสร้างสมการถดถอยเชิงซ้อน ประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของจังหวัดนนทบุรี และปทุมธานี พบว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด และจำนวนผู้มีงานทำมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้สมการในการทำนายเป็น ดังนี้

$$PIT = -6,313.8460 + 0.0543GPP_t + 0.0062LB_t$$

(2.6660)** (2.0612)*

<i>R</i> squared	= 0.9011	Adjusted <i>R</i> squared	= 0.8814
<i>F</i> Statistic	= 45.5786	S.E. of regression	= 913.5313
Prob (<i>F</i> statistics)	= 0.0000	Durbin-Watson stat	= 2.0918

หมายเหตุ: ค่าใน () คือ ค่า *t* Statistics

*มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

**มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

***มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

สุรลักษณ์ เขตต์บรรพต (2554) ศึกษาเรื่อง *ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรภาค 7* โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องแบบอนุกรมเวลารายไตรมาสตั้งแต่ปีงบประมาณ 2544-2553 และข้อมูลรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรภาค 7 ด้วยวิธีการสร้างสมการถดถอยและประมาณค่าแบบกำลังสองน้อยที่สุด

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้แก่ จำนวนผู้มีงานทำ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และมาตรการภาษี โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.998 0.447 และ -0.138 ตามลำดับที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

ลมัย ศรีวรรณ (2555) ศึกษาเรื่อง *ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามแบบ ภ.ง.ด. 90 และตามแบบ ภ.ง.ด. 91* โดยเป็นการศึกษาผลการใช้มาตรการยกเว้นภาษีปี พ.ศ. 2542 ปี พ.ศ. 2546 ปี พ.ศ. 2547 และปี พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จากค่าความยืดหยุ่นกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงมาตรการยกเว้นภาษีดังกล่าว โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลาระหว่างปีภาษี พ.ศ. 2540-2554

ผลการศึกษาพบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ฐานภาษี (เงินได้พึงประเมิน) และจำนวนผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามแบบ ภ.ง.ด. 90 และตามแบบ ภ.ง.ด. 91 มีความสัมพันธ์กับรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามแบบ ภ.ง.ด. 90 และตามแบบ ภ.ง.ด. 91 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่การเปลี่ยนแปลงมาตรการยกเว้นภาษีไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามแบบ ภ.ง.ด. 90 และตามแบบ ภ.ง.ด. 91 สรุปผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงมาตรการยกเว้นภาษี ปี พ.ศ. 2542 ปี พ.ศ. 2546 ปี พ.ศ. 2547 และปี พ.ศ. 2551 ไม่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แต่การเปลี่ยนแปลงมาตรการยกเว้นภาษีดังกล่าวส่งผลให้จำนวนผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีอิทธิพลต่อการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามแบบ ภ.ง.ด. 90 และแบบ ภ.ง.ด. 91 และมีอิทธิพลต่อผลการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามแบบ ภ.ง.ด. 91 เฉพาะผู้มีเงินได้เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทนมากที่สุดและฐานภาษี (เงินได้พึงประเมิน) มีจะส่งผลต่อการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามแบบ ภ.ง.ด. 90 โดยไม่รวมห้างหุ้นส่วนสามัญ คณะบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคลและกองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่งมากที่สุด

ดวงใจ พรหมมินทร์ (2559) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาษีเงินได้บุคคล-
ธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่มกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ โดย
เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลารายไตรมาส ประกอบด้วย
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม และผลิตภัณฑ์มวลรวม
ในประเทศวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโดยใช้แบบจำลอง Vector Autoregressive Regressive
(VAR)

ผลการศึกษาพบว่า ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม
และผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) มีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว และ
ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล พบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศมีผลต่อการเปลี่ยนแปลง
ภาษีทั้ง 3 ประเภท แต่ภาษีทั้ง 3 ประเภท ไม่ส่งผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระดับ
นัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน (shock) ภาษีเงินได้-
บุคคลธรรมดาและภาษีมูลค่าเพิ่มตอบสนองในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวม-
ในประเทศ ส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลตอบสนองในทิศทางตรงกันข้าม

Lu, Li, and Bailey (2005) ศึกษาเรื่อง The Effect of Population Ageing on the
Personal Income Tax Revenue in Canada: A Simulation Approach โดยการวิจัยครั้งนี้
ใช้ข้อมูลทางสถิติของประเทศแคนาดาเกี่ยวกับอัตราการเพิ่มของประชากรระดับกลาง
จากการคาดประมาณประชากรในช่วงปี ค.ศ. 2000-2026 เพื่อนำผลจากการศึกษาไปใช้
สำหรับการประมาณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของรัฐบาล

ผลการศึกษาพบว่า (1) กรณีศึกษาแยกตามกลุ่มอายุต่ำกว่า 30 กลุ่มอายุ 30-64
กลุ่มอายุต่ำกว่า 65 และกลุ่มอายุ 65 ขึ้นไป ซึ่งเป็นวิธีการทางประชากรศาสตร์เกี่ยวกับ
การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเพียงอย่างเดียว พบว่า โครงสร้างประชากร
จะทำให้รายได้และภาษีรายได้สุทธิทั้งหมดในช่วงปี ค.ศ. 2001-2026 ของรัฐบาลจะยังคง
เพิ่มขึ้นต่อแต่รายได้ที่ต้องเสียภาษีเฉลี่ยและภาษีเงินได้ของประชากรจะลดลงในปี ค.ศ.
2011 เมื่อประชากรกลุ่ม baby boom (กลุ่มอายุ 30-64) เข้าสู่วัยเกษียณการทำงาน และ
(2) กรณีที่ศึกษาทุกกลุ่มอายุประชากร พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วรายได้ส่วนบุคคลจะเพิ่มขึ้น
รายได้ที่ต้องเสียภาษีเฉลี่ย และภาษีเงินได้สุทธิจะยังคงเพิ่มขึ้นต่อเนื่องในช่วงประมาณ

การทั้งหมดแต่อัตราการเติบโตของอัตราภาษีรายได้ของรัฐบาลคาดว่าจะชะลอตัวลงหลังจากปี ค.ศ. 2011

Hiroyuki and Hachisuka (2014) ศึกษาเรื่อง Impact of Population Aging on the Personal Income Tax Base in Japan: Simulation Analysis of Taxation on Pension Benefits Using Micro Data ผลการศึกษาพบว่า ประชากรวัยสูงอายุและภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซามีผลกระทบต่อฐานภาษีในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา แม้จะยังไม่เป็นที่ประจักษ์ที่แน่ชัดว่าผลกระทบดังกล่าวเกิดจากการปฏิรูปการดำเนินการเกี่ยวกับภาษีในช่วงปี ค.ศ. 2005 และปี ค.ศ. 2006 หรือไม่ แต่ทั้งนี้ คาดว่าในอนาคตฐานภาษีก็ยังคงถูกระทบจากสัดส่วนของประชากรวัยสูงอายุที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น สภาความมั่นคงแห่งชาติ (the national council on social security) เสนอให้มีการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการจัดเก็บภาษีจากผู้ที่มีรายได้สูงเพื่อให้ได้รับผลประโยชน์จากบำนาญ เนื่องจากสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้นประมาณร้อยละ 40 ในปี ค.ศ. 2050 ดังนั้น จึงควรมีกาส่งเสริมให้ผู้สูงอายุหรือสตรีเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน หรือควรมีการปฏิรูประบบบำเหน็จบำนาญของภาครัฐเพื่อบรรเทาการพังทลายของฐานภาษีในอนาคต โดยเฉพาะการทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับการเก็บภาษีจากรายได้ รวมทั้งผลประโยชน์จากเงินบำนาญอย่างครบถ้วนและควรมีการเร่งดำเนินการเพื่อคาดการณ์ล่วงหน้าเกี่ยวกับสังคมสูงวัยที่กำลังเติบโตอย่างรวดเร็วเพื่อให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์สูงสุดเกี่ยวกับเงินบำนาญ

Rebeggiani, Stowhase, and Teuber (2016) ศึกษาเรื่อง Demographic Change and Tax Revenues-Results from a Large Microsimulation Model for Germany โดยคาดว่าจะการเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากรศาสตร์น่าจะมีผลกระทบในเชิงลบต่อภาษีเงินได้ และการเพิ่มขึ้นของประชากรวัยสูงอายุน่าจะมีผลกระทบต่อการหักลดหย่อนภาษีเงินได้ และการประกันสุขภาพ

ผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบของการหักค่าลดหย่อนค่าใช้จ่ายพิเศษ เช่น ค่าใช้จ่ายสำหรับการดูแลยังเพิ่มขึ้น แต่ยังคงเป็นการเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยในภาพรวม เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของรายได้จริงที่คาดการณ์ไว้ ดังนั้น การคาดการณ์ไว้ว่าการเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากรศาสตร์มิได้หมายความว่ารายได้จากภาษีเงินได้ในทศวรรษหน้าจะลดลงไปด้วย

สรุปผลการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ตามแนวคิดทฤษฎีสำหรับกำหนดตัวแปรในการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการเก็บภาษีอากรที่ดี และแนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างประชากร เป็นแนวคิดที่สะท้อนถึงความเสมอภาคและความเป็นธรรมในการเสียภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากร นอกจากนั้น ยังสะท้อนถึงการบริหารจัดการรายได้ของภาครัฐที่มาจากภาษีอากร ทั้งนี้ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นภาษีทางตรงที่เรียกเก็บจากฐานรายได้หรือเงินได้บุคคลธรรมดาจากการทำงานของประชากร ซึ่งเป็นผู้ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศนั่นเอง ดังนั้น หากโครงสร้างประชากรของประเทศเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมสูงวัย (aged society) หมายถึง สัดส่วนประชากรวัยแรงงานลดลง แต่สัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น โดยตัวแปรสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศไทยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ “สัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมด” เนื่องจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า รายได้ที่ต้องเสียภาษีเงินได้ และภาษีเงินได้ของประชากรจะลดลงเมื่อประชากรเข้าสู่วัยเกษียณการทำงาน ดังนั้น การที่ประเทศไทยเข้าสู่สังคมสูงวัย (aged society) ก็จะทำให้รายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาลดลงเช่นเดียวกัน

ทฤษฎีภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และแนวคิดเกี่ยวกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแนวคิดทั้งสามมีส่วนเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นภาษีทางตรงชนิดหนึ่งที่เรียกเก็บจากฐานรายได้หรือเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งเป็นเครื่องวัดความสามารถในการเสียภาษีของบุคคลตามหลักความสามารถในการเสียภาษีอากรโดยการจัดเก็บภาษีตามหลักความสามารถในการเสียภาษีเป็นส่วนหนึ่งของการจัดเก็บภาษีตามหลักความเป็นธรรมทางภาษีอากร อันนับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดของระบบภาษีอากรที่ดี เมื่อภาครัฐมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากรย่อมก่อให้เกิดสภาพคล่องในการพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (economic growth) หมายถึง การเพิ่มขึ้นของระดับความอยู่ดีกินดีให้แก่ประชาชน โดยทั่วไปอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสามารถวัดได้จากอัตราการเพิ่มของรายได้

ประชาชาติหรือผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross National Products--GNP) หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Products--GDP) ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ และเป็นดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจพื้นฐานตัวหนึ่งที่จะสะท้อนถึงความอ่อนไหวของเศรษฐกิจภายในประเทศ ต่อเศรษฐกิจภายนอกหรือเศรษฐกิจโลกอีกด้วย

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีความหลากหลาย เช่น ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด จำนวนผู้มีงานทำ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อคน และอัตราการเปิดประเทศ เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจาก การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในระดับจังหวัดผู้ศึกษาจึงกำหนดตัวแปรในการศึกษา 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว และตัวแปรมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรมแทนตัวแปรข้างต้น เนื่องจากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวเป็นการสะท้อนระดับความแตกต่างของความสามารถในการสร้างรายได้ (generated of factor income) ซึ่งจังหวัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงแสดงถึงความสามารถหรือศักยภาพในการสร้างรายได้ที่สูงกว่าจังหวัดที่มีค่าเฉลี่ยต่ำขณะที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรมเป็นการสะท้อนถึงศักยภาพในการผลิตของจังหวัด เนื่องจากผลิตภัณฑ์จังหวัดแสดงให้เห็นว่า ในจังหวัดมีการผลิตสินค้าและบริการอะไรบ้าง มากน้อยเพียงใดการผลิตสาขาใดเป็นการผลิตที่สำคัญของจังหวัด

บทที่ 3

โครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ความหมายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ ภาษีที่จัดเก็บจากบุคคลทั่วไป หรือจากหน่วยภาษีที่มีลักษณะพิเศษ ตามที่กฎหมายกำหนดและมีรายได้เกิดขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยปกติจัดเก็บเป็นรายปี รายได้ที่เกิดขึ้นในปีใด ๆ ผู้มีรายได้มีหน้าที่ต้องนำไปแสดงรายการตนเองตามแบบแสดงรายการภาษีที่กำหนดภายในเดือนมกราคมถึงมีนาคมของปีถัดไป สำหรับผู้มีเงินได้บางกรณีกฎหมายยังกำหนดให้ยื่นแบบฯ เสียภาษีตอนครึ่งปี สำหรับรายได้ที่เกิดขึ้นจริงในช่วงครึ่งปีแรก เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีที่ต้องชำระและเงินได้บางกรณี กฎหมายกำหนดให้ผู้จ่ายทำหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายจากเงินได้ที่จ่ายบางส่วน เพื่อให้มีการทยอยชำระภาษีขณะที่มีเงินได้เกิดขึ้นอีกด้วย (กรมสรรพากร, 2560)

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้แก่ ผู้ที่มีเงินได้เกิดขึ้นระหว่างปีที่ผ่านมา โดยมีสถานะ อย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้ (กรมสรรพากร, 2560)

1. บุคคลธรรมดา
2. ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มิใช่นิติบุคคล
3. ผู้ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี
4. กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง
5. วิสาหกิจชุมชน ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เฉพาะที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มิใช่นิติบุคคล

หลักการในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ตามพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร พุทธศักราช 2481 อธิบายเกี่ยวกับหลักการในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 41 และ 41 ทวิ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2560)

1. ผู้มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 ในปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว เนื่องจากหน้าที่งาน หรือกิจการที่ทำในประเทศไทยหรือเนื่องจากกิจการของนายจ้างในประเทศไทย หรือเนื่องจากทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทยต้องเสียภาษีตามบทบัญญัติในส่วนนี้ไม่ว่าเงินได้นั้นจะจ่ายในหรือนอกประเทศ

2. ผู้ที่อยู่ในประเทศไทยมีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 ในปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว เนื่องจากหน้าที่งานหรือกิจการที่ทำในต่างประเทศ หรือเนื่องจากทรัพย์สินที่อยู่ในต่างประเทศต้องเสียภาษีเงินได้ตามบทบัญญัติในส่วนนี้เมื่อนำเงินได้พึงประเมินนั้นเข้ามาในประเทศไทย

3. ผู้ใดอยู่ในประเทศไทยชั่วระยะเวลาหนึ่งหรือหลายระยะรวมเวลาทั้งหมดถึง 180 วัน ในปีภาษีปีใดให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ที่อยู่ในประเทศไทย

4. กรณีการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ โดยไม่มีค่าตอบแทนให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้มีเงินได้และต้องเสียภาษีตามบทบัญญัติในส่วนนี้

แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 195) เรื่องกำหนดแบบเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ดังนี้ (กรมสรรพากร, 2560ค)

1. แบบ ภ.ง.ด. 90 แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับ

1.1 ผู้มีเงินได้ที่มิได้มีเงินได้หลายประเภท หรือผู้มีเงินได้ประเภทเดียว แต่ไม่ใช้เงินได้จากการจ้างแรงงาน ตามมาตรา 40 (1) แห่งประมวลรัษฎากร

1.2 กองมรดกของผู้ตายที่ยังมิได้แบ่งและมีเงินได้

1.3 ผู้มีเงินได้ที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีใช่นิติบุคคล

2. แบบ ภ.ง.ด. 91 แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับผู้มีเงินได้ที่มีเงินได้จากการจ้างแรงงานตามมาตรา 40 (1) แห่งประมวลรัษฎากร แต่เพียงประเภทเดียว

3. แบบ ภ.ง.ด. 92 แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับผู้มีเงินได้ที่มีเงินได้จากการจ้างแรงงาน ตามมาตรา 40 (1) แห่งประมวลรัษฎากร แต่เพียงประเภทเดียวที่ยื่นแบบแสดงรายการด้วยสื่อบันทึกข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์

4. แบบ ภ.ง.ด. 93 แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับผู้มีเงินได้ที่ขอชำระภาษีก่อนกำหนดเวลายื่นแบบแสดงรายการประจำปี ตามมาตรา 52 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร

5. แบบ ภ.ง.ด. 94 แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครึ่งปี สำหรับผู้มีเงินได้ที่มีเงินได้จากการให้เช่าทรัพย์สินฯ เงินได้จากวิชาชีพอิสระ เงินได้จากการรับเหมาฯ หรือเงินได้จากการประกอบธุรกิจ ฯลฯ ตามมาตรา 40 (5) 40 (6) 40 (7) หรือ 40 (8) แห่งประมวลรัษฎากร ที่ได้รับตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน ไม่ว่าจะมียุเงินได้ประเภทอื่นรวมอยู่ด้วยหรือไม่

6. แบบ ภ.ง.ด. 95 แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับคนต่างด้าวผู้มีเงินได้จากการจ้างแรงงานของสำนักงานปฏิบัติการภูมิภาค

เงินได้พึงประเมินและหลักเกณฑ์การหักค่าใช้จ่าย

ตามพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร พุทธศักราช 2481 อธิบายเกี่ยวกับเงินได้ที่ต้องเสียภาษี ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2560)

เงินได้พึงประเมิน หมายความว่า เงินได้อันเข้าลักษณะพึงเสียภาษีในหมวดนี้ เงินได้ดังกล่าวนี้ให้หมายความรวมถึงตลอดถึงทรัพย์สิน หรือประโยชน์อย่างอื่นที่ได้รับ ซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน เงินค่าภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้สำหรับเงินได้ประเภทต่าง ๆ ตามมาตรา 40 และเครดิตภาษีตามมาตรา 47 ทวิ ทั้งนี้ เงินได้พึงประเมินนั้น คือ เงินได้ประเภทต่อไปนี้ รวมตลอดถึงเงินค่าภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้สำหรับเงินได้ประเภทต่าง ๆ ดังกล่าว ไม่ว่าในทอดใด

1. เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงานไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง โบนัส เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินค่าเช่าบ้าน เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้าน ที่นายจ้างให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เงินที่นายจ้างจ่ายชำระหนี้ใด ๆ ซึ่งลูกจ้างมีหน้าที่ต้องชำระ และเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใด ๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน

2. เงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ หรือจากการรับทำงานให้ไม่ว่าจะเป็นค่าธรรมเนียม ค่านายหน้า ค่าส่วนลด เงินอุดหนุนในงานที่ทำ เบี้ยประชุม บำเหน็จ โบนัส เงินค่าเช่าบ้าน เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่ผู้จ่ายเงินได้ให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เงินที่ผู้จ่ายเงินได้จ่ายชำระหนี้ใด ๆ ซึ่งผู้มีเงินได้มีหน้าที่ต้องชำระ และเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใด ๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ หรือจากการรับทำงานให้ นั้นไม่ว่าหน้าที่ หรือตำแหน่งงาน หรืองานที่รับทำให้นั้นจะเป็นการประจำหรือชั่วคราว

สำหรับเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงานตามข้อ (1) และเงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ ตามข้อ (2) ยอมให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ร้อยละ 50 แต่รวมกันต้องไม่เกิน 100,000 บาท ทั้งนี้ ในกรณีสามีภริยาต่างฝ่ายต่างมีเงินได้และความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษีให้ต่างฝ่ายต่างหักค่าใช้จ่ายได้ตามเกณฑ์ดังกล่าว

3. ค่าแห่งกุศลมูล ค่าแห่งลิขสิทธิ์หรือสิทธิอย่างอื่น เงินปี หรือเงินได้มีลักษณะเป็นเงินรายปีอันได้มาจากพินัยกรรม นิติกรรมอย่างอื่น หรือคำพิพากษาของศาล

4. เงินได้ที่เป็น

4.1 ดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ดอกเบี้ยตัวเงิน ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ไม่ว่าจะมีหลักประกันหรือไม่ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียมเฉพาะส่วนที่เหลือจากถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่าย ตามกฎหมายดังกล่าว หรือผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายตัวเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัท หรือห้างหุ้นส่วน นิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออกและจำหน่ายครั้งแรกในราคาต่ำกว่าราคาไถ่ถอนรวมทั้งเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับดอกเบี้ยผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนอื่น ๆ ที่ได้จากการให้กู้ยืม หรือจากสิทธิเรียกร้องในหนี้ทุกชนิดไม่ว่าจะมีหลักประกันหรือไม่ก็ตาม

4.2 เงินปันผลเงินส่วนแบ่งของกำไรหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้จากบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลกองทุนรวมหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของ ประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงิน เพื่อส่งเสริมเกษตรกรรมพาณิชยกรรม หรือ อุตสาหกรรมเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไรที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่าย ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียมเฉพาะส่วนที่เหลือจากถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการคำนวณเงินได้ตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่บุตรชอบด้วยกฎหมายที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะเป็นผู้มีเงินได้ และความเป็นสามี-ภริยา ของบิดาและมารดาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้ถือว่าเงินได้ของบุตรดังกล่าวเป็นเงินได้ ของบิดา แต่ถ้าความเป็นสามีภริยาของบิดาและมารดาไม่ได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้ถือว่า เงินได้ของบุตรดังกล่าวเป็นเงินได้ของบิดาหรือของมารดาผู้ใช้อำนาจปกครอง หรือ ของบิดาในกรณีบิดามารดาใช้อำนาจปกครองร่วมกัน ความในวรรคสองให้ใช้บังคับกับ บุตรบุญธรรมที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะซึ่งเป็นผู้มีเงินได้ด้วยโดยอนุโลม

4.3 เงิน โบนัสที่จ่ายแก่ผู้ถือหุ้น หรือผู้เป็นหุ้นส่วนในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วน-นิติบุคคล

4.4 เงินลดทุนของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเฉพาะส่วนที่จ่ายไม่เกิน กว่ากำไรและเงินที่กันไว้ร่วมกัน

4.5 เงินเพิ่มทุนของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งตั้งจากกำไรที่ได้มา หรือเงินที่กันไว้ร่วมกัน

4.6 ผลประโยชน์ที่ได้จากการที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลควบเข้ากัน หรือรับช่วงกัน หรือเลิกกัน ซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าเงินทุน

4.7 ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนการเป็นหุ้นส่วนหรือ โอนหุ้น หุ้นกู้ พันธบัตร หรือตัวเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก ทั้งนี้ เฉพาะซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน

5. เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ได้เนื่องจาก

5.1 การให้เช่าทรัพย์สิน

5.2 การผลิตสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สิน

5.3 การพิคสัญญาคือขายเงินผ่อนซึ่งผู้ขายได้รับคืนทรัพย์สินที่ขายนั้น โดยไม่ต้องคืนเงินหรือประโยชน์ที่ได้รับไว้แล้ว

สำหรับกรณี (5.1) ถ้าเจ้าพนักงานประเมินมีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้มีเงินได้แสดงเงินได้ต่ำไป ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินเงินได้นั้นตามจำนวนเงินที่ทรัพย์สินนั้นสมควรให้เข้าได้ตามปกติ และให้ถือว่าจำนวนเงินที่ประเมินนี้เป็นเงินได้พึงประเมินของผู้มีเงินได้ ในกรณีนี้จะอุทธรณ์การประเมินก็ได้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการอุทธรณ์ตามส่วน 2 หมวด 2 ลักษณะ 2 มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณี (5.2) และ (5.3) ให้ถือว่าเงินหรือประโยชน์ที่ได้รับไว้แล้วแต่วันทำสัญญาจนถึงวันพิคสัญญาทั้งสิ้น เป็นเงินได้พึงประเมินของปีที่มีการพิคสัญญานั้น

6. เงินได้จากวิชาชีพอิสระ คือ วิชากฎหมาย การประกอบโรคศิลปะ วิศวกรรม สถาปัตยกรรม การบัญชี ประณีตศิลปกรรม หรือวิชาชีพอิสระอื่น ซึ่งจะได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดชนิดไว้

7. เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาต้องลงทุนด้วยการจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญนอกจากเครื่องมือ

8. เงินได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง หรือการอื่นนอกจากที่ระบุไว้ใน (1) ถึง (7) แล้ว เงินค่าภาษีอากรตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้สำหรับเงินได้ประเภทใด ไม่ว่าทอดใดหรือในปีภาษีใดก็ตาม ให้ถือเป็นเงินได้ประเภทและของปีภาษีเดียวกันกับเงินได้ที่ออกแทนให้

นอกจากนั้นเงินได้พึงประเมินตามข้อ 3 เฉพาะที่เป็นค่าแห่งภูมิลำเนาแห่งลิขสิทธิ์ หรือสิทธิอย่างอื่นยอมให้หักค่าใช้จ่ายได้ตามที่กำหนด โดยพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ กรณีสามีภริยาต่างฝ่ายต่างมีเงินได้และความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษีให้ต่างฝ่ายต่างหักค่าใช้จ่ายตามเกณฑ์ดังกล่าวได้ สำหรับเงินได้พึงประเมินตามข้อ 4 ถึงข้อ 8 ยอมให้หักค่าใช้จ่ายได้ตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา กรณีการเครดิตภาษีเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไร ตามมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร โดยผู้จ่ายสรุปเฉพาะกรณีของบุคคลธรรมดาเท่านั้น ทั้งนี้ คำสั่งกรมสรรพากร ดังนี้ (กรมสรรพากร, 2560ก)

1. กรณีบุคคลธรรมดาได้รับเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย บุคคลธรรมดาผู้มีเงินได้จะได้รับเครดิตในการคำนวณภาษี โดยนำอัตราภาษีเงินได้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้นต้องเสีย หายด้วยผลต่างของหนึ่งร้อย ลบด้วยอัตราภาษีเงินได้ดังกล่าวนั้น ได้ผลลัพธ์เท่าใดให้คูณด้วยจำนวนเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไรที่ได้รับ ผลลัพธ์ที่ได้เป็นเครดิตในการคำนวณภาษี ตามมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร กรณีบุคคลธรรมดาได้รับเงินปันผลซึ่งเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ซึ่งได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน และเป็นเงินปันผลที่จ่ายจากกำไรสุทธิของกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ผู้ได้รับเงินปันผลไม่ได้รับเครดิตภาษีตามมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร

2. กรณีบุคคลธรรมดาได้รับเงินปันผลซึ่งเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร จากสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทย จัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม ซึ่งไม่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร ผู้ได้รับเงินปันผลไม่ได้รับเครดิตภาษีตามมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร แต่หากผู้ได้รับเงินปันผลเลือกเสียภาษีในอัตรา ร้อยละ 10.0 ของเงินได้ ก็ไม่ต้องนำเงินปันผลไปรวมคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 48 (1) และ (2) แห่งประมวลรัษฎากร ทั้งนี้ ตามมาตรา 48 (3) วรรคสอง แห่งประมวลรัษฎากร

3. กรณีบุคคลธรรมดาได้รับเงินส่วนแบ่งของกำไรซึ่งเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร จากกองทุนรวมตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งเงินได้ของกองทุนรวมดังกล่าวได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ตามมาตรา 42 (24) แห่งประมวลรัษฎากร ผู้ได้รับเงินส่วนแบ่งของกำไรไม่ได้รับเครดิตภาษีตามมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร แต่หากผู้ได้รับเงินส่วนแบ่งของกำไรเลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ 10.0 ของเงินได้ ก็ไม่ต้องนำเงินส่วนแบ่งของกำไรไปรวมคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 48 (1) และ 48 (2) แห่งประมวลรัษฎากร ทั้งนี้ ตามมาตรา 48 (3) วรรคสอง แห่งประมวลรัษฎากร

4. กรณีบุคคลธรรมดาได้รับเงินส่วนแบ่งของกำไรซึ่งเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (8) แห่งประมวลรัษฎากร จากกองทุนรวมที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ซึ่งไม่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร ผู้ได้รับเงินส่วนแบ่งของกำไรไม่ได้รับเครดิตภาษีตามมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร แต่หากผู้ได้รับเงินส่วนแบ่งของกำไรยอมให้ผู้จ่ายเงินได้นั้นหักภาษี ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 50 (2) แห่งประมวลรัษฎากร ในอัตราร้อยละ 10.0 ของเงินได้ เมื่อถึงกำหนดยื่นรายการผู้ได้รับเงินส่วนแบ่งของกำไรได้รับ ยกเว้นไม่ต้องนำเงินส่วนแบ่งของกำไรดังกล่าวมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ ทั้งนี้ เฉพาะกรณีผู้ได้รับเงินส่วนแบ่งของกำไรไม่ขอรับเงินภาษีที่ ถูกหักไว้นั้นคืน หรือไม่ขอเครดิตเงินภาษีที่ถูกหักไว้นั้น ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 262) พ.ศ. 2536

5. กรณีบุคคลธรรมดาได้รับเงินปันผล ซึ่งเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ซึ่งบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยจ่ายจากเงินปันผลที่ได้รับจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ซึ่งได้รับการส่งเสริมการลงทุน ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน และเป็นเงินปันผลที่จ่ายจากกำไรสุทธิของกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ตามข้อ 6 ผู้ได้รับเงินปันผลไม่ได้รับเครดิตภาษีตามมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร

กรณีบุคคลธรรมดาได้รับเงินปันผล ซึ่งเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ซึ่งบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยจ่ายจากเงินส่วนแบ่งของกำไรที่ได้รับจากกองทุนรวมที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ตามข้อ 7 ผู้ได้รับเงินปันผลไม่ได้รับเครดิตภาษีตามมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร

6. กรณีบุคคลธรรมดาได้รับเงินปันผล ซึ่งเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย

และเป็นเงินปันผลที่เข้าลักษณะตามข้อ 8 และข้อ 9 ผู้ได้รับเงินปันผลได้รับเครดิตภาษีตามมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร

7. กรณีบุคคลธรรมดาได้รับเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไรจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยซึ่งเป็นเงินปันผลที่ได้รับเครดิตภาษีตามมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากรตามข้อ 11 ผู้มีเงินได้จะเลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ 10.0 ของเงินได้ โดยไม่ต้องนำไปรวมคำนวณกับเงินได้อื่นก็ได้ในกรณีเลือกนำไปรวมคำนวณกับเงินได้อื่นผู้มีเงินได้จะได้รับเครดิตภาษีตามมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร และในกรณีที่ได้รับเงินปันผลที่ได้รับเครดิตภาษีจากผู้จ่ายหลายรายผู้มีเงินได้จะต้องนำเงินได้ดังกล่าวที่ได้รับในปีภาษีทุกรายมารวมคำนวณภาษีไม่สามารถเลือกเฉพาะบางรายนำมารวมคำนวณภาษีเพื่อได้รับเครดิตภาษี

การหักค่าลดหย่อน

ตามพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร พุทธศักราช 2481 อธิบายเกี่ยวกับการหักค่าลดหย่อนตามมาตรา 47 (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2560) โดยการหักค่าลดหย่อนดังกล่าวเป็นไปตามการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับการหักค่าใช้จ่าย การหักลดหย่อนการกำหนดเงินได้พึงประเมินที่ต้องเสียภาษีเงินได้การกำหนดเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นรายการสำหรับบุคคลธรรมดา และอัตราภาษีเงินได้สำหรับบุคคลธรรมดาที่กำหนดในบัญชีอัตราภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากร สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2560 เป็นต้นไป ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 44) พ.ศ. 2560 เรียบร้อยแล้ว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 เมื่อได้หักตามมาตรา 42 ทวิ ถึงมาตรา 46 แล้ว เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีให้หักลดหย่อนได้อีกดังต่อไปนี้

1. ลดหย่อนให้สำหรับ

1.1 ผู้มีเงินได้ 60,000 บาท

1.2 สามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ 60,000 บาท

1.3 บุตร

1.3.1 บุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้มีเงินได้หรือบุตรชอบด้วยกฎหมายของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้คนละ 30,000 บาท

1.3.2 บุตรบุญธรรมของผู้มีเงินได้คนละ 30,000 บาท แต่รวมกันต้องไม่เกิน 3 คน

กรณีผู้มีเงินได้มีบุตรทั้ง (1.3.1) และ (1.3.2) การหักลดหย่อนสำหรับบุตรให้นำบุตรตาม (1.3.1) ทั้งหมดมาหักก่อนแล้วจึงนำบุตรตาม (1.3.2) มาหักเว้นแต่ในกรณีผู้มีเงินได้มีบุตรตาม (1.3.1) ที่มีชีวิตอยู่รวมเป็นจำนวนตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป จะนำบุตรตาม (1.3.2) มาหักไม่ได้แต่ถ้าบุตรตาม (1.3.1) มีจำนวนไม่ถึงสามคนให้นำบุตรตาม (1.3.2) มาหักได้โดยเมื่อรวมกับบุตรตาม (1.3.1) แล้วต้องไม่เกิน 3 คน

การนับจำนวนบุตรให้นับเฉพาะบุตรที่มีชีวิตอยู่ตามลำดับอายุสูงสุดของบุตรโดยให้นับรวมทั้งบุตรที่ไม่อยู่ในเกณฑ์ได้รับการหักลดหย่อนด้วยการหักลดหย่อนสำหรับบุตรให้หักได้เฉพาะบุตรซึ่งมีอายุไม่เกิน 25 และยังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยหรือชั้นอุดมศึกษาหรือซึ่งเป็นผู้เยาว์หรือศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถอันอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดู แต่ไม่ให้หักลดหย่อนสำหรับบุตรดังกล่าวที่มีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว ตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป โดยเงินได้พึงประเมินนั้นไม่เข้าลักษณะตามมาตรา 42

การหักลดหย่อนสำหรับบุตรดังกล่าวให้หักได้ตลอดปีภาษีไม่ว่ากรณีที่จะหักได้นั้นจะมีอยู่ตลอดปีภาษีหรือไม่และในกรณีบุตรบุญธรรมนั้นให้หักลดหย่อนในฐานะบุตรบุญธรรมได้แต่ฐานะเดียว

1.4 เบี้ยประกันภัยที่ผู้มีเงินได้จ่ายไปในปีภาษีสำหรับการประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 10,000 บาท ทั้งนี้ เฉพาะในกรณีที่กรมธรรม์ประกันชีวิตมีกำหนดเวลาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และการประกันชีวิตนั้นได้เอาประกันไว้กับผู้รับประกันภัยที่ประกอบกิจการประกันชีวิตในราชอาณาจักร

กรณีสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้มีการประกันชีวิตและความเป็นสามี-ภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษีให้หักลดหย่อนได้ด้วยสำหรับเบี้ยประกันที่จ่ายสำหรับการประกันชีวิตของสามีหรือภริยานั้นตามเกณฑ์ในวรรคหนึ่ง

1.5 (ยกเลิก)

1.6 (ยกเลิก)

1.7 เงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎกระทรวงตามมาตรา 65 ตรี (2) ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 10,000 บาท

กรณีสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้จ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามวรรคหนึ่งและความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษีให้หักลดหย่อนได้ด้วยสำหรับเงินสะสมของสามีหรือภริยาที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพนั้นตามเกณฑ์ในวรรคหนึ่ง

1.8 ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ผู้มีเงินได้จ่ายให้แก่ธนาคารหรือสถาบันการเงินอื่น บริษัทประกันชีวิต สหกรณ์ หรือนายจ้างสำหรับการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อเช่าซื้อ หรือสร้างอาคารอยู่อาศัยโดยจำนองอาคารที่ซื้อหรือสร้างเป็นประกันการกู้ยืมนั้นตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 10,000 บาท ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรีและประกาศในราชกิจจานุเบกษาอาคารดังกล่าวให้หมายความรวมถึงอาคารพร้อมที่ดินด้วย

1.9 เงินสมทบที่ผู้ประกันตนจ่ายเข้ากองทุนประกันสังคมตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมตามจำนวนที่จ่ายจริง

กรณีสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมตามวรรคหนึ่งและความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษีให้หักลดหย่อนได้ด้วยสำหรับเงินสมทบของสามีหรือภริยาที่จ่ายเข้ากองทุนประกันสังคมดังกล่าวตามเกณฑ์ในวรรคหนึ่ง

1.10 ค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาของผู้มีเงินได้รวมทั้งบิดามารดาของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้คนละ 30,000 บาท โดยบุคคลดังกล่าวต้องมีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพและอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของผู้มีเงินได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

ค่าอุปการะเลี้ยงดูตามวรรคหนึ่งให้หักลดหย่อนสำหรับเงินได้พึงประเมินประจำปี พ.ศ. 2547 ที่จะต้องยื่นรายการในปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นไป

1.11 ค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาสามีหรือภริยาบุตรชอบด้วยกฎหมาย หรือ บุตรบุญธรรมของผู้มีเงินได้บิดามารดาหรือบุตรชอบด้วยกฎหมายของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้หรือบุคคลอื่นที่ผู้มีเงินได้เป็นผู้ดูแลตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการคนละ 60,000 บาท โดยบุคคลดังกล่าวต้องเป็นคนพิการ ซึ่งมีบัตรประจำตัวคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หรือเป็นคนทุพพลภาพมีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพและอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของผู้มีเงินได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขรวมทั้งจำนวนคนพิการและ ทุพพลภาพในความอุปการะเลี้ยงดูของผู้มีเงินได้ที่อธิบดีประกาศกำหนด

การหักลดหย่อนสำหรับบุตรบุญธรรมให้หักได้ในฐานะบุตรบุญธรรม เพียงฐานะเดียว

ค่าอุปการะเลี้ยงดูตามวรรคหนึ่งให้หักลดหย่อนสำหรับเงินได้พึงประเมิน ประจำปี พ.ศ. 2552 ที่จะต้องยื่นรายการในปี พ.ศ. 2553 เป็นต้นไป

2. ในกรณีสามีภริยาต่างฝ่ายต่างมีเงินได้การหักลดหย่อนตาม (1.1) และ (1.2) ให้หักลดหย่อนรวมกันได้ 120,000 บาท

3. กรณีผู้มีเงินได้มิได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทยการหักลดหย่อนตาม (1.2) และ (1.3) ให้หักได้เฉพาะสามีหรือภริยาและบุตรที่อยู่ในประเทศไทย

4. กรณีผู้มีเงินได้ถึงแก่ความตายในระหว่างปีภาษีให้หักลดหย่อนได้เสมือนผู้ตาย มีชีวิตอยู่ตลอดปีภาษีที่ผู้นั้นถึงแก่ความตาย

5. กรณีผู้มีเงินได้เป็นกองมรดกให้หักลดหย่อนได้ 60,000 บาท

6. กรณีผู้มีเงินได้เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีโชติบุคคลให้หักลดหย่อนได้ตาม (1.1) สำหรับผู้เป็นหุ้นส่วนหรือบุคคลในคณะบุคคลแต่ละคน ซึ่งเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยแต่รวมกันต้องไม่เกิน 120,000 บาท

7. เมื่อได้หักลดหย่อนตาม (1) (2) (3) (4) (5) หรือ (6) แล้วเหลือเท่าใดให้หักลดหย่อนได้อีกสำหรับเงินบริจาคดังต่อไปนี้โดยให้หักได้เท่าจำนวนที่บริจาค แต่ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินที่เหลือนั้น

7.1 เงินที่บริจาคแก่สถานพยาบาลและสถานศึกษาของทางราชการ

7.2 เงินที่บริจาคเป็นสาธารณประโยชน์แก่องค์กรหรือสถานสาธารณกุศล หรือแก่สถานพยาบาลและสถานศึกษาอื่นนอกจากที่กล่าวใน (7.1) ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรี ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

บัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เรื่อง พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล รัษฎากร (ฉบับที่ 44) พ.ศ. 2560 เกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยให้มีผลบังคับใช้สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2560 เป็นต้นไป โดยบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ปรับปรุงใหม่ใช้สำหรับบุคคล ผู้มีเงินได้พึงประเมินโดยทั่วไป (ดูตาราง 4) (กรมสรรพากร, 2560ข)

สำหรับบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 150) เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเพื่อ การยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ที่ผู้มีเงินได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่า 65 ปีบริบูรณ์ ในปีภาษีที่ได้รับ (กรมสรรพากร, 2560ง) กำหนดไว้ในข้อ 1 เงินได้ที่ผู้มีเงินได้ ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่าหกสิบห้าปีบริบูรณ์ได้รับ โดยได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสีย ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต้องเป็นเงินได้ที่ผู้มีเงินได้ได้รับในปีภาษีที่ผู้มีเงินได้มีอายุ ไม่ต่ำกว่า 65 ปีบริบูรณ์ และผู้มีเงินได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทยเฉพาะเงินได้ที่ได้รับ ส่วนที่ไม่เกิน 190,000 บาท ในปีภาษีนั้น

ตาราง 4

บัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ปรับปรุงใหม่

เงินได้สุทธิ	อัตราภาษี (ร้อยละ)
1-300,000* บาท	5
300,001-500,000 บาท	10
500,001-750,000 บาท	15

ตาราง 4 (ต่อ)

เงินได้สุทธิ	อัตรากาฬี (ร้อยละ)
750,001-1,000,000 บาท	20
1,000,001-2,000,000 บาท	25
2,000,001-5,000,000 บาท	30
5,000,001 บาทขึ้นไป	35

หมายเหตุ *การยกเว้นกาฬีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเงินได้สุทธิ 150,000 บาทแรก ยังคงสามารถใช้ต่อไปตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความใน ประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 470) พ.ศ. 2551 ที่มา. จาก โครงสร้างกาฬีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่มีผลบังคับใช้แล้วตั้งแต่ปีกาฬี 2560, โดย กรมสรรพากร, 2560ข, ค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2560, จาก http://www.rd.go.th/publish/fileadmin/user_upload/news/news11_2560.pdf

นอกจากนั้นตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับกาฬีเงินได้ (ฉบับที่ 150) เรืองกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเพื่อกยกเว้นกาฬีเงินได้สำหรับเงินได้ที่ผู้มีเงินได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่า 65 ปีบริบูรณ์ในปีกาฬีได้รับ (กรมสรรพากร, 2560จ) โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 3 แห่งพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 639) พ.ศ. 2560 อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเพื่อกยกเว้นกาฬีเงินได้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล สำหรับเงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าจ้างผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป เข้าทำงานดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในประกาศนี้ “ผู้สูงอายุ” หมายความว่า ลูกจ้างผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีคุณสมบัติตามมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 639) พ.ศ. 2560

“รายจ่ายที่ได้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้สูงอายุ” หมายความว่า เงินทรัพย์สินประโยชน์ที่คำนวณได้เป็นเงินกาฬีอากรที่ผู้จ่ายออกแทนให้บรรดาที่ได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ซึ่งเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (1) แห่งประมวลรัษฎากรเงินที่จ่ายสมทบ

เข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพแต่ไม่รวมถึงรายจ่ายที่ต้องจ่ายตามที่กฎหมายกำหนดขึ้น โดยเฉพาะ เช่น เงินที่จ่ายเข้ากองทุนประกันสังคม กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เป็นต้น

ข้อ 2 บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจะนำรายจ่ายที่ได้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้สูงอายุไปใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้ตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 639) พ.ศ. 2560 ได้จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขดังต่อไปนี้

1. จำนวนรายจ่ายที่จะได้รับสิทธิยกเว้นภาษีเงินได้จะต้องเกิดจากการจ้างผู้สูงอายุเข้าทำงานเป็นลูกจ้างของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลโดยจำนวนรายจ่ายที่ได้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้สูงอายุและจำนวนผู้สูงอายุนั้นต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

1.1 เป็นรายจ่ายที่ได้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้สูงอายุในรายที่มีจำนวนไม่เกิน 15,000 บาท ในแต่ละเดือน

1.2 จำนวนผู้สูงอายุที่จะนำมาเป็นฐานในการคำนวณหารายจ่ายที่ได้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้สูงอายุที่บริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลสามารถนำมาใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้นั้น ได้แก่ จำนวนผู้สูงอายุที่บริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลมีรายจ่ายที่ได้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้สูงอายุตาม (1.1) ที่ทำงานเต็มเดือนในแต่ละเดือน ทั้งนี้ เฉพาะส่วนที่ไม่เกินร้อยละ 10 ของจำนวนลูกจ้างทั้งหมดที่ทำงานเต็มเดือน ในประเทศไทย ในแต่ละเดือนในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้น โดยให้คำนวณหาจำนวนผู้สูงอายุที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลมีสิทธินำมายกเว้นภาษีเงินได้เป็นรายเดือน

การคำนวณหาจำนวนผู้สูงอายุตามวรรคหนึ่งหากปรากฏว่าการคำนวณหาจำนวนผู้สูงอายุที่จะใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้ได้ผลลัพธ์ไม่ลงตัว เศษในการคำนวณ และเศษของผลลัพธ์มีจำนวน ตั้งแต่ 0.5 ให้ปัดเศษขึ้นไป ให้ได้จำนวนเต็มและให้ถือเป็นจำนวนผู้สูงอายุที่จะเป็นฐานในการคำนวณหารายจ่ายที่ได้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้สูงอายุที่จะได้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้

1.3 ต้องจัดทำรายงานเกี่ยวกับการจ้างผู้สูงอายุที่นำมาใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับรายจ่ายที่ได้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้สูงอายุซึ่งมีรายการและข้อความอย่างน้อยตามแบบที่แนบท้ายประกาศนี้และเก็บรักษารายงานดังกล่าวรวมทั้งเอกสารประกอบการ

ลงรายการในรายงานไว้ ณ สถานที่ประกอบการพร้อมที่จะให้เจ้าพนักงานประเมินตรวจสอบได้

1.4 ต้องแจ้งข้อมูลของผู้สูงอายุซึ่งบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจะนำมาใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับรายจ่ายที่ได้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้สูงอายุในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชีต่ออธิบดีกรมสรรพากรภายใน 150 วัน นับแต่วันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชีผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทางเว็บไซต์ของกรมสรรพากร โดยต้องแจ้งข้อมูลของผู้สูงอายุอย่างน้อยตามที่กำหนดในเว็บไซต์ดังกล่าว

บทที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยปัจจัยทางเศรษฐกิจและโครงสร้างประชากรกับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย ใช้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมรายปีแบบอนุกรมเวลา ระหว่างปี พ.ศ. 2550-2559 รวม 10 ปี โดยในแต่ละปีภาษีเป็นข้อมูลรายจังหวัดจำนวน 76 จังหวัด (ยกเว้นจังหวัดบึงกาฬ) รวมจำนวนข้อมูลทั้งสิ้น 760 รายการ ศึกษาโดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยเชิงซ้อน (multiple linear regression equation) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares--OLS) ซึ่งมีแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

$$\text{LnPIT} = \alpha_0 + \alpha_1 \text{LnGPPPER} + \alpha_2 \text{LnGPPNON} + \alpha_3 \text{OLDPOP}$$

กำหนดให้

PIT = รายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ล้านบาท)

GPPPER = มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)

GPPNON = มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรม (ล้านบาท)

OLDPOP = สัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมด (ร้อยละ)

สำหรับการคำนวณสัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมด ผู้วิจัยคำนวณจากข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากรในแต่ละจังหวัด จากเว็บไซต์ของกรมการปกครอง โดยสัดส่วนผู้สูงอายุในที่นี้เป็นการคำนวณจากสัดส่วนของประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปต่อประชากรทั้งหมด เพื่อให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์ผู้สูงอายุตามบทที่ 1 และเพื่อให้สอดคล้องกับประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 150) เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ที่ผู้มีเงินได้เป็น

ผู้อยู่ในประเทศไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่า 65 ปีบริบูรณ์ ในปีภาษีได้รับ (กรมสรรพากร, 2560) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดรูปแบบของสมการในการศึกษา OLDPOP ในรูปแบบ OLDPOP (-1) เนื่องจากการเสียภาษีของประเทศไทยจะมีการเลื่อนปีปฏิทิน กล่าวคือ คนที่มีรายได้ในปี X จะคำนวณการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปี X + 1 ดังนั้น รายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ระหว่างปี พ.ศ. 2550-2559 เมื่อนำสัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมดมาเกี่ยวข้องจึงอยู่ในรูปแบบ $\text{LnPIT} = a_0 - a_1 \text{LnPIT}_{t-1}$ กล่าวคือ รายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย จะเป็นฟังก์ชันของตัวเองในปีที่ผ่านมา และสำหรับการประมาณการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและโครงสร้างประชากรกับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

1. การพรรณนาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การทดสอบ Panel Unit Root เพื่อทำการทดสอบความนิ่งของข้อมูลที้นำมาศึกษา โดยใช้วิธี Fisher-ADF
3. การทดสอบ Panel Cointegration เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในแบบจำลอง โดยประมาณผลด้วยวิธี Pedroni และวิธีของ Kao
4. ผลการประมาณแบบจำลองเพื่อทำการทดสอบว่าแบบจำลองอยู่ในรูปแบบใดระหว่าง Pooled Estimator, Fixed Effects หรือ Random Effect โดยใช้การทดสอบวิธี Hausman Test และวิธี Reduant Fixed Effect Test
5. การประมาณค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจและโครงสร้างประชากรกับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย โดยทำการประมาณค่าแบบจำลองโดยวิธี Ordinary Least Square (OLS)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวแปรทั้งหมดของการศึกษาที่มีลักษณะข้อมูลในรูปแบบ Panel Data ผู้วิจัยทำการสรุปเฉพาะจังหวัด 10 อันดับแรกสูงสุดของปี พ.ศ. 2559 ตามแต่ละตัวแปรเท่านั้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

รายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาพบว่า ภาพรวมของรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปี พ.ศ. 2559 มีการขยายตัวร้อยละ 4.26 เทียบกับปี พ.ศ. 2558 ซึ่งจังหวัดที่มีการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 10 อันดับแรกสูงสุด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดชลบุรี จังหวัดนนทบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ มูลค่ารวมของการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้ง 10 จังหวัด มีมูลค่าเท่ากับ 263,204.41 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 87.17 ของการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้ง 76 จังหวัด

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว พบว่า ปี พ.ศ. 2559 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว 10 อันดับแรกสูงสุด ได้แก่ จังหวัดระยอง จังหวัดชลบุรี กรุงเทพมหานคร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดปทุมธานี จังหวัดภูเก็ต จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดสระบุรี โดยจังหวัดระยองมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวสูงสุดเท่ากับ 1,009,496 บาทคนต่อปี รองลงมา คือ จังหวัดชลบุรี มีมูลค่าเท่ากับ 548,876 บาทต่อคนต่อปี และลำดับที่สามคือ กรุงเทพมหานคร มีมูลค่าเท่ากับ 543,708 บาทต่อคนต่อปี ขณะที่จังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวต่ำสุด คือ จังหวัดหนองบัวลำภู มีมูลค่าเท่ากับ 49,443 บาทต่อคน เมื่อเทียบกับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวจังหวัดระยองมีความแตกต่างประมาณ 20.4 เท่า

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรม พบว่า ปี พ.ศ. 2559 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรม 10 อันดับแรกสูงสุด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดปทุมธานี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดนครปฐม และจังหวัดนนทบุรี โดยกรุงเทพมหานครมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรมเท่ากับ 4,727,723 ล้านบาท รองลงมา คือ จังหวัดชลบุรี มีมูลค่าเท่ากับ 895,800 ล้านบาท และลำดับที่สาม คือ จังหวัดระยอง มีมูลค่าเท่ากับ 876,880 ล้านบาท ขณะที่จังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรมต่ำสุด คือ

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีมูลค่าเท่ากับ 8,950 ล้านบาท เมื่อเทียบกับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม-
จังหวัดนอกภาคเกษตรกรรมของกรุงเทพมหานครมีความแตกต่างประมาณ 528.2 เท่า

สัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมด (สัดส่วนของประชากรอายุ
65 ปีขึ้นไป เมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด) พบว่า ภาพรวมของสัดส่วนของจำนวน
ผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมด ปี พ.ศ. 2559 โดยเฉลี่ยมีการเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.63 เทียบกับ
ปี พ.ศ. 2558 ซึ่งจังหวัดที่มีสัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมด 10 อันดับแรก
สูงสุด ได้แก่ จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดชัยนาท จังหวัดอ่างทอง
จังหวัดลำปาง จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดแพร่ จังหวัดลำพูน จังหวัดอุดรธานี และ
จังหวัดพิจิตร โดยจังหวัดสิงห์บุรีมีสัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมด
เท่ากับร้อยละ 14.84 รองลงมา คือ จังหวัดสมุทรสงคราม ร้อยละ 14.71 และลำดับที่สาม
คือ จังหวัดชัยนาท ร้อยละ 14.20 ขณะที่จังหวัดที่มีสัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อ
ประชากรทั้งหมดต่ำสุด คือ จังหวัดภูเก็ต ร้อยละ 6.72 เมื่อเทียบกับสัดส่วนของจำนวน
ผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมดของจังหวัดสิงห์บุรีมีความแตกต่างประมาณ 2.21 เท่า

ตาราง 5

ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ค่าสถิติ	GPPER	GPPNON	OLDPOP	PIT
ค่าเฉลี่ย	134,800.91	138,622.80	8.90	3,161.61
ค่ามัธยฐาน	88,182.30	39,039.28	8.75	387.74
ค่าสูงสุด	1,031,236.62	4,727,722.68	14.84	198,225.25
ค่าต่ำสุด	28,357.78	5,321.44	5.04	61.32
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	136,572.96	431,312.89	1.77	18,031.45

จากตาราง 5 เมื่อพิจารณาค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ระหว่าง
ปี พ.ศ. 2550-2559 พบว่า มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
134,800.91 บาท มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
138,622.80 ล้านบาท สัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

ร้อยละ 8.90 และรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3,161.61 ล้านบาท

การทดสอบ Panel Unit Root

การทดสอบ Panel Unit Root เป็นการทดสอบความนิ่ง (stationary) ของข้อมูล ตัวแปรที่ศึกษา โดยสมมติฐานหลักของการทดสอบ (H_0) ข้อมูลมีความไม่นิ่ง (non-stationary data) ซึ่งหากข้อมูลมีความไม่นิ่ง หรือข้อมูลมี Unit Root จะทำให้เกิดปัญหาการถดถอยที่ไม่แท้จริง (spurious regression) ซึ่งหมายความว่า ค่าทางสถิติที่เรานำมาใช้ อธิบายผลไม่มีความถูกต้อง และไม่ควรมานำมาใช้ เนื่องจากไม่สามารถเชื่อถือได้ เพราะมีการกระจายที่ไม่ได้มาตรฐาน

ผลการทดสอบ Panel Unit Root ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรม สัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมดและรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วยวิธี Fisher-ADF

1. การทดสอบ Panel Unit Root กำหนดรูปแบบให้มีค่าคงที่ (individual intercept)

ตาราง 6

ผลการทดสอบ Panel Unit Root ของตัวแปรกำหนดรูปแบบให้มีค่าคงที่ (individual intercept) ด้วยวิธี Fisher-ADF

ตัวแปร	ระดับ Level I(0)	ระดับ First Order Differential I(1)
GPPPER	3.4389 (0.9997)	-10.7408 (0.0000)**
GPPNON	9.5994 (1.0000)	-11.1880 (0.0000)**
OLDPOP	26.4897 (1.0000)	-2.4098 (0.0080)**

ตาราง 6 (ต่อ)

ตัวแปร	ระดับ Level I(0)	ระดับ First Order Differential I(1)
PIT	2.8483 (0.9978)	-11.1610 (0.0000)**

หมายเหตุ: () คือ ค่า Probability Values

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 แสดงผลการทดสอบ Panel Unit Root ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา กำหนดรูปแบบให้มีค่าคงที่ (individual intercept) ด้วยวิธี Fisher-ADF พบว่า ที่ระดับ Level ข้อมูลทั้งหมดที่ทำการศึกษาเกิด Unit Root หรือข้อมูลไม่มีความนิ่งที่ระดับ Level หรืออันดับความสัมพันธ์ของข้อมูล (order of integration) เท่ากับ 0 ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลมาทำการทดสอบที่ระดับ First Order Differential พบว่า ค่าสถิติที่ได้ปฏิเสธสมมติฐานหลักที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวได้ว่า ข้อมูลไม่เกิด Unit Root ดังนั้น ตัวแปรที่ทำการศึกษาดังกล่าวมีความนิ่งที่ระดับ First Order Differential หรือมีอันดับความสัมพันธ์ของข้อมูล (order of integration) เท่ากับ 1 หรือ I(1)

2. การทดสอบ Panel Unit Root กำหนดรูปแบบให้มีค่าคงที่ และแนวโน้มเวลา (individual intercept and trend)

ตาราง 7

ผลการทดสอบ Panel Unit Root ของตัวแปรกำหนดรูปแบบให้มีค่าคงที่ และแนวโน้มเวลา (individual intercept and trend) ด้วยวิธี Fisher-ADF

ตัวแปร	ระดับ Level I(0)	ระดับ First Order Differential I(1)	ระดับ Second Order Differential I(2)
GPPPER	0.1628 (0.5647)	-7.7389 (0.0000)**	-9.8598 (0.0000)**
GPPNON	-0.9660 (0.1670)	-6.7452 (0.0000)**	-10.2995 (0.0000)**

ตาราง 7 (ต่อ)

ตัวแปร	ระดับ Level	ระดับ First Order	ระดับ Second Order
	I(0)	Differential I(1)	Differential I(2)
OLDPOP	4.5302 (1.0000)	-0.9282 (0.1766)	-8.6362 (0.0000)**
PIT	-6.1588 (0.0000)**	-4.8946 (0.0000)**	-6.7009 (0.0000)**

หมายเหตุ: () คือ ค่า Probability Values

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 7 แสดงผลการทดสอบ Panel Unit Root ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา กำหนดรูปแบบให้มีค่าคงที่ และแนวโน้มเวลา (individual intercept and trend) ด้วยวิธี Fisher-ADF พบว่า ที่ระดับ Level เฉพาะรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเท่านั้นที่มีความนิ่งที่ระดับ Level หรืออันดับความสัมพันธ์ของข้อมูล (order of integration) เท่ากับ 0 ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลมาทำการทดสอบที่ระดับ First Order Differential พบว่า ตัวแปรมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรม และรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีความนิ่งที่ระดับ First Order Differential หรือมีอันดับความสัมพันธ์ของข้อมูล (order of integration) เท่ากับ 1 หรือ I(1) ยกเว้น ตัวแปรสัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลมาทำการทดสอบที่ระดับ Second Order Differential พบว่า ค่าสถิติที่ได้ปฏิเสธสมมติฐานหลักที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวได้ว่า ข้อมูลไม่เกิด Unit Root ดังนั้น ตัวแปรที่ทำการศึกษาดังกล่าวมีความนิ่งที่ระดับ Second Differential หรือมีอันดับความสัมพันธ์ของข้อมูล (order of integration) เท่ากับ 2 หรือ I(2)

1. การทดสอบ Panel Unit Root กำหนดรูปแบบให้ไม่มีค่าคงที่ และแนวโน้มเวลา
(none)

ตาราง 8

ผลการทดสอบ Panel Unit Root ของตัวแปรกำหนดรูปแบบให้ไม่มีค่าคงที่
และแนวโน้มเวลา (none) ด้วยวิธี Fisher-ADF

ตัวแปร	ระดับ Level I(0)	ระดับ First Order Differential I(1)	ระดับ Second Order Differential I(2)
GPPPER	16.2072 (1.0000)	-11.7745 (0.0000)**	-24.8846 (0.0000)**
GPPNON	22.5052 (1.0000)	-7.2897 (0.0000)**	-24.6281 (0.0000)**
OLDPOP	28.0254 (1.0000)	2.4047 (0.9919)	-21.8531 (0.0000)**
PIT	9.28810 (1.0000)	-17.4680 (0.0000)**	-22.5785 (0.0000)**

หมายเหตุ: () คือ ค่า Probability Values

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 แสดงผลการทดสอบ Panel Unit Root ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา กำหนดรูปแบบให้ไม่มีค่าคงที่ และแนวโน้มเวลา (none) ด้วยวิธี Fisher-ADF พบว่า ที่ระดับ Level ข้อมูลทั้งหมดที่ทำการศึกษาเกิด Unit Root หรือข้อมูลไม่มีความนิ่งที่ระดับ Level หรืออันดับความสัมพันธ์ของข้อมูล (order of integration) เท่ากับ 0 ผู้วิจัยจึงนำ ข้อมูลมาทำการทดสอบที่ระดับ First Order Differential พบว่า ตัวแปรมูลค่าผลิตภัณฑ์-มวลรวมจังหวัดต่อหัว มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรม และรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีความนิ่งที่ระดับ First Order Differential หรือมีอันดับความสัมพันธ์ของข้อมูล (order of integration) เท่ากับ 1 หรือ I(1) ยกเว้น ตัวแปรสัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลมาทำ

การทดสอบที่ระดับ Second Order Differential พบว่า ค่าสถิติที่ได้ปฏิเสธสมมติฐานหลักที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวได้ว่า ข้อมูลไม่เกิด Unit Root ดังนั้น ตัวแปรที่ทำการศึกษาดังกล่าวมีความนิ่งที่ระดับ Second Order Differential หรือมีอันดับความสัมพันธ์ของข้อมูล (order of integration) เท่ากับ 2 หรือ I(2)

การทดสอบ Panel Cointegration

การทดสอบ Panel Cointegration เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในแบบจำลองหรือการทดสอบความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาวของตัวแปรที่ศึกษา ผลการศึกษาตัวแปรมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรม สัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมดที่มีผลต่อรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประกอบด้วย ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรในแบบจำลอง โดยการทดสอบ Panel Cointegration ด้วยวิธีของ Pedroni และวิธีของ Kao เพื่อการประมาณค่าแบบจำลอง สำหรับการทดสอบว่าแบบจำลองอยู่ในรูปแบบใดระหว่าง Pooled Estimator, Fixed Effects หรือ Random Effect ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การทดสอบ Panel Cointegration ด้วยวิธีของ Pedroni กำหนดรูปแบบให้มีค่าคงที่

ตาราง 9

ผลทดสอบสมการ Panel Cointegration ด้วยวิธีของ Pedroni

ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ	Specification
	Individual Intercept
Panel v-Statistic	0.1679 (0.4333)
Panel rho-Statistic	4.9135 (1.0000)

ตาราง 9 (ต่อ)

ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ	Specification
	Individual Intercept
Panel PP-Statistic	-4.4693 (0.0000)**
Panel ADF-Statistic	-4.3848 (0.0000)**
Group rho-Statistic	9.5309 (1.0000)
Group PP-Statistic	-10.6113 (0.0000)**
Group ADF-Statistic	-6.2705 (0.0000)**

หมายเหตุ: () คือ ค่า Probability Values

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 ผลการทดสอบ Panel Cointegration ด้วยวิธีของ Pedroni พบว่า ในกรณีที่ทำการทดสอบกำหนดรูปแบบให้มีค่าคงที่ (individual intercept) ค่าสถิติ Panel PP-Statistic, Panel ADF-Statistic, Group PP-Statistic, Group ADF-Statistic มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผลการทดสอบด้วยวิธีข้างต้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลักนั้น คือ มี Cointegration ดังนั้น ตัวแปรในแบบจำลองมี Cointegration หรือมีความสัมพันธ์กัน

โดยค่าสถิติ Group PP-Statistic, Group ADF-Statistic เป็นค่าสถิติแบบ Group panel statistic ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่ามีอย่างน้อย 1 จังหวัดที่มีตัวแปรในแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กัน

2. การทดสอบสมการ Panel Cointegration ด้วยวิธีของ Kao กำหนดรูปแบบให้มีค่าคงที่

ตาราง 10

ผลทดสอบสมการ Panel Cointegration ด้วยวิธีของ Kao

ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ	Individual Intercept
ADF-Statistic	-12.2589 (0.0000)**

หมายเหตุ: () คือ ค่า Probability Values

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 10 ผลการทดสอบ Panel Cointegration ด้วยวิธีของ Kao พบว่า ในกรณีที่ทำการทดสอบ โดยกำหนดให้มีค่าคงที่ (individual intercept) ค่าสถิติ ADF-Statistic มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานหลัก นั่นคือ มี Cointegration ดังนั้น ตัวแปรในแบบจำลองมี Cointegration หรือมีความสัมพันธ์กัน

ดังนั้น จากผลการทดสอบ Panel Cointegration แบบจำลองด้วยวิธีของ Pedroni และวิธีของ Kao สามารถสรุปได้ว่า แบบจำลองดังกล่าวมี Cointegration หรือมีความสัมพันธ์กัน

3. การประมาณค่าแบบจำลองสำหรับการทดสอบว่าแบบจำลองอยู่ในรูปแบบใด ระหว่าง Pooled Estimator, Fixed Effects หรือ Random Effect

3.1 ผลการประมาณค่าตามการทดสอบด้วยวิธี Hausman Test

จากตาราง 10 ผลการประมาณค่าตามการทดสอบด้วยวิธี Hausman Test โดยการทดสอบ Cross-section Effect โดยสมมติฐานหลักของการทดสอบ คือ การประมาณค่าแบบจำลองในรูปแบบ Random Effect มีความเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งผลการทดสอบ พบว่า ค่าสถิติ Cross-section Random มีค่าเท่ากับ 115.57 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นแสดงว่า ขอมรับสมมติฐานหลัก กล่าวคือ การประมาณค่าแบบจำลองในรูปแบบ Random Effect มีความเหมาะสม แต่ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบด้วยวิธี Redundant Fixed Effect Test เพื่อใช้สำหรับการเปรียบเทียบระดับนัยสำคัญทางสถิติต่อไป

ตาราง 11

ผลการประมาณค่าตามการทดสอบด้วยวิธี *Hausman Test*

Test cross-sections random effect			
Test Summary	Chi-Sq. Statistic	Chi-Sq. <i>df</i>	Prob.
Cross-section			
Random	115.5712	3	0.0000*

หมายเหตุ: **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ผลการประมาณค่าตามการทดสอบด้วยวิธี Redundant Fixed Effect Test จากตาราง 11 ผลการประมาณค่าตามการทดสอบด้วยวิธี Redundant Fixed Effect Test โดยการทดสอบ Cross-section Effect โดยสมมติฐานหลักของการทดสอบ คือ การประมาณค่าแบบจำลองในรูปแบบ Fixed Effect มีความเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งผลการทดสอบ พบว่า ค่าสถิติ Cross-section Chi-Square มีค่าเท่ากับ 1562.8596 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั้นแสดงว่า ยอมรับสมมติฐานหลัก กล่าวคือ การประมาณค่าแบบจำลองในรูปแบบ Fixed Effect มีความเหมาะสม

ตาราง 12

ผลการประมาณค่าตามการทดสอบด้วยวิธี *Redundant Fixed Effect Test*

Test cross-sections fixed effect			
Test summary	Chi-Sq. Statistic	Chi-Sq. <i>df</i>	Prob.
Cross-section			
Chi-Square	1562.8596	8	0.0000**

หมายเหตุ: **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปได้ว่าจากการประมาณค่าตามการทดสอบด้วยวิธี Hausman Test และวิธี Redundant Fixed Effect Test พบว่า การประมาณค่าแบบจำลองควรอยู่ในรูปแบบ Fixed Effects เนื่องจากค่า Chi-Square ตามวิธี Cross-Section Fixed สูงกว่า Cross-Section Random

การประมาณค่าแบบจำลอง

การประมาณค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรม สัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมดที่มีผลต่อรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นการประมาณค่าแบบจำลอง โดยใช้วิธี Ordinary Least Square (OLS) ในรูปแบบ Cross-Section Fixed โดยมีรายละเอียด ดังนี้

$$\text{LnPIT} = -2.0592 + 0.4946\text{LnGPPPER} + 0.2116\text{LnGPPNON} + 0.0413\text{OLDPOP}$$

(7.724324)** (2.769331)** (4.543706)**

<i>R</i> squared	= 0.9930	Adjusted <i>R</i> squared	= 0.9921
<i>F</i> statistic	= 1114.1495	Durbin-Watson stat	= 1.2088
S.E. of regression	= 0.1146		

หมายเหตุ: ค่าใน () คือ ค่า *t* Statistics

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากสมการข้างต้นมีค่า R^2 เท่ากับ 0.9930 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวในสมการนี้ได้แก่ ตัวแปรมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรม สัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมดสามารถอธิบายตัวแปรตาม คือ รายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทยได้ร้อยละ 99.31 โดยปัจจัยทางเศรษฐกิจและโครงสร้างประชากรกับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย สามารถอธิบายได้ ดังนี้

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้และมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.49 หมายความว่า

ถ้ามูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวเพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ 1 โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่จะทำให้รายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทยเพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ 0.49

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.21 หมายความว่า ถ้ามูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรม เพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ 1 โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่จะทำให้รายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทยเพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ 0.21

สัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมดมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ และค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.04 หมายความว่า ถ้าสัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมด เพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ 1 โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่จะทำให้รายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทยเพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ 0.04

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางเศรษฐกิจและโครงสร้างประชากรกับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย เป็นการศึกษาเพื่อทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงปัจจัยทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงวัย (aged society) นั้นจะมีผลต่อการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทยหรือไม่ โดยผลการศึกษาอาจใช้เป็นแนวทางในการวางแผนบริหารและเสนอแนะมาตรการทางภาษีเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้สอดคล้องกับสถานะทางสังคมของประเทศที่เปลี่ยนแปลงให้มีความเหมาะสมและประสิทธิภาพมากขึ้น โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิในลักษณะข้อมูลแบบ Panel Data ระหว่างปี พ.ศ. 2550-2559 ตามวิธีการสร้างแบบจำลองในรูปสมการถดถอยเชิงซ้อน (multiple regression model) ประมาณค่าสัมประสิทธิ์โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares--OLS) โดยใช้โปรแกรม Eviews 9.5 Student Lite (Lite licensing serial number: L9164112-31451BA5-5529ED7C)

การทดสอบทางสถิติของข้อมูลก่อนการวิเคราะห์ พบว่า การทดสอบ Panel Unit Root แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรม สัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมด และรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในแบบจำลองไม่มี Unit Root แสดงว่า ข้อมูลมีความนิ่งที่ระดับ Second Order Differential อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้น การทดสอบสมการ Panel Cointegration ด้วยวิธีของ Pedroni และวิธี Kao ที่ระดับค่าคงที่ (individual intercept) ทั้ง 2 วิธีการมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ.01 แสดงว่า ตัวแปรในแบบจำลองมี Cointegration หรือมีความสัมพันธ์กัน สำหรับการประมาณค่าแบบจำลองเพื่อกำหนดหารูปแบบจำลองระหว่าง Pooled Estimator, Fixed Effects หรือ Random Effect ด้วยวิธี Hausman Test และวิธี Redundant Fixed Effect Test พบว่า การประมาณค่าของตัวแปรในแบบจำลองควรทำการประมาณในรูปแบบของ Fixed Effect ตามวิธี Redundant Fixed Effect Test จะมีความเหมาะสมกับแบบจำลองมากที่สุด

การประมาณค่าแบบจำลองเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรม สัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมดที่มีผลต่อรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นการประมาณค่าแบบจำลองโดยใช้วิธี Ordinary Least Square (OLS) ในรูปแบบ Cross-Section Fixed พบว่า ตัวแปรมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรม สัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมดมีอิทธิพลต่อรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรทั้งหมดรวมกันอธิบายสมการมีค่า R^2 เท่ากับ 0.9930 หรือร้อยละ 99.31 ซึ่งสามารถอธิบายรูปแบบการประมาณค่าแบบจำลองได้ ดังนี้

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวมีมูลค่าที่มากย่อมสะท้อนถึงการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยวัดจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดมีมูลค่ามาก ดังนั้น หากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดมีมูลค่ามากย่อมส่งผลให้มีการเก็บรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในจังหวัดนั้น ๆ เพิ่มขึ้น (ลดลง) เช่นเดียวกัน โดยผลิตภัณฑ์จังหวัดเป็นการคำนวณหาค่าเฉลี่ยโดยการนำมูลค่า GPP ในราคาประจำปีหารด้วยจำนวนประชากรในพื้นที่ ค่าเฉลี่ยที่ได้เป็นตัวเลขที่แสดงศักยภาพในการผลิตของภูมิภาคต่าง ๆ เฉลี่ยต่อประชากร 1 คน โดยไม่ใช่ตัวเลขที่แสดงระดับรายได้ที่ประชาชนได้รับจากการประกอบอาชีพโดยตรง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) โดยตัวเลขของ GPP ที่นำเสนอในที่นี้เป็นตัวเลขด้านการผลิต (production approach) ตามอนุกรมแบบวิธี Top Down

Approach ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและ เป็นสถิติที่เป็นทางการ เนื่องจากมีความสอดคล้องกับสถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ (GDP) ที่ได้ผ่านกระบวนการสมมูล (reconciliation) ในระบบเศรษฐกิจแล้ว และนำไป กระจายค่าออกเป็นรายจังหวัดด้วยเครื่องชี้ (indicator) ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมูลค่าผลิตภัณฑ์- มวลรวมจังหวัดต่อหัวเป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงรายได้ของประชาชนและมูลค่าการผลิต ภายในจังหวัดอันสอดคล้องกับการศึกษาของ หนึ่งฤทัย ชัยวงศ์ (2553) ที่พบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับภาษีเงินได้บุคคล- ธรรมดาที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ วิรัตน์ พิทักษ์วัฒนานนท์ (2551) พบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อคนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กับรายได้ภาษีสรรพากรของประเทศไทยที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรม มีความสัมพันธ์ในทิศทาง เดียวกันกับรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย ซึ่งยอมรับ สมมติฐานที่ตั้งไว้ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม- จังหวัดนอกภาคเกษตรกรรมเป็นตัวเลขมูลค่าทางเศรษฐกิจที่วัดจากกระบวนการผลิต ของการจ้างงาน ดังนั้น หากภายในจังหวัดมีการจ้างงานเพิ่มขึ้น (ลดลง) ย่อมส่งผลต่อมูลค่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรม และเมื่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด- นอกภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น (ลดลง) ก็จะส่งผลให้มีการเก็บรายได้จากการจัดเก็บภาษี- เงินได้บุคคลธรรมดาในจังหวัดนั้น ๆ เพิ่มขึ้น (ลดลง) เช่นเดียวกันโดยมูลค่าผลิตภัณฑ์- มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรมที่นี้เป็นตัวเลขด้านการผลิต (production approach) ตามอนุกรมแบบวิธี Top Down Approach ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ- เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม- แห่งชาติ, 2561) สำหรับสาขาการผลิตของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาค- เกษตรกรรมจัดตามประเภทอุตสาหกรรมประเทศไทย (Thailand standard industrial classification) แบ่งออกเป็นมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดภาคเกษตรกรรม (1 สาขา การผลิต) และมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรม (18 สาขาการผลิต) ทั้งนี้ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเป็นการวัดมูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย ที่ผลิตได้จากการประกอบในขอบเขตพื้นที่จังหวัด หรือรายได้จากผลตอบแทนปัจจัย

การผลิตต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ค่าตอบแทนแรงงาน ค่าเช่าที่ดิน ดอกเบี้ย และกำไร โดยมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรกรรมจะมีมูลค่าสูงกว่ามูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดภาคเกษตรกรรม ซึ่งเป็นตัวเลขในการขับเคลื่อนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากนอกภาคเกษตรกรรมเป็นรายได้จากเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน รายได้จากการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมและบริการ เป็นต้น สอดคล้องกับ พรพิมล ผกาแก้ว (2550) พบว่า อัตราการมีงานทำของปีก่อนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับสัดส่วนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ หนึ่งฤทัย ชัยวงศ์ (2553) พบว่า จำนวนผู้มีงานทำมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ สุชาลักษณ์ เขตต์บรรพต (2554) พบว่า จำนวนผู้มีงานทำมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมดมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการคำนวณสัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมดของการศึกษาใช้เกณฑ์ 65 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 8.90 ซึ่งตามเกณฑ์ขององค์การสหประชาชาติถือว่าเข้าสู่สังคมสูงอายุ (ageing society) แล้วทั้งนี้ การที่สัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมดมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย เนื่องจากสัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุที่ใช้เกณฑ์การคำนวณ 65 ปีขึ้นไป ของประเทศไทย มีสัดส่วนค่อนข้างน้อย อีกทั้งตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 150) เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ที่ผู้มีเงินได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่า 65 ปีบริบูรณ์ ในปีภาษีที่ได้รับ โดยการยกเว้นเฉพาะเงินได้ที่ได้รับส่วนที่ไม่เกินหนึ่งแสนบาทในปีก่อน (กรมสรรพากร, 2560จ) หากผู้สูงอายุเหล่านี้ส่วนใหญ่ยังคงทำงานย่อมมีรายได้ที่มีความมั่นคงและมั่นคงค่อนข้างสูง เมื่อมีรายได้ที่ค่อนข้างสูงก็ย่อมทำให้การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ สุภเจตน์ จันทรสาส์น (2555) ที่กล่าวว่า การปันผลทาง

ประชากรครั้งที่ 2 (second demographic dividend) จะเกิดขึ้นได้หากประชากรวัยสูงอายุมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจและสังคมได้มาก ซึ่งจะเกิดขึ้นได้หากประชากรวัยสูงอายุมีความมั่งคั่ง (wealth) เพื่ออุดหนุนการบริโภคและการลงทุนในช่วงเวลาหลังเกษียณอายุการทำงานอย่างเพียงพอ โดยประเด็นการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทางสังคม และผู้สูงอายุที่ยังคงทำงานถือว่ามีสัดส่วนที่สูงและไม่น่าจะเป็นปัญหาต่อการสร้างการปันผลทางประชากรครั้งที่ 2 และสอดคล้องกับการศึกษาของ Rebeggiani (2016) พบว่า ผลกระทบของการหักค่าลดหย่อนค่าใช้จ่ายพิเศษ เช่น ค่าใช้จ่ายสำหรับการดูแลประชากรวัยสูงอายุยังเพิ่มขึ้นแต่ยังคงเป็นการเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยในภาพรวม เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของรายได้จริงที่คาดการณ์ไว้ ดังนั้น การคาดการณ์ไว้ว่าการเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากรศาสตร์มิได้หมายความว่ารายได้จากภาษีเงินได้ในทศวรรษหน้าจะลดลงไปด้วย แต่ทั้งนี้ไม่สอดคล้องกับ วิรัตน์ พิทักษ์วัฒนานนท์ (2551) ที่พบว่า จำนวนประชากรมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับรายได้ภาษีสรรพากรของประเทศไทยที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว และมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด-นอกภาคเกษตรกรรม มีความสำคัญต่อรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทยค่อนข้างมาก ซึ่งมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเป็นการวัดมูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ผลิตได้จากการประกอบในขอบเขตพื้นที่จังหวัด หรือรายได้จากผลตอบแทนปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ค่าตอบแทนแรงงาน ค่าเช่าที่ดิน ดอกเบี้ย และกำไร ดังนั้น ภาครัฐควรมีการส่งเสริมให้มีการจ้างงานแก่ประชากรในทุกสาขาการผลิตให้มีความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่เพิ่มมากขึ้น
2. สัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมด ยังคงมีความสำคัญต่อรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทยค่อนข้างมาก อาจเนื่องจากประชากรวัยสูงอายุมีความมั่งคั่ง (wealth) ในการอุดหนุนการบริโภคและการลงทุน

ในช่วงเวลาหลังเกษียณอายุการทำงานอย่างเพียงพอและยังคงมีสัดส่วนที่ยังไม่สูงมาก จึงทำให้สามารถสร้างความสัมพันธ์ในเชิงบวกต่อการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย ดังนั้น ภาครัฐควรมีการส่งเสริมให้มีการจ้างงานผู้สูงอายุหรือขยายอายุการเกษียณการทำงานเพื่อให้ประเทศไทยสามารถใช้โอกาสจากการปันผลทางประชากรครั้งที่ 2 (second demographic dividend) ได้อย่างเต็มที่และมีศักยภาพ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนั้นมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกต่อการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนการจ้างงานของประชากรในพื้นที่ โดยเฉพาะการจ้างงานในสาขาการผลิตนอกภาคเกษตรกรรมทั้ง 18 สาขาการผลิต และควรมีการพิจารณาการจ้างงานของผู้สูงอายุ หรือการขยายอายุการทำงาน เพื่อให้ประเทศไทยสามารถใช้โอกาสจากการปันผลทางประชากรครั้งที่ 2 ได้อย่างเต็มที่

นอกจากนั้น กรมสรรพากรควรมีการทบทวนนโยบายเกี่ยวกับการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ที่ผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่า 65 ปีบริบูรณ์ ในปีภาษีจากเดิม “ได้รับเป็นการยกเว้นเฉพาะเงินได้ที่ได้รับส่วนที่ไม่เกิน 150,000 บาท ในปีภาษีนั้น” เป็น “ได้รับเป็นการยกเว้นเฉพาะเงินได้ที่ได้รับส่วนที่ไม่เกิน 250,000 บาท ในปีภาษีนั้น” ซึ่งนโยบายนี้อาจช่วยให้ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพกลับเข้ามาทำงานในระบบเศรษฐกิจของประเทศ

ภาครัฐควรมีนโยบายสำหรับการจูงใจให้ประชากรวัยสูงอายุที่มีความมั่งคั่ง (wealth) แต่ไม่ต้องการกลับเข้าทำงาน สามารถเพิ่มการอุดหนุนการบริโภคและการลงทุนในช่วงเวลาหลังเกษียณอายุการทำงานอย่างคุ้มค่าและเพียงพอ เพื่อเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการสร้างรายได้ให้แก่ภาครัฐนำมูลค่าการอุดหนุนการบริโภคและการลงทุนไปใช้สำหรับการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวมต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ยังคงขาดข้อมูลจากกรมสรรพากรเกี่ยวกับจำนวนผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และจำนวนผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่แยกตามอายุของผู้ยื่นแบบและผู้เสียภาษี ดังนั้น ผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับหัวข้อวิจัยในลักษณะนี้ ควรนำข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรข้างต้นเข้ามาทำการศึกษาเพิ่มเติม

ภาคผนวก ก
ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 13

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
กรุงเทพมหานคร	2550	119,001.71	363,524.29	2,812,282.48	7.47
กรุงเทพมหานคร	2551	126,104.81	369,574.19	2,926,506.39	7.70
กรุงเทพมหานคร	2552	123,040.83	360,231.84	2,918,623.89	7.93
กรุงเทพมหานคร	2553	127,728.31	374,262.32	3,101,401.68	8.23
กรุงเทพมหานคร	2554	146,054.28	398,951.42	3,337,184.08	8.61
กรุงเทพมหานคร	2555	163,579.71	429,964.31	3,627,907.57	9.02
กรุงเทพมหานคร	2556	182,953.90	461,098.01	3,923,259.79	9.69
กรุงเทพมหานคร	2557	176,739.58	486,665.06	4,173,742.91	10.25
กรุงเทพมหานคร	2558	190,792.98	514,960.20	4,448,385.13	10.83
กรุงเทพมหานคร	2559	198,225.25	543,708.28	4,727,722.68	11.38
จังหวัดสมุทรปราการ	2550	9,171.07	366,594.23	570,000.53	6.30
จังหวัดสมุทรปราการ	2551	9,771.00	358,891.22	588,563.98	6.45
จังหวัดสมุทรปราการ	2552	9,537.44	309,345.65	533,687.42	6.56
จังหวัดสมุทรปราการ	2553	9,831.06	362,494.41	659,444.99	6.70

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดสมุทรปราการ	2554	11,456.16	322,855.88	599,897.46	6.91
จังหวัดสมุทรปราการ	2555	13,313.51	368,370.02	698,539.23	7.13
จังหวัดสมุทรปราการ	2556	15,740.65	337,786.58	653,262.93	7.70
จังหวัดสมุทรปราการ	2557	13,559.16	336,194.36	662,771.92	8.10
จังหวัดสมุทรปราการ	2558	14,750.64	340,585.98	684,321.76	8.49
จังหวัดสมุทรปราการ	2559	15,650.08	337,025.68	689,379.91	8.86
จังหวัดนนทบุรี	2550	4,874.42	122,768.73	138,171.20	7.98
จังหวัดนนทบุรี	2551	5,974.61	125,567.27	148,127.55	8.13
จังหวัดนนทบุรี	2552	5,679.75	128,646.45	158,793.29	8.30
จังหวัดนนทบุรี	2553	6,396.73	133,082.25	172,785.31	8.48
จังหวัดนนทบุรี	2554	7,244.27	129,617.58	172,067.54	8.76
จังหวัดนนทบุรี	2555	7,493.13	142,711.39	193,547.18	9.07
จังหวัดนนทบุรี	2556	8,729.20	155,650.07	216,219.10	9.64
จังหวัดนนทบุรี	2557	8,272.03	173,880.46	248,057.56	10.10
จังหวัดนนทบุรี	2558	9,605.24	181,301.89	264,497.15	10.55

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดนนทบุรี	2559	9,762.43	187,589.50	279,215.11	10.95
จังหวัดปทุมธานี	2550	4,935.56	224,125.52	240,618.22	5.91
จังหวัดปทุมธานี	2551	5,241.84	240,630.87	275,213.61	5.96
จังหวัดปทุมธานี	2552	5,147.63	248,027.76	302,772.78	6.08
จังหวัดปทุมธานี	2553	5,301.93	264,786.72	345,468.73	6.20
จังหวัดปทุมธานี	2554	5,883.95	223,227.33	295,905.31	6.33
จังหวัดปทุมธานี	2555	5,756.89	217,197.77	290,929.49	6.55
จังหวัดปทุมธานี	2556	6,822.21	222,753.44	303,055.60	7.09
จังหวัดปทุมธานี	2557	6,094.86	230,216.98	320,625.08	7.42
จังหวัดปทุมธานี	2558	6,400.80	236,342.66	335,446.69	7.76
จังหวัดปทุมธานี	2559	7,222.55	235,595.86	340,685.45	8.12
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	2550	3,430.04	339,994.39	276,362.96	9.66
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	2551	3,733.89	438,556.44	359,950.86	9.60
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	2552	3,665.08	379,658.88	315,599.42	9.70
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	2553	3,766.86	428,776.66	363,596.36	9.76
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	2554	4,188.58	371,563.94	312,935.24	9.87
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	2555	4,138.11	382,582.08	320,970.06	10.03

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	2556	4,509.99	469,022.39	392,228.77	10.66
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	2557	3,943.32	426,767.81	358,896.06	10.98
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	2558	4,199.28	481,107.47	407,227.67	11.32
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	2559	4,382.12	460,222.92	390,183.21	11.60
จังหวัดอ่างทอง	2550	227.37	69,239.57	14,982.63	11.05
จังหวัดอ่างทอง	2551	218.35	79,834.07	15,037.66	11.09
จังหวัดอ่างทอง	2552	194.24	77,607.58	15,085.63	11.21
จังหวัดอ่างทอง	2553	190.64	72,017.06	14,384.86	11.26
จังหวัดอ่างทอง	2554	207.72	80,833.96	16,333.47	11.47
จังหวัดอ่างทอง	2555	252.15	106,706.56	20,770.96	11.68
จังหวัดอ่างทอง	2556	279.42	100,976.02	19,573.30	12.52
จังหวัดอ่างทอง	2557	219.51	94,414.25	18,864.14	12.94
จังหวัดอ่างทอง	2558	236.97	95,079.94	19,961.28	13.39
จังหวัดอ่างทอง	2559	241.37	96,275.90	21,038.17	13.84
จังหวัดลพบุรี	2550	505.55	73,164.99	47,155.13	8.91
จังหวัดลพบุรี	2551	515.00	79,467.75	48,367.18	8.96
จังหวัดลพบุรี	2552	474.59	85,730.77	53,040.80	9.13

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดลพบุรี	2553	507.06	87,939.54	55,246.71	9.25
จังหวัดลพบุรี	2554	547.89	96,192.37	60,113.78	9.48
จังหวัดลพบุรี	2555	643.84	117,045.25	73,938.02	9.75
จังหวัดลพบุรี	2556	704.21	122,554.81	77,579.73	10.42
จังหวัดลพบุรี	2557	581.14	125,510.79	79,941.89	10.83
จังหวัดลพบุรี	2558	585.52	123,488.71	79,814.05	11.24
จังหวัดลพบุรี	2559	569.27	125,783.56	82,669.06	11.61
จังหวัดสิงห์บุรี	2550	211.69	94,914.17	16,392.13	11.38
จังหวัดสิงห์บุรี	2551	191.71	108,148.23	17,207.75	11.47
จังหวัดสิงห์บุรี	2552	190.44	114,904.27	18,987.57	11.62
จังหวัดสิงห์บุรี	2553	195.03	116,839.09	20,114.15	11.74
จังหวัดสิงห์บุรี	2554	219.63	125,332.11	21,639.36	12.02
จังหวัดสิงห์บุรี	2555	281.99	142,262.96	22,695.34	12.37
จังหวัดสิงห์บุรี	2556	374.21	136,890.40	22,103.26	13.33
จังหวัดสิงห์บุรี	2557	304.38	126,006.35	21,542.18	13.84
จังหวัดสิงห์บุรี	2558	288.57	118,294.88	21,408.17	14.35
จังหวัดสิงห์บุรี	2559	275.42	121,909.70	22,512.99	14.84

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)	
จังหวัดชัยนาท	2550	173.25	66,153.70	14,027.35	10.99	
จังหวัดชัยนาท	2551	182.25	84,919.83	15,891.55	11.07	
จังหวัดชัยนาท	2552	179.43	82,232.69	16,684.32	11.26	
จังหวัดชัยนาท	2553	182.29	83,653.61	18,806.86	11.40	
จังหวัดชัยนาท	2554	191.24	89,431.98	19,554.56	11.59	
จังหวัดชัยนาท	2555	219.75	114,012.27	21,460.20	11.87	
จังหวัดชัยนาท	2556	262.49	113,612.07	22,443.30	12.74	๘
จังหวัดชัยนาท	2557	212.70	94,602.05	19,450.25	13.24	
จังหวัดชัยนาท	2558	198.23	89,757.68	20,479.75	13.76	
จังหวัดชัยนาท	2559	213.81	90,532.48	21,480.84	14.20	
จังหวัดสระบุรี	2550	1,166.42	202,992.67	131,678.86	8.01	
จังหวัดสระบุรี	2551	1,120.30	223,875.06	146,753.80	8.05	
จังหวัดสระบุรี	2552	1,055.43	245,470.43	163,749.84	8.21	
จังหวัดสระบุรี	2553	1,123.60	254,854.98	173,523.83	8.32	
จังหวัดสระบุรี	2554	1,302.57	259,721.46	175,494.04	8.49	
จังหวัดสระบุรี	2555	1,505.39	286,032.41	192,441.08	8.69	
จังหวัดสระบุรี	2556	1,737.00	286,601.81	192,914.71	9.18	

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดสระบุรี	2557	1,639.98	296,902.49	200,163.28	9.50
จังหวัดสระบุรี	2558	1,671.94	303,128.12	205,294.33	9.82
จังหวัดสระบุรี	2559	1,805.60	330,836.54	225,538.46	10.12
จังหวัดชลบุรี	2550	6,286.31	420,175.96	573,093.62	6.54
จังหวัดชลบุรี	2551	6,887.58	425,402.67	600,511.23	6.56
จังหวัดชลบุรี	2552	6,882.51	384,600.01	562,202.71	6.68
จังหวัดชลบุรี	2553	7,401.85	399,283.88	602,696.49	6.76
จังหวัดชลบุรี	2554	8,060.98	406,777.95	618,597.98	6.93
จังหวัดชลบุรี	2555	10,006.08	394,849.61	611,373.80	7.09
จังหวัดชลบุรี	2556	11,347.72	427,094.85	669,144.63	7.53
จังหวัดชลบุรี	2557	10,965.54	453,054.96	721,325.09	7.74
จังหวัดชลบุรี	2558	11,657.41	484,267.38	780,974.30	7.96
จังหวัดชลบุรี	2559	11,390.60	548,876.50	895,800.23	8.15
จังหวัดระยอง	2550	3,833.28	847,269.29	592,571.25	6.39
จังหวัดระยอง	2551	4,450.27	846,207.04	616,259.69	6.50
จังหวัดระยอง	2552	4,408.49	752,922.94	570,323.42	6.63
จังหวัดระยอง	2553	4,794.07	873,164.77	688,700.55	6.69

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดระยอง	2554	6,117.35	918,650.53	730,775.73	6.83
จังหวัดระยอง	2555	6,421.92	997,016.80	816,461.62	6.98
จังหวัดระยอง	2556	6,659.23	1031,173.06	860,895.77	7.42
จังหวัดระยอง	2557	6,591.47	1031,236.62	873,103.05	7.62
จังหวัดระยอง	2558	7,205.18	986,152.90	846,884.44	7.85
จังหวัดระยอง	2559	7,819.20	1009,496.04	876,880.32	8.06
จังหวัดจันทบุรี	2550	361.61	138,040.90	29,755.86	8.36
จังหวัดจันทบุรี	2551	350.50	143,207.52	29,681.06	8.58
จังหวัดจันทบุรี	2552	295.62	167,271.62	33,420.42	8.80
จังหวัดจันทบุรี	2553	302.87	181,485.55	36,603.89	8.94
จังหวัดจันทบุรี	2554	333.96	212,561.94	40,085.77	9.13
จังหวัดจันทบุรี	2555	370.67	203,543.55	41,740.79	9.37
จังหวัดจันทบุรี	2556	421.35	194,175.77	39,963.96	10.01
จังหวัดจันทบุรี	2557	362.67	194,678.60	40,818.14	10.37
จังหวัดจันทบุรี	2558	369.14	191,309.73	43,895.30	10.71
จังหวัดจันทบุรี	2559	387.10	205,522.15	49,091.40	11.11
จังหวัดตราด	2550	150.48	118,973.80	13,709.72	8.27

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดตราด	2551	163.11	123903.57	14,014.08	8.44
จังหวัดตราด	2552	152.15	124954.06	14,022.80	8.64
จังหวัดตราด	2553	156.73	143540.82	15,917.85	8.83
จังหวัดตราด	2554	157.20	158335.20	16,677.98	9.06
จังหวัดตราด	2555	181.41	147129.60	16,826.03	9.33
จังหวัดตราด	2556	210.69	135095.56	17,466.35	9.94
จังหวัดตราด	2557	175.28	139682.07	18,782.10	10.32
จังหวัดตราด	2558	174.16	136370.37	19,844.89	10.75
จังหวัดตราด	2559	191.85	145177.44	21,977.60	11.15
จังหวัดฉะเชิงเทรา	2550	1,798.86	288952.97	188,631.74	8.78
จังหวัดฉะเชิงเทรา	2551	1,886.86	320209.88	209,144.72	8.84
จังหวัดฉะเชิงเทรา	2552	1,802.54	281771.36	184,199.61	8.95
จังหวัดฉะเชิงเทรา	2553	1,817.14	346300.40	231,194.82	9.05
จังหวัดฉะเชิงเทรา	2554	2,172.68	354426.22	237,411.05	9.18
จังหวัดฉะเชิงเทรา	2555	2,446.91	460225.13	319,252.52	9.37
จังหวัดฉะเชิงเทรา	2556	2,755.04	424643.04	297,815.58	10.02
จังหวัดฉะเชิงเทรา	2557	2,409.77	424684.12	304,248.32	10.36

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดฉะเชิงเทรา	2558	2,477.87	408,682.95	298,007.26	10.66
จังหวัดฉะเชิงเทรา	2559	2,691.98	433,400.29	322,641.58	10.97
จังหวัดปราจีนบุรี	2550	757.62	332,483.09	162,858.23	8.50
จังหวัดปราจีนบุรี	2551	842.99	368,115.49	184,848.46	8.50
จังหวัดปราจีนบุรี	2552	828.62	359,422.27	185,434.60	8.64
จังหวัดปราจีนบุรี	2553	864.54	388,076.40	206,130.49	8.72
จังหวัดปราจีนบุรี	2554	1,049.87	305,919.46	163,348.19	8.84
จังหวัดปราจีนบุรี	2555	1,218.27	433,087.99	237,379.77	9.05
จังหวัดปราจีนบุรี	2556	1,541.75	371,566.14	205,991.76	9.60
จังหวัดปราจีนบุรี	2557	1,522.48	373,321.19	210,151.01	9.90
จังหวัดปราจีนบุรี	2558	1,313.80	346,478.17	197,858.51	10.23
จังหวัดปราจีนบุรี	2559	1,419.98	378,669.07	220,785.90	10.48
จังหวัดนครนายก	2550	182.77	58,825.08	10,994.38	9.81
จังหวัดนครนายก	2551	187.94	65,601.93	11,637.04	9.94
จังหวัดนครนายก	2552	174.97	69,412.56	12,297.99	10.13
จังหวัดนครนายก	2553	187.49	77,607.63	13,624.90	10.28
จังหวัดนครนายก	2554	205.59	81,120.01	14,369.63	10.47

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)	
จังหวัดนครนายก	2555	243.89	92,526.15	15,827.99	10.75	
จังหวัดนครนายก	2556	269.26	93,815.36	16,566.55	11.49	
จังหวัดนครนายก	2557	244.16	88,444.22	17,258.31	11.77	
จังหวัดนครนายก	2558	251.19	89,328.96	18,545.10	12.11	
จังหวัดนครนายก	2559	265.11	92,629.13	20,157.94	12.56	
จังหวัดสระแก้ว	2550	152.77	44,762.85	17,322.02	6.43	
จังหวัดสระแก้ว	2551	165.55	45,825.04	17,446.28	6.53	∞
จังหวัดสระแก้ว	2552	148.62	48,052.14	18,863.41	6.68	
จังหวัดสระแก้ว	2553	168.19	48,410.70	19,313.17	6.83	
จังหวัดสระแก้ว	2554	186.33	54,308.13	21,262.99	7.02	
จังหวัดสระแก้ว	2555	225.68	59,200.76	24,220.03	7.26	
จังหวัดสระแก้ว	2556	269.92	59,380.55	24,305.08	7.80	
จังหวัดสระแก้ว	2557	244.22	60,891.08	25,857.27	8.16	
จังหวัดสระแก้ว	2558	250.03	62,446.88	27,091.17	8.50	
จังหวัดสระแก้ว	2559	260.54	65,668.80	29,997.11	8.81	
จังหวัดนครราชสีมา	2550	1,465.71	61,577.16	133,097.65	7.71	
จังหวัดนครราชสีมา	2551	1,517.87	61,074.69	130,138.71	7.82	

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดนครราชสีมา	2552	1,513.86	66,879.02	142,028.61	8.06
จังหวัดนครราชสีมา	2553	1,601.87	75,306.56	158,192.23	8.27
จังหวัดนครราชสีมา	2554	1,800.39	83,260.85	169,597.99	8.54
จังหวัดนครราชสีมา	2555	2,173.02	92,761.26	188,534.08	8.86
จังหวัดนครราชสีมา	2556	2,503.77	97,874.54	196,108.36	9.54
จังหวัดนครราชสีมา	2557	2,205.67	98,321.95	202,542.92	9.94
จังหวัดนครราชสีมา	2558	2,166.92	100,853.02	209,164.60	10.33
จังหวัดนครราชสีมา	2559	2,328.79	105,618.41	223,710.05	10.72
จังหวัดบุรีรัมย์	2550	371.92	33,138.53	34,286.27	7.05
จังหวัดบุรีรัมย์	2551	405.40	35,754.54	36,257.27	7.14
จังหวัดบุรีรัมย์	2552	360.56	41,213.00	40,189.93	7.40
จังหวัดบุรีรัมย์	2553	393.94	48,440.21	45,261.58	7.63
จังหวัดบุรีรัมย์	2554	434.58	52,776.81	49,218.76	7.93
จังหวัดบุรีรัมย์	2555	546.84	54,808.28	50,727.20	8.25
จังหวัดบุรีรัมย์	2556	727.80	62,458.97	55,182.26	8.85
จังหวัดบุรีรัมย์	2557	639.87	59,262.79	53,915.76	9.25
จังหวัดบุรีรัมย์	2558	599.53	63,938.91	58,918.09	9.62

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดบุรีรัมย์	2559	713.82	65,585.58	62,234.87	9.97
จังหวัดสุรินทร์	2550	319.27	33,036.26	30,478.29	7.52
จังหวัดสุรินทร์	2551	327.14	33,623.24	30,272.81	7.64
จังหวัดสุรินทร์	2552	290.11	40,564.04	34,445.89	7.88
จังหวัดสุรินทร์	2553	329.61	46,619.28	38,616.67	8.09
จังหวัดสุรินทร์	2554	381.91	50,212.58	41,618.98	8.37
จังหวัดสุรินทร์	2555	453.60	56,100.72	44,989.90	8.70
จังหวัดสุรินทร์	2556	547.69	63,455.10	47,725.96	9.25
จังหวัดสุรินทร์	2557	479.02	58,342.65	46,421.77	9.63
จังหวัดสุรินทร์	2558	488.74	61,091.00	49,019.42	9.95
จังหวัดสุรินทร์	2559	567.92	63,462.07	52,421.73	10.27
จังหวัดศรีสะเกษ	2550	258.06	31,791.83	28,069.28	7.05
จังหวัดศรีสะเกษ	2551	307.58	34,117.96	28,973.81	7.15
จังหวัดศรีสะเกษ	2552	260.36	39,473.22	32,080.84	7.38
จังหวัดศรีสะเกษ	2553	292.31	48,401.60	36,004.22	7.61
จังหวัดศรีสะเกษ	2554	336.49	51,788.27	38,304.94	7.89
จังหวัดศรีสะเกษ	2555	429.73	57,795.89	41,012.95	8.20

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดศรีสะเกษ	2556	534.86	63,212.69	43,677.80	8.72
จังหวัดศรีสะเกษ	2557	456.43	58,578.18	42,521.97	9.09
จังหวัดศรีสะเกษ	2558	468.01	60,989.10	44,837.88	9.48
จังหวัดศรีสะเกษ	2559	480.02	64,297.96	47,858.13	9.84
จังหวัดอุบลราชธานี	2550	521.81	32,957.98	47,884.03	6.62
จังหวัดอุบลราชธานี	2551	543.80	34,406.28	50,979.57	6.71
จังหวัดอุบลราชธานี	2552	493.86	39,192.82	56,753.11	6.91
จังหวัดอุบลราชธานี	2553	545.98	45,808.41	65,164.37	7.09
จังหวัดอุบลราชธานี	2554	622.40	49,913.39	68,678.50	7.25
จังหวัดอุบลราชธานี	2555	822.22	56,660.51	73,845.22	7.51
จังหวัดอุบลราชธานี	2556	1,034.61	64,505.89	82,076.78	8.02
จังหวัดอุบลราชธานี	2557	815.43	57,678.68	77,953.08	8.37
จังหวัดอุบลราชธานี	2558	878.97	62,871.90	85,318.45	8.73
จังหวัดอุบลราชธานี	2559	884.42	66,246.95	91,277.73	9.09
จังหวัดยโสธร	2550	133.03	28,990.44	12,161.78	7.12
จังหวัดยโสธร	2551	154.07	30,782.70	12,862.61	7.33
จังหวัดยโสธร	2552	136.35	35,088.73	13,942.30	7.61

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดยโสธร	2553	147.55	43,021.81	15,917.68	7.86
จังหวัดยโสธร	2554	166.61	45,405.18	16,394.65	8.18
จังหวัดยโสธร	2555	211.94	49,331.36	16,916.38	8.57
จังหวัดยโสธร	2556	267.01	56,416.30	18,160.77	9.06
จังหวัดยโสธร	2557	209.23	51,498.21	17,418.24	9.46
จังหวัดยโสธร	2558	227.96	51,540.96	17,703.62	9.87
จังหวัดยโสธร	2559	226.72	54,047.25	19,179.43	10.26
จังหวัดชัยภูมิ	2550	307.58	32,042.66	24,662.34	7.84
จังหวัดชัยภูมิ	2551	300.84	34,272.89	26,158.12	7.97
จังหวัดชัยภูมิ	2552	301.13	40,480.44	30,479.20	8.23
จังหวัดชัยภูมิ	2553	393.63	45,035.34	32,163.08	8.38
จังหวัดชัยภูมิ	2554	377.85	50,678.39	34,826.10	8.73
จังหวัดชัยภูมิ	2555	490.36	56,171.28	36,956.39	9.09
จังหวัดชัยภูมิ	2556	553.91	60,379.54	38,394.72	9.75
จังหวัดชัยภูมิ	2557	467.10	57,721.40	38,220.44	10.18
จังหวัดชัยภูมิ	2558	462.33	59,263.66	38,759.71	10.59
จังหวัดชัยภูมิ	2559	496.98	61,826.32	42,939.70	11.00

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดอำนาจเจริญ	2550	94.74	33,317.98	8,163.82	6.64
จังหวัดอำนาจเจริญ	2551	95.68	31,260.28	7,470.12	6.79
จังหวัดอำนาจเจริญ	2552	87.95	37,264.78	8,174.21	7.01
จังหวัดอำนาจเจริญ	2553	89.61	42,847.83	8,907.64	7.23
จังหวัดอำนาจเจริญ	2554	103.19	44,355.43	9,155.32	7.46
จังหวัดอำนาจเจริญ	2555	129.04	48,936.78	9,731.76	7.79
จังหวัดอำนาจเจริญ	2556	176.85	59,513.89	10,786.19	8.24
จังหวัดอำนาจเจริญ	2557	129.72	53,772.16	10,489.12	8.63
จังหวัดอำนาจเจริญ	2558	147.04	56,939.58	10,990.47	9.04
จังหวัดอำนาจเจริญ	2559	142.05	59,318.55	11,771.34	9.45
จังหวัดหนองบัวลำภู	2550	112.22	28,856.88	11,131.61	5.58
จังหวัดหนองบัวลำภู	2551	121.76	28,357.78	10,832.23	5.69
จังหวัดหนองบัวลำภู	2552	125.04	31,527.46	11,458.84	5.98
จังหวัดหนองบัวลำภู	2553	141.48	36,008.46	12,848.56	6.17
จังหวัดหนองบัวลำภู	2554	197.54	39,021.82	13,440.45	6.46
จังหวัดหนองบัวลำภู	2555	234.62	39,375.77	13,214.86	6.83
จังหวัดหนองบัวลำภู	2556	257.42	44,641.28	14,409.39	7.24

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดหนองบัวลำภู	2557	217.11	42,626.15	14,226.04	7.64
จังหวัดหนองบัวลำภู	2558	206.39	45,891.45	15,597.97	8.06
จังหวัดหนองบัวลำภู	2559	218.57	49,442.99	17,337.24	8.44
จังหวัดขอนแก่น	2550	1,217.95	65,486.53	102,466.14	7.10
จังหวัดขอนแก่น	2551	1,211.40	72,344.10	113,794.99	7.27
จังหวัดขอนแก่น	2552	1,173.79	81,452.58	126,496.40	7.55
จังหวัดขอนแก่น	2553	1,227.90	87,293.01	134,661.17	7.85
จังหวัดขอนแก่น	2554	1,414.94	92,175.55	140,955.40	8.22
จังหวัดขอนแก่น	2555	1,670.40	106,848.79	163,474.95	8.63
จังหวัดขอนแก่น	2556	1,684.71	106,329.99	158,847.13	9.22
จังหวัดขอนแก่น	2557	1,404.31	106,896.32	163,260.37	9.64
จังหวัดขอนแก่น	2558	1,460.85	109,880.99	169,626.54	10.06
จังหวัดขอนแก่น	2559	1,638.21	112,038.11	174,598.81	10.44
จังหวัดอุดรธานี	2550	611.36	45,103.89	52,322.47	5.70
จังหวัดอุดรธานี	2551	641.74	46,245.18	52,823.37	5.85
จังหวัดอุดรธานี	2552	598.17	55,042.60	61,234.55	6.12
จังหวัดอุดรธานี	2553	631.75	60,748.26	65,316.63	6.36

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดอุดรธานี	2554	781.82	70,816.80	75,055.73	6.64
จังหวัดอุดรธานี	2555	938.95	74,472.83	76,969.79	7.02
จังหวัดอุดรธานี	2556	1,118.96	79,343.12	80,411.00	7.41
จังหวัดอุดรธานี	2557	940.56	81,009.48	84,262.68	7.77
จังหวัดอุดรธานี	2558	924.40	81,682.44	84,817.18	8.16
จังหวัดอุดรธานี	2559	1,023.17	85,359.02	89,762.79	8.54
จังหวัดเลย	2550	204.85	40,887.30	18,684.32	7.52
จังหวัดเลย	2551	229.33	42,311.19	18,872.49	7.69
จังหวัดเลย	2552	210.54	44,394.04	18,823.04	7.97
จังหวัดเลย	2553	221.23	55,431.64	21,132.82	8.19
จังหวัดเลย	2554	280.89	66,222.61	23,609.72	8.44
จังหวัดเลย	2555	336.77	73,785.08	27,359.37	8.76
จังหวัดเลย	2556	377.02	75,586.62	28,203.77	9.23
จังหวัดเลย	2557	363.83	78,800.56	29,828.47	9.59
จังหวัดเลย	2558	364.18	77,072.05	29,407.03	9.99
จังหวัดเลย	2559	393.27	83,439.34	33,039.51	10.39

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดหนองคาย	2550	249.90	35,393.03	21,752.06	6.33
จังหวัดหนองคาย	2551	262.55	40,472.58	23,964.73	6.40
จังหวัดหนองคาย	2552	242.02	46,107.48	26,576.69	6.61
จังหวัดหนองคาย	2553	274.10	53,475.28	29,143.33	6.76
จังหวัดหนองคาย	2554	239.92	73,144.81	24,613.59	7.35
จังหวัดหนองคาย	2555	268.24	75,006.68	24,647.66	7.67
จังหวัดหนองคาย	2556	287.23	80,909.16	26,193.24	8.15
จังหวัดหนองคาย	2557	234.63	76,550.33	25,647.23	8.47
จังหวัดหนองคาย	2558	285.92	80,736.09	27,561.83	8.83
จังหวัดหนองคาย	2559	296.75	84,464.60	28,612.95	9.14
จังหวัดมหาสารคาม	2550	285.58	33,219.19	22,848.81	6.56
จังหวัดมหาสารคาม	2551	299.91	35,811.96	24,698.61	6.76
จังหวัดมหาสารคาม	2552	298.07	42,032.99	27,554.65	7.13
จังหวัดมหาสารคาม	2553	308.72	48,997.13	31,577.44	7.49
จังหวัดมหาสารคาม	2554	372.37	51,713.06	33,138.07	7.89
จังหวัดมหาสารคาม	2555	462.94	55,901.06	34,005.10	8.33
จังหวัดมหาสารคาม	2556	552.17	61,974.32	36,289.30	8.92

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดมหาสารคาม	2557	445.85	58,057.38	34,585.04	9.36
จังหวัดมหาสารคาม	2558	462.57	61,360.54	38,280.88	9.80
จังหวัดมหาสารคาม	2559	512.30	65,520.46	42,036.56	10.27
จังหวัดร้อยเอ็ด	2550	345.02	35,463.59	33,705.82	6.74
จังหวัดร้อยเอ็ด	2551	355.94	37,091.48	35,033.72	6.95
จังหวัดร้อยเอ็ด	2552	332.13	43,376.53	38,669.95	7.25
จังหวัดร้อยเอ็ด	2553	416.61	52,138.48	44,693.07	7.64
จังหวัดร้อยเอ็ด	2554	491.60	51,866.56	45,288.78	8.02
จังหวัดร้อยเอ็ด	2555	587.23	57,838.19	48,221.93	8.46
จังหวัดร้อยเอ็ด	2556	718.14	64,712.39	49,665.38	9.03
จังหวัดร้อยเอ็ด	2557	602.01	59,828.52	47,587.87	9.50
จังหวัดร้อยเอ็ด	2558	763.50	61,745.01	49,861.92	9.95
จังหวัดร้อยเอ็ด	2559	658.15	64,051.67	52,927.04	10.37
จังหวัดกาฬสินธุ์	2550	274.42	31,658.70	22,853.24	6.21
จังหวัดกาฬสินธุ์	2551	287.86	31,947.73	23,151.02	6.37
จังหวัดกาฬสินธุ์	2552	294.76	37,958.47	26,849.00	6.70
จังหวัดกาฬสินธุ์	2553	299.76	42,258.32	29,359.64	6.96

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดกาฬสินธุ์	2554	377.99	48,104.94	33,763.79	7.28
จังหวัดกาฬสินธุ์	2555	459.14	52,513.76	35,323.05	7.66
จังหวัดกาฬสินธุ์	2556	562.31	55,813.84	36,887.20	8.29
จังหวัดกาฬสินธุ์	2557	473.65	53,989.48	36,146.76	8.72
จังหวัดกาฬสินธุ์	2558	467.96	54,412.83	36,473.94	9.13
จังหวัดกาฬสินธุ์	2559	483.51	57,798.06	40,243.67	9.53
จังหวัดสกลนคร	2550	284.39	33,978.90	23,847.84	5.49
จังหวัดสกลนคร	2551	325.20	37,571.20	24,961.00	5.60
จังหวัดสกลนคร	2552	294.69	44,342.76	28,104.33	5.87
จังหวัดสกลนคร	2553	318.77	48,596.44	30,222.64	6.09
จังหวัดสกลนคร	2554	408.95	50,558.87	32,191.61	6.35
จังหวัดสกลนคร	2555	470.80	57,333.79	33,841.12	6.66
จังหวัดสกลนคร	2556	530.83	64,275.71	36,427.00	6.99
จังหวัดสกลนคร	2557	458.13	59,507.25	35,216.94	7.34
จังหวัดสกลนคร	2558	447.01	61,325.40	36,455.34	7.72
จังหวัดสกลนคร	2559	482.98	64,759.29	39,159.63	8.11
จังหวัดนครพนม	2550	178.46	32,445.31	13,734.22	6.12

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดนครพนม	2551	183.99	36,566.70	14,858.64	6.27
จังหวัดนครพนม	2552	185.04	43,642.78	17,367.32	6.53
จังหวัดนครพนม	2553	198.05	48,896.61	18,887.56	6.77
จังหวัดนครพนม	2554	235.08	52,456.03	20,931.33	7.02
จังหวัดนครพนม	2555	293.45	65,158.48	25,419.57	7.29
จังหวัดนครพนม	2556	346.61	70,871.66	25,797.07	7.68
จังหวัดนครพนม	2557	297.81	65,721.18	26,015.98	8.03
จังหวัดนครพนม	2558	291.68	68,225.63	27,009.08	8.41
จังหวัดนครพนม	2559	298.29	73,088.14	29,308.31	8.79
จังหวัดมุกดาหาร	2550	96.37	33,998.40	9,055.04	6.23
จังหวัดมุกดาหาร	2551	105.15	35,202.51	9,320.57	6.39
จังหวัดมุกดาหาร	2552	102.84	39,981.50	10,590.31	6.60
จังหวัดมุกดาหาร	2553	121.55	44,465.74	11,381.04	6.75
จังหวัดมุกดาหาร	2554	201.16	54,271.88	13,393.97	7.00
จังหวัดมุกดาหาร	2555	155.21	55,777.50	13,830.53	7.22
จังหวัดมุกดาหาร	2556	216.81	63,533.47	14,732.39	7.60
จังหวัดมุกดาหาร	2557	188.10	62,506.96	15,345.33	7.92

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดมุกดาหาร	2558	176.38	64,276.15	15,724.60	8.28
จังหวัดมุกดาหาร	2559	199.18	67,102.60	16,997.24	8.61
จังหวัดเชียงใหม่	2550	2,063.53	70,956.89	98,069.89	9.22
จังหวัดเชียงใหม่	2551	2,054.87	79,492.18	105,141.90	9.21
จังหวัดเชียงใหม่	2552	2,027.42	76,159.10	105,513.32	9.21
จังหวัดเชียงใหม่	2553	2,086.05	86,765.67	115,285.86	9.19
จังหวัดเชียงใหม่	2554	2,363.84	94,059.57	120,722.04	9.32
จังหวัดเชียงใหม่	2555	2,819.87	106,691.19	139,000.06	9.56
จังหวัดเชียงใหม่	2556	2,891.78	107,592.98	143,043.20	10.03
จังหวัดเชียงใหม่	2557	2,459.78	115,518.06	150,350.91	10.43
จังหวัดเชียงใหม่	2558	2,478.37	120,585.92	165,230.25	10.84
จังหวัดเชียงใหม่	2559	2,683.41	130,034.12	180,749.76	11.25
จังหวัดลำพูน	2550	634.55	112,619.64	38,958.93	10.09
จังหวัดลำพูน	2551	601.27	129,576.63	42,250.44	10.18
จังหวัดลำพูน	2552	596.70	128,691.18	42,713.28	10.32
จังหวัดลำพูน	2553	606.45	172,874.57	54,331.28	10.38
จังหวัดลำพูน	2554	628.81	177,025.50	50,939.61	10.52

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดลำพูน	2555	688.63	170,791.04	47,612.05	10.77
จังหวัดลำพูน	2556	772.88	158,375.33	47,222.87	11.25
จังหวัดลำพูน	2557	627.95	188,268.24	55,208.03	11.76
จังหวัดลำพูน	2558	661.42	169,491.15	55,194.40	12.24
จังหวัดลำพูน	2559	678.80	172,716.82	56,415.23	12.73
จังหวัดลำปาง	2550	790.77	54,297.83	37,125.84	10.16
จังหวัดลำปาง	2551	418.57	56,292.51	37,110.55	10.23
จังหวัดลำปาง	2552	378.22	70,379.84	47,847.59	10.39
จังหวัดลำปาง	2553	386.03	77,336.74	52,469.06	10.50
จังหวัดลำปาง	2554	426.87	80,762.64	54,494.75	10.70
จังหวัดลำปาง	2555	515.24	84,487.15	55,572.81	11.02
จังหวัดลำปาง	2556	586.81	87,384.76	57,220.52	11.54
จังหวัดลำปาง	2557	485.33	87,422.15	57,136.18	11.99
จังหวัดลำปาง	2558	512.10	87,145.35	57,164.46	12.53
จังหวัดลำปาง	2559	542.72	93,557.06	61,908.19	13.00
จังหวัดอุดรดิตถ์	2550	249.67	46,410.23	16,519.38	9.52
จังหวัดอุดรดิตถ์	2551	230.90	54,627.09	17,109.42	9.63

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดอุดรธานี	2552	211.12	55,384.87	18,508.08	9.84
จังหวัดอุดรธานี	2553	217.44	60,794.92	18,626.61	10.03
จังหวัดอุดรธานี	2554	228.51	69,900.31	21,212.04	10.30
จังหวัดอุดรธานี	2555	269.03	86,476.81	24,255.36	10.59
จังหวัดอุดรธานี	2556	294.94	86,978.28	24,278.70	11.29
จังหวัดอุดรธานี	2557	243.82	80,872.76	23,954.32	11.74
จังหวัดอุดรธานี	2558	235.18	72,376.77	23,133.04	12.25
จังหวัดอุดรธานี	2559	240.21	77,339.84	26,039.91	12.72
จังหวัดแพร่	2550	222.28	39,164.72	15,164.95	9.42
จังหวัดแพร่	2551	220.35	42,193.54	15,494.95	9.60
จังหวัดแพร่	2552	193.31	43,466.50	16,045.20	9.84
จังหวัดแพร่	2553	200.61	48,744.11	17,200.63	10.07
จังหวัดแพร่	2554	228.17	52,310.69	18,055.19	10.34
จังหวัดแพร่	2555	266.69	58,764.36	19,363.98	10.73
จังหวัดแพร่	2556	322.29	60,592.99	19,974.22	11.25
จังหวัดแพร่	2557	272.52	60,316.59	20,486.05	11.75
จังหวัดแพร่	2558	279.58	60,903.79	20,682.97	12.30

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดแพร่	2559	272.20	64,882.70	22,600.14	12.84
จังหวัดน่าน	2550	146.98	38,273.39	13,600.00	8.37
จังหวัดน่าน	2551	163.29	41,759.09	13,694.83	8.52
จังหวัดน่าน	2552	153.46	41,690.80	14,156.65	8.71
จังหวัดน่าน	2553	167.26	48,475.70	15,223.91	8.87
จังหวัดน่าน	2554	175.54	49,882.17	15,496.57	9.03
จังหวัดน่าน	2555	191.68	57,447.97	17,448.66	9.25
จังหวัดน่าน	2556	232.08	58,475.21	17,759.80	9.59
จังหวัดน่าน	2557	197.08	60,982.64	18,001.53	9.91
จังหวัดน่าน	2558	194.86	64,002.54	19,632.52	10.30
จังหวัดน่าน	2559	215.25	68,284.51	21,607.97	10.74
จังหวัดพะเยา	2550	163.40	47,875.65	14,737.91	8.37
จังหวัดพะเยา	2551	164.00	54,565.56	15,119.83	8.41
จังหวัดพะเยา	2552	145.14	55,370.30	16,172.66	8.56
จังหวัดพะเยา	2553	157.76	65,705.42	17,741.33	8.61
จังหวัดพะเยา	2554	180.88	66,958.67	17,857.44	8.76
จังหวัดพะเยา	2555	207.52	76,119.65	18,813.64	8.97

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดพะเยา	2556	237.73	77,970.90	18,899.43	9.45
จังหวัดพะเยา	2557	208.51	76,416.04	18,085.94	9.99
จังหวัดพะเยา	2558	198.37	78,483.67	20,536.86	10.57
จังหวัดพะเยา	2559	237.07	83,966.76	22,640.23	11.18
จังหวัดเชียงราย	2550	526.61	44,737.94	36,317.92	8.07
จังหวัดเชียงราย	2551	584.17	51,847.62	39,222.29	8.10
จังหวัดเชียงราย	2552	538.68	51,174.14	41,642.73	8.22
จังหวัดเชียงราย	2553	585.52	59,421.40	44,482.24	8.25
จังหวัดเชียงราย	2554	663.77	63,068.73	48,088.94	8.39
จังหวัดเชียงราย	2555	778.09	75,768.70	52,891.34	8.62
จังหวัดเชียงราย	2556	863.67	80,103.51	56,685.80	9.05
จังหวัดเชียงราย	2557	730.43	80,102.86	57,277.38	9.42
จังหวัดเชียงราย	2558	716.39	82,639.25	62,531.76	9.91
จังหวัดเชียงราย	2559	872.59	86,883.64	68,254.31	10.30
จังหวัดแม่ฮ่องสอน	2550	61.32	33,895.44	5,321.44	7.36
จังหวัดแม่ฮ่องสอน	2551	67.15	37,019.37	5,516.27	7.21
จังหวัดแม่ฮ่องสอน	2552	61.80	38,519.93	5,936.70	7.28

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดแม่ฮ่องสอน	2553	69.90	40,016.89	6,241.24	7.28
จังหวัดแม่ฮ่องสอน	2554	71.50	41,411.99	6,516.95	7.41
จังหวัดแม่ฮ่องสอน	2555	80.32	46,065.67	6,871.04	7.52
จังหวัดแม่ฮ่องสอน	2556	87.59	50,716.84	7,308.51	8.08
จังหวัดแม่ฮ่องสอน	2557	76.62	52,757.12	7,532.13	8.31
จังหวัดแม่ฮ่องสอน	2558	87.19	59,430.93	8,723.66	8.53
จังหวัดแม่ฮ่องสอน	2559	113.06	61,255.04	8,950.92	8.74
จังหวัดนครสวรรค์	2550	630.67	64,252.46	48,254.85	9.31
จังหวัดนครสวรรค์	2551	612.38	73,627.20	51,045.95	9.41
จังหวัดนครสวรรค์	2552	596.28	78,382.13	57,276.83	9.59
จังหวัดนครสวรรค์	2553	606.16	83,382.64	59,274.77	9.73
จังหวัดนครสวรรค์	2554	664.50	92,591.44	64,692.02	9.98
จังหวัดนครสวรรค์	2555	790.50	115,105.24	71,401.50	10.26
จังหวัดนครสวรรค์	2556	843.71	119,812.79	70,401.52	11.06
จังหวัดนครสวรรค์	2557	725.50	111,605.86	70,091.49	11.55
จังหวัดนครสวรรค์	2558	723.05	107,934.24	70,659.77	12.04
จังหวัดนครสวรรค์	2559	750.20	106,567.15	75,099.65	12.49

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดอุทัยธานี	2550	150.45	5,5097.40	10,846.87	9.42
จังหวัดอุทัยธานี	2551	154.74	60,241.43	10,939.58	9.50
จังหวัดอุทัยธานี	2552	135.74	64,489.18	12,777.70	9.75
จังหวัดอุทัยธานี	2553	158.62	67,009.90	12,856.34	9.95
จังหวัดอุทัยธานี	2554	177.41	84,371.06	15,572.72	10.24
จังหวัดอุทัยธานี	2555	203.84	99,256.59	16,570.49	10.51
จังหวัดอุทัยธานี	2556	222.53	101,451.79	16,013.48	11.18
จังหวัดอุทัยธานี	2557	213.20	98,087.32	16,416.52	11.64
จังหวัดอุทัยธานี	2558	191.82	89,043.20	15,402.49	12.05
จังหวัดอุทัยธานี	2559	180.16	89,376.01	17,326.43	12.50
จังหวัดกำแพงเพชร	2550	243.99	89,118.95	57,171.41	7.64
จังหวัดกำแพงเพชร	2551	243.61	96,468.38	59,394.56	7.59
จังหวัดกำแพงเพชร	2552	228.16	90,340.29	56,978.78	7.77
จังหวัดกำแพงเพชร	2553	255.35	97,115.37	61,527.50	7.92
จังหวัดกำแพงเพชร	2554	272.42	115,493.32	70,558.30	8.14
จังหวัดกำแพงเพชร	2555	331.41	146,804.92	83,755.21	8.43
จังหวัดกำแพงเพชร	2556	360.80	155,175.63	87,415.32	9.20

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดกำแพงเพชร	2557	325.08	141,050.88	81,569.78	9.66
จังหวัดกำแพงเพชร	2558	358.00	130,638.31	76,767.34	10.09
จังหวัดกำแพงเพชร	2559	347.91	137,882.04	86,368.19	10.51
จังหวัดตาก	2550	268.91	56,374.86	22,370.45	6.51
จังหวัดตาก	2551	234.42	56,748.80	21,494.38	6.58
จังหวัดตาก	2552	222.06	58,655.10	23,458.59	6.70
จังหวัดตาก	2553	241.77	67,733.46	26,034.26	6.82
จังหวัดตาก	2554	256.46	67,286.43	26,168.56	6.98
จังหวัดตาก	2555	274.39	77,295.16	29,457.40	7.19
จังหวัดตาก	2556	303.98	78,727.20	29,709.30	7.76
จังหวัดตาก	2557	257.07	85,782.06	32,107.48	8.02
จังหวัดตาก	2558	261.23	89,570.21	34,074.98	8.30
จังหวัดตาก	2559	280.58	93,778.53	36,213.99	8.52
จังหวัดสุโขทัย	2550	239.30	37,926.66	17,263.25	8.94
จังหวัดสุโขทัย	2551	238.65	43,760.32	18,062.48	9.08
จังหวัดสุโขทัย	2552	225.84	43,642.23	19,083.11	9.23
จังหวัดสุโขทัย	2553	220.15	50,104.38	20,709.76	9.30

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดสุโขทัย	2554	241.49	55,930.58	21,474.51	9.56
จังหวัดสุโขทัย	2555	301.33	74,277.93	25,272.53	9.80
จังหวัดสุโขทัย	2556	339.25	76,659.36	25,791.26	10.72
จังหวัดสุโขทัย	2557	292.66	70,822.85	25,965.82	11.25
จังหวัดสุโขทัย	2558	294.17	67,406.84	27,359.54	11.76
จังหวัดสุโขทัย	2559	300.90	64,732.13	27,545.90	12.25
จังหวัดพิษณุโลก	2550	600.15	56,314.35	36,919.24	8.28
จังหวัดพิษณุโลก	2551	546.36	64,007.60	39,448.07	8.30
จังหวัดพิษณุโลก	2552	521.54	63,376.52	42,199.15	8.45
จังหวัดพิษณุโลก	2553	544.87	67,976.54	44,326.65	8.58
จังหวัดพิษณุโลก	2554	603.82	73,098.54	46,257.59	8.81
จังหวัดพิษณุโลก	2555	710.55	99,760.91	55,745.56	9.11
จังหวัดพิษณุโลก	2556	798.28	101,029.40	57,116.10	9.80
จังหวัดพิษณุโลก	2557	758.41	95,084.33	57,436.02	10.27
จังหวัดพิษณุโลก	2558	716.95	94,627.31	61,570.85	10.69
จังหวัดพิษณุโลก	2559	731.31	96,956.89	64,852.46	11.10
จังหวัดพิจิตร	2550	295.04	46,562.97	17,832.15	9.35

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดพิจิตร	2551	298.72	58,244.13	19,270.30	9.45
จังหวัดพิจิตร	2552	283.42	60,966.55	22,437.82	9.56
จังหวัดพิจิตร	2553	269.70	68,270.00	24,467.73	9.66
จังหวัดพิจิตร	2554	297.60	69,249.90	23,866.38	9.89
จังหวัดพิจิตร	2555	340.23	100,404.71	26,365.57	10.14
จังหวัดพิจิตร	2556	388.38	110,714.02	29,395.88	11.06
จังหวัดพิจิตร	2557	301.67	87,721.36	24,841.10	11.59
จังหวัดพิจิตร	2558	290.51	80,284.17	24,809.25	12.11
จังหวัดพิจิตร	2559	287.21	78,367.49	25,712.76	12.60
จังหวัดเพชรบูรณ์	2550	323.38	45,648.66	28,003.39	7.96
จังหวัดเพชรบูรณ์	2551	327.14	55,124.73	33,774.45	8.02
จังหวัดเพชรบูรณ์	2552	318.38	56,632.15	36,597.37	8.22
จังหวัดเพชรบูรณ์	2553	345.35	62,953.82	38,306.18	8.37
จังหวัดเพชรบูรณ์	2554	381.15	65,871.54	41,199.97	8.60
จังหวัดเพชรบูรณ์	2555	440.51	79,280.94	46,953.66	8.90
จังหวัดเพชรบูรณ์	2556	495.68	77,873.04	44,354.48	9.67
จังหวัดเพชรบูรณ์	2557	442.52	84,730.79	50,335.75	10.08

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดเพชรบูรณ์	2558	461.77	81,245.12	48,126.46	10.50
จังหวัดเพชรบูรณ์	2559	474.17	86,017.16	53,213.92	10.88
จังหวัดราชบุรี	2550	724.70	131,240.89	88,408.87	8.97
จังหวัดราชบุรี	2551	671.49	142,016.74	94,426.60	9.08
จังหวัดราชบุรี	2552	615.74	153,289.87	101,619.47	9.25
จังหวัดราชบุรี	2553	642.22	167,657.51	114,252.99	9.39
จังหวัดราชบุรี	2554	726.11	174,503.85	118,729.44	9.60
จังหวัดราชบุรี	2555	834.28	182,106.84	122,812.92	9.90
จังหวัดราชบุรี	2556	913.29	180,577.08	119,957.84	10.63
จังหวัดราชบุรี	2557	803.50	193,037.32	129,372.17	11.06
จังหวัดราชบุรี	2558	797.75	202,586.24	137,372.90	11.48
จังหวัดราชบุรี	2559	956.73	216,064.40	146,221.74	11.90
จังหวัดกาญจนบุรี	2550	518.02	80,440.81	49,303.53	7.11
จังหวัดกาญจนบุรี	2551	458.93	79,975.04	48,914.45	7.13
จังหวัดกาญจนบุรี	2552	452.09	86,616.10	53,658.29	7.32
จังหวัดกาญจนบุรี	2553	490.61	85,403.83	53,024.37	7.45
จังหวัดกาญจนบุรี	2554	530.00	96,916.19	58,446.08	7.63

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดกาญจนบุรี	2555	642.28	104,829.14	63,570.41	7.90
จังหวัดกาญจนบุรี	2556	687.17	107,128.65	63,863.31	8.55
จังหวัดกาญจนบุรี	2557	596.40	109,695.52	65,633.17	8.95
จังหวัดกาญจนบุรี	2558	657.87	108,141.80	65,876.66	9.31
จังหวัดกาญจนบุรี	2559	626.76	115,273.67	72,996.62	9.71
จังหวัดสุพรรณบุรี	2550	482.88	61,538.86	34,953.92	9.89
จังหวัดสุพรรณบุรี	2551	486.18	71,721.86	37,744.69	9.88
จังหวัดสุพรรณบุรี	2552	476.76	75,091.96	41,847.82	10.07
จังหวัดสุพรรณบุรี	2553	482.76	72,293.01	43,039.77	10.21
จังหวัดสุพรรณบุรี	2554	533.95	84,525.41	49,602.50	10.47
จังหวัดสุพรรณบุรี	2555	652.68	99,581.09	52,836.76	10.77
จังหวัดสุพรรณบุรี	2556	728.70	96,464.31	51,976.37	11.62
จังหวัดสุพรรณบุรี	2557	629.69	92,868.85	51,416.23	12.06
จังหวัดสุพรรณบุรี	2558	609.56	96,135.07	56,765.47	12.49
จังหวัดสุพรรณบุรี	2559	593.81	93,998.90	57,630.06	12.91
จังหวัดนครปฐม	2550	1,476.26	158,483.99	132,540.32	7.75
จังหวัดนครปฐม	2551	1,562.87	166,490.03	138,473.11	7.80

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดนครปฐม	2552	1,418.55	163,778.51	136,772.78	7.95
จังหวัดนครปฐม	2553	1,575.36	182,067.75	156,277.84	8.10
จังหวัดนครปฐม	2554	1,639.49	202,279.44	177,973.32	8.31
จังหวัดนครปฐม	2555	1,795.41	234,352.24	211,280.27	8.57
จังหวัดนครปฐม	2556	2,181.86	255,918.32	236,136.74	9.21
จังหวัดนครปฐม	2557	2,340.73	271,575.04	257,484.34	9.62
จังหวัดนครปฐม	2558	2,071.57	289,128.92	281,271.06	10.00
จังหวัดนครปฐม	2559	2,182.38	294,858.41	294,098.47	10.40
จังหวัดสมุทรสาคร	2550	1,663.11	342,425.37	238,777.82	6.96
จังหวัดสมุทรสาคร	2551	1,693.86	348,307.15	257,709.18	7.06
จังหวัดสมุทรสาคร	2552	1,624.91	322,440.03	254,511.65	7.17
จังหวัดสมุทรสาคร	2553	1,775.65	348,212.05	292,037.22	7.31
จังหวัดสมุทรสาคร	2554	1,980.81	353,696.34	300,779.20	7.53
จังหวัดสมุทรสาคร	2555	2,471.32	355,951.58	305,757.49	7.78
จังหวัดสมุทรสาคร	2556	2,670.09	343,513.13	298,367.68	8.39
จังหวัดสมุทรสาคร	2557	2,556.17	361,082.90	317,316.21	8.73
จังหวัดสมุทรสาคร	2558	2,881.64	364,717.76	326,438.34	9.13

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดสมุทรสาคร	2559	3,376.80	382,679.47	345,693.47	9.47
จังหวัดสมุทรสงคราม	2550	183.90	77,454.54	12,825.39	10.89
จังหวัดสมุทรสงคราม	2551	183.94	84,278.86	14,094.26	11.14
จังหวัดสมุทรสงคราม	2552	169.41	89,089.87	14,355.80	11.37
จังหวัดสมุทรสงคราม	2553	160.91	87,800.61	14,427.49	11.58
จังหวัดสมุทรสงคราม	2554	176.66	91,921.35	15,127.91	11.87
จังหวัดสมุทรสงคราม	2555	210.46	90,687.77	14,978.77	12.29
จังหวัดสมุทรสงคราม	2556	231.92	92,709.64	15,259.49	13.15
จังหวัดสมุทรสงคราม	2557	195.22	99,783.54	16,351.90	13.64
จังหวัดสมุทรสงคราม	2558	185.42	103,841.68	17,330.68	14.13
จังหวัดสมุทรสงคราม	2559	191.59	109,868.29	18,325.39	14.71
จังหวัดเพชรบุรี	2550	405.47	95,116.05	38,438.58	9.32
จังหวัดเพชรบุรี	2551	427.01	101,189.11	40,551.75	9.41
จังหวัดเพชรบุรี	2552	392.88	103,216.91	41,355.99	9.56
จังหวัดเพชรบุรี	2553	423.05	109,104.97	44,859.35	9.68
จังหวัดเพชรบุรี	2554	450.37	110,754.44	45,891.45	9.87
จังหวัดเพชรบุรี	2555	531.90	128,153.04	51,525.74	10.12

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดเพชรบุรี	2556	645.87	127,275.61	51,252.85	10.72
จังหวัดเพชรบุรี	2557	532.95	124,476.32	50,876.15	11.14
จังหวัดเพชรบุรี	2558	642.20	126,316.62	53,114.92	11.52
จังหวัดเพชรบุรี	2559	616.45	131,802.67	55,586.86	11.89
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2550	539.84	120,567.70	44,162.76	7.73
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2551	592.25	132,446.79	49,260.28	7.71
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2552	495.13	126,301.24	46,989.08	7.80
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2553	558.91	135,791.84	50,273.44	7.89
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2554	536.19	150,474.52	54,228.31	8.08
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2555	654.83	149,827.34	56,498.01	8.35
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2556	807.74	153,967.76	59,162.27	9.00
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2557	623.53	162,277.85	61,223.91	9.41
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2558	681.47	171,413.82	64,734.64	9.79
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2559	721.22	187,038.72	70,487.85	10.13
จังหวัดนครศรีธรรมราช	2550	681.74	77,574.87	80,853.19	8.96
จังหวัดนครศรีธรรมราช	2551	738.62	76,170.15	77,213.92	9.11
จังหวัดนครศรีธรรมราช	2552	639.76	81,140.30	86,497.68	9.31

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดนครศรีธรรมราช	2553	698.25	102,944.52	103,717.74	9.49
จังหวัดนครศรีธรรมราช	2554	808.73	101,574.88	103,502.31	9.65
จังหวัดนครศรีธรรมราช	2555	938.19	99,997.75	107,687.44	9.94
จังหวัดนครศรีธรรมราช	2556	986.94	100,213.11	105,063.25	10.53
จังหวัดนครศรีธรรมราช	2557	872.61	94,244.97	102,097.01	10.85
จังหวัดนครศรีธรรมราช	2558	837.47	92,982.85	106,082.61	11.14
จังหวัดนครศรีธรรมราช	2559	849.98	98,627.36	111,708.67	11.41
จังหวัดกระบี่	2550	321.27	140,442.81	29,104.56	6.00
จังหวัดกระบี่	2551	357.17	157,967.77	31,811.90	6.00
จังหวัดกระบี่	2552	328.64	143,765.13	32,071.16	6.04
จังหวัดกระบี่	2553	313.09	159,412.61	33,051.52	6.10
จังหวัดกระบี่	2554	352.61	195,777.89	39,246.84	6.15
จังหวัดกระบี่	2555	427.53	207,569.31	42,654.23	6.28
จังหวัดกระบี่	2556	422.16	194,122.28	45,308.37	6.66
จังหวัดกระบี่	2557	406.34	203,806.80	50,304.32	6.85
จังหวัดกระบี่	2558	394.39	212,727.28	54,763.73	7.03
จังหวัดกระบี่	2559	440.45	234,436.24	60,962.46	7.22

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดพังงา	2550	184.82	119,815.38	15,616.15	8.15
จังหวัดพังงา	2551	210.75	136,012.29	19,210.67	8.27
จังหวัดพังงา	2552	190.81	128,862.69	20,004.60	8.47
จังหวัดพังงา	2553	181.51	155,617.62	21,409.54	8.63
จังหวัดพังงา	2554	206.83	175,829.83	25,377.93	8.73
จังหวัดพังงา	2555	250.94	166,026.65	26,535.97	8.94
จังหวัดพังงา	2556	247.78	166,564.88	28,453.67	9.46
จังหวัดพังงา	2557	261.77	175,816.12	32,663.48	9.80
จังหวัดพังงา	2558	235.66	217,762.94	46,019.20	10.11
จังหวัดพังงา	2559	261.05	237,970.73	50,410.95	10.46
จังหวัดภูเก็ต	2550	1,520.78	201,913.75	80,528.36	5.04
จังหวัดภูเก็ต	2551	1,826.50	201,465.65	87,018.94	5.07
จังหวัดภูเก็ต	2552	1,635.02	175,250.88	81,131.77	5.16
จังหวัดภูเก็ต	2553	1,616.18	186,737.44	92,840.37	5.22
จังหวัดภูเก็ต	2554	1,879.78	205,026.19	102,105.31	5.30
จังหวัดภูเก็ต	2555	1,974.70	232,876.73	118,065.01	5.49
จังหวัดภูเก็ต	2556	2,157.90	260,171.15	133,049.29	5.93

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดภูเก็ต	2557	2,012.10	274,166.36	140,760.05	6.17
จังหวัดภูเก็ต	2558	2,542.07	313,951.30	163,050.11	6.44
จังหวัดภูเก็ต	2559	2,312.10	357,498.11	186,319.16	6.72
จังหวัดสุราษฎร์ธานี	2550	1,012.33	122,003.26	80,588.88	7.60
จังหวัดสุราษฎร์ธานี	2551	1,112.15	134,995.08	86,767.21	7.68
จังหวัดสุราษฎร์ธานี	2552	971.36	122,409.00	85,168.65	7.84
จังหวัดสุราษฎร์ธานี	2553	1,043.76	152,391.43	97,895.90	7.98
จังหวัดสุราษฎร์ธานี	2554	1,154.43	174,142.36	108,871.39	8.07
จังหวัดสุราษฎร์ธานี	2555	1,354.66	173,881.51	115,623.48	8.25
จังหวัดสุราษฎร์ธานี	2556	1,427.02	175,575.02	121,512.93	8.74
จังหวัดสุราษฎร์ธานี	2557	1,262.71	164,309.29	123,228.73	9.01
จังหวัดสุราษฎร์ธานี	2558	1,301.98	176,759.71	137,114.23	9.26
จังหวัดสุราษฎร์ธานี	2559	1,329.24	191,926.79	149,798.53	9.51
จังหวัดระนอง	2550	139.11	83,554.40	10,278.56	6.70
จังหวัดระนอง	2551	128.70	86,966.89	10,927.77	6.82
จังหวัดระนอง	2552	111.36	83,298.19	11,559.75	6.91
จังหวัดระนอง	2553	111.61	86,954.06	12,002.67	7.07

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดระนอง	2554	112.48	89,120.52	12,104.88	7.28
จังหวัดระนอง	2555	134.62	90,112.91	13,064.51	7.52
จังหวัดระนอง	2556	138.45	89,544.97	12,786.38	8.08
จังหวัดระนอง	2557	110.46	92,022.49	13,398.56	8.42
จังหวัดระนอง	2558	114.34	89,272.77	13,875.58	8.77
จังหวัดระนอง	2559	133.05	100,720.00	15,625.31	9.10
จังหวัดชุมพร	2550	274.71	109,741.01	26,215.00	8.75
จังหวัดชุมพร	2551	278.30	125,414.79	29,412.28	8.88
จังหวัดชุมพร	2552	252.21	120,917.31	30,708.20	9.04
จังหวัดชุมพร	2553	257.33	134,493.45	32,799.05	9.22
จังหวัดชุมพร	2554	277.76	142,376.79	33,950.28	9.42
จังหวัดชุมพร	2555	335.58	140,195.23	35,802.79	9.70
จังหวัดชุมพร	2556	366.20	145,230.91	37,190.28	10.19
จังหวัดชุมพร	2557	309.31	143,869.20	37,904.67	10.49
จังหวัดชุมพร	2558	321.31	146,940.08	40,582.90	10.78
จังหวัดชุมพร	2559	321.05	168,460.23	45,220.84	11.05
จังหวัดสงขลา	2550	1,632.06	116,433.40	127,270.04	7.80

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดสงขลา	2551	1,706.32	119,911.50	135,900.32	7.90
จังหวัดสงขลา	2552	1,724.09	114,182.19	136,652.59	8.04
จังหวัดสงขลา	2553	1,959.11	137,260.82	162,329.80	8.14
จังหวัดสงขลา	2554	2,218.10	150,331.51	175,259.92	8.26
จังหวัดสงขลา	2555	2,450.71	149,586.73	178,350.28	8.46
จังหวัดสงขลา	2556	1,965.26	154,963.64	191,730.74	8.93
จังหวัดสงขลา	2557	1,682.92	147,689.25	189,301.20	9.27
จังหวัดสงขลา	2558	1,772.13	154,771.63	204,468.89	9.57
จังหวัดสงขลา	2559	1,791.15	157,029.36	206,336.66	9.86
จังหวัดสตูล	2550	107.81	93,012.74	13,214.15	6.69
จังหวัดสตูล	2551	78.52	92,352.41	12,410.59	6.71
จังหวัดสตูล	2552	66.23	91,860.55	13,549.05	6.75
จังหวัดสตูล	2553	74.87	109,260.20	14,618.26	6.75
จังหวัดสตูล	2554	83.11	122,164.95	16,417.57	6.73
จังหวัดสตูล	2555	97.19	120,987.39	17,178.04	6.76
จังหวัดสตูล	2556	107.96	112,922.98	16,991.02	7.19
จังหวัดสตูล	2557	82.64	114,268.52	17,423.53	7.42

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดสตูล	2558	86.25	114,945.38	18,782.42	7.63
จังหวัดสตูล	2559	86.58	124,400.20	20,289.20	7.89
จังหวัดตรัง	2550	357.63	98,917.58	33,005.54	7.55
จังหวัดตรัง	2551	342.35	104,581.69	34,417.68	7.64
จังหวัดตรัง	2552	294.72	94,511.23	33,296.53	7.79
จังหวัดตรัง	2553	308.01	122,797.12	38,746.81	7.92
จังหวัดตรัง	2554	347.55	142,175.87	43,185.51	8.03
จังหวัดตรัง	2555	411.17	116,184.34	40,807.74	8.23
จังหวัดตรัง	2556	430.07	108,695.33	40,899.96	8.81
จังหวัดตรัง	2557	363.63	103,902.36	40,823.69	9.10
จังหวัดตรัง	2558	347.34	98,753.09	42,357.04	9.39
จังหวัดตรัง	2559	370.47	107,719.61	46,525.21	9.75
จังหวัดพัทลุง	2550	189.95	56,682.46	16,574.21	8.99
จังหวัดพัทลุง	2551	197.99	59,137.45	17,607.50	9.20
จังหวัดพัทลุง	2552	180.02	57,727.04	18,397.01	9.49
จังหวัดพัทลุง	2553	190.22	70,554.58	20,215.20	9.77
จังหวัดพัทลุง	2554	202.67	78,950.63	22,117.89	10.08

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดพัทลุง	2555	233.92	73,824.87	21,774.28	10.40
จังหวัดพัทลุง	2556	251.13	70,272.29	21,364.28	11.11
จังหวัดพัทลุง	2557	209.12	65,929.53	21,054.25	11.49
จังหวัดพัทลุง	2558	196.90	62,466.07	21,596.89	11.84
จังหวัดพัทลุง	2559	226.46	69,158.77	24,489.82	12.16
จังหวัดปัตตานี	2550	207.48	52,415.76	19,087.56	8.01
จังหวัดปัตตานี	2551	191.37	56,323.49	20,183.04	7.87
จังหวัดปัตตานี	2552	159.60	60,447.91	22,381.75	7.72
จังหวัดปัตตานี	2553	175.44	69,201.01	25,574.48	7.63
จังหวัดปัตตานี	2554	196.41	76,194.25	28,488.10	7.63
จังหวัดปัตตานี	2555	225.89	79,291.92	31,535.78	7.63
จังหวัดปัตตานี	2556	233.07	78,746.09	31,732.57	8.10
จังหวัดปัตตานี	2557	195.61	78,810.69	31,305.41	8.21
จังหวัดปัตตานี	2558	194.18	79,343.74	33,654.45	8.36
จังหวัดปัตตานี	2559	198.52	86,571.27	36,623.75	8.43
จังหวัดยะลา	2550	220.10	86,787.09	20,640.95	6.98
จังหวัดยะลา	2551	166.64	89,238.64	20,532.49	7.01

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดยะลา	2552	149.68	83,357.30	21,009.64	6.99
จังหวัดยะลา	2553	157.44	118,068.64	25,237.93	6.93
จังหวัดยะลา	2554	180.01	132,346.90	27,837.79	6.98
จังหวัดยะลา	2555	218.69	112,981.31	27,138.13	7.03
จังหวัดยะลา	2556	213.68	97,061.55	25,173.21	7.60
จังหวัดยะลา	2557	161.89	90,636.30	24,130.70	7.77
จังหวัดยะลา	2558	158.99	91,738.28	27,720.03	7.95
จังหวัดยะลา	2559	157.75	98,561.88	29,485.00	7.99
จังหวัดนราธิวาส	2550	184.38	58,664.98	19,199.41	6.72
จังหวัดนราธิวาส	2551	143.54	59,892.03	19,937.84	6.61
จังหวัดนราธิวาส	2552	130.89	57,455.31	20,873.13	6.58
จังหวัดนราธิวาส	2553	143.72	78,216.76	24,745.92	6.50
จังหวัดนราธิวาส	2554	156.55	88,425.06	27,847.77	6.55
จังหวัดนราธิวาส	2555	224.00	63,920.68	25,342.15	6.58
จังหวัดนราธิวาส	2556	217.70	59,404.17	24,611.40	7.04

ตาราง 13 (ต่อ)

จังหวัด	ปี พ.ศ.	PIT (ล้านบาท)	GPPPER (บาท)	GPPNON (ล้านบาท)	OLDPOP (65+) (%)
จังหวัดนครราชสีมา	2557	170.14	57,458.64	24,306.47	7.19
จังหวัดนครราชสีมา	2558	176.98	56,089.97	26,609.78	7.35
จังหวัดนครราชสีมา	2559	184.19	61,114.68	28,682.73	7.50

ภาคผนวก ข
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 14

ผลการทดสอบสมการ Panel Cointegration ตามวิธีของ Pedroni

Pedroni Residual Cointegration Test

Series: GPPNON GPPPER OLDPOP PIT

Date: 04/06/19 Time: 20:49

Sample: 2550 2559

Included observations: 760

Cross-sections included: 76

Null Hypothesis: No cointegration

Trend assumption: No deterministic trend

Automatic lag length selection based on SIC with a max lag of 0

Newey-West automatic bandwidth selection and Bartlett kernel

Alternative hypothesis: common AR coefs. (within-dimension)

	Statistic	Prob.	Weighted Statistic	Prob.
Panel v-Statistic	0.1679	0.4333	-2.2925	0.9891
Panel rho-Statistic	4.9135	1.0000	5.4267	1.0000
Panel PP-Statistic	-4.4693	0.0000	-9.0625	0.0000
Panel ADF-Statistic	-4.3848	0.0000	-6.3098	0.0000

Alternative hypothesis: individual AR coefs. (between-dimension)

	Statistic	Prob.
Group rho-Statistic	9.5309	1.0000
Group PP-Statistic	-10.6113	0.0000
Group ADF-Statistic	-6.2705	0.0000

Cross section specific results

Phillips-Peron results (non-parametric)

Cross ID	AR(1)	Variance	HAC	Bandwidth	Obs.
1	-0.411	2.20E + 08	2.37E + 08	1.00	9
2	0.296	3.05E + 08	2.83E + 08	1.00	9
3	0.100	7,624,769.0	7,624,769.0	0.00	9

ตาราง 14 (ต่อ)

Cross ID	AR(1)	Variance	HAC	Bandwidth	Obs.
4	0.434	99,653,032.0	99,653,032.0	0.00	9
5	0.289	8,999,289.0	3,640,361.0	4.00	9
6	-60.151	219,237.1	96,689.6	7.00	9
7	-60.438	259,900.7	259,900.7	0.00	9
8	-60.038	220,959.8	151,126.5	3.00	9
9	0.237	755,994.5	192,011.4	5.00	9
10	-60.130	966,875.4	184,460.2	8.00	9
11	0.159	8,787,0298.0	87,870,298.0	0.00	9
12	0.177	1.28E + 08	95,101,223.0	5.00	9
13	-60.023	1,588,261.0	457,996.8	8.00	9
14	-60.225	108,193.5	82,392.7	2.00	9
15	-60.199	2,099,164.0	1,056,680.0	8.00	9
16	0.529	4,960,664.0	4,960,664.0	0.00	9
17	0.085	100,988.1	23,820.4	8.00	9
18	-60.506	104,975.6	55,894.6	8.00	9
19	-60.589	1,966,698.0	1,185,807.0	5.00	9
20	0.131	549,608.4	95,893.7	8.00	9
21	0.215	655,994.8	142,969.6	5.00	9
22	0.018	102,848.5	17,044.6	8.00	9
23	-60.516	260,358.0	260,358.0	0.00	9
24	-60.130	623,44.92	23,651.4	6.00	9
25	-60.345	593,490.0	509,535.0	2.00	9
26	-60.235	14,666.6	14,666.6	0.00	9
27	0.049	56,650.8	14,266.1	8.00	9
28	-60.156	2,295,953.0	904,423.4	5.00	9
29	-60.698	20,7221.3	112,169.2	6.00	9
30	-60.684	144,288.8	131,712.3	1.00	9
31	0.309	2,108,051.0	1,722,337.0	3.00	9

ตาราง 14 (ต่อ)

Cross ID	AR(1)	Variance	HAC	Bandwidth	Obs.
32	0.106	766,584.0	147175.0	8.00	9
33	0.247	871,083.3	154796.8	8.00	9
34	-0.436	212,164.6	60537.92	8.00	9
35	0.150	249,160.2	141310.2	3.00	9
36	-0.361	170,531.3	30568.39	8.00	9
37	-0.200	54,817.9	53233.06	1.00	9
38	-0.018	4,766,590.0	876603.0	8.00	9
39	-0.298	2,164,195.0	371476.3	8.00	9
40	0.079	392,473.0	393348.0	2.00	9
41	-0.463	249,016.0	81838.84	7.00	9
42	-0.590	23,269.2	17443.60	2.00	9
43	-0.129	112,717.6	36795.48	8.00	9
44	0.122	458,025.2	84287.76	8.00	9
45	0.312	951,173.0	951173.0	0.00	9
46	0.056	204,27.1	4416.272	5.00	9
47	0.182	4,280,561.0	2305336.	3.00	9
48	-0.206	139,476.6	49231.18	4.00	9
49	0.057	2,223,264.0	432162.7	8.00	9
50	-0.306	175,954.5	115232.5	3.00	9
51	-0.276	169,603.0	30173.40	8.00	9
52	-0.157	411,812.2	299473.5	3.00	9
53	-0.285	1,096,277.0	671168.6	3.00	9
54	-0.288	696,657.9	360724.2	3.00	9
55	0.014	676,835.6	341158.7	8.00	9
56	-0.067	883,678.4	170867.4	8.00	9
57	0.054	2,038,731.0	1306066.	3.00	9
58	-0.081	1,162,868.0	918667.9	1.00	9
59	0.534	52,575,378.0	82088102	1.00	9

ตาราง 14 (ต่อ)

Cross ID	AR(1)	Variance	HAC	Bandwidth	Obs.
60	-0.217	21,062.7	4,262.91	8.00	9
61	0.147	320,745.9	53,922.5	8.00	9
62	-0.318	108,630.0	64,001.4	8.00	9
63	-0.406	3,056,960.0	579,029.5	7.00	9
64	-0.205	473,990.8	351,603.1	3.00	9
65	0.235	3,063,787.0	902,894.4	8.00	9
66	0.314	11,950,504.0	11,950,504.0	0.00	9
67	-0.008	3,480,475.0	893,400.2	8.00	9
68	-0.132	122,584.2	30,255.9	8.00	9
69	-0.291	324,460.8	58,834.6	6.00	9
70	0.030	4,058,682.0	2,547,715.0	3.00	9
71	-0.565	105,170.7	21,458.3	5.00	9
72	-0.046	315,277.6	48,315.2	8.00	9
73	0.092	316,444.2	74,191.2	7.00	9
74	-0.436	261,440.7	42,677.7	5.00	9
75	-0.223	1,034,957.0	165,794.7	7.00	9
76	-0.055	919,330.5	689,341.4	8.00	9

Augmented Dickey-Fuller results (parametric)

Cross ID	AR(1)	Variance	Lag	Max lag	Obs.
1	-0.411	2.20E + 08	0	0	9
2	0.296	3.05E + 08	0	0	9
3	0.100	7,624,769.0	0	0	9
4	0.434	99,653,032.0	0	0	9
5	0.289	8,999,289.0	0	0	9
6	-0.151	219,237.1	0	0	9
7	-0.438	259,900.7	0	0	9
8	-0.038	220,959.8	0	0	9
9	0.237	755,994.5	0	0	9

ตาราง 14 (ต่อ)

Cross ID	AR(1)	Variance	Lag	Max lag	Obs.
10	-0.130	966,875.4	0	0	9
11	0.159	87,870,298.0	0	0	9
12	0.177	1.28E + 08	0	0	9
13	-0.023	1,588,261.0	0	0	9
14	-0.225	108,193.5	0	0	9
15	-0.199	2,099,164.0	0	0	9
16	0.529	4,960,664.0	0	0	9
17	0.085	100,988.1	0	0	9
18	-0.506	104,975.6	0	0	9
19	-0.589	1,966,698.0	0	0	9
20	0.131	549,608.4	0	0	9
21	0.215	655,994.8	0	0	9
22	0.018	102,848.5	0	0	9
23	-0.516	260,358.0	0	0	9
24	-0.130	623,44.92	0	0	9
25	-0.345	593,490.0	0	0	9
26	-0.235	146,66.62	0	0	9
27	0.049	56,650.8	0	0	9
28	-0.156	2,295,953.0	0	0	9
29	-0.698	207,221.3	0	0	9
30	-0.684	144,288.8	0	0	9
31	0.309	2,108,051.0	0	0	9
32	0.106	766,584.0	0	0	9
33	0.247	871,083.3	0	0	9
34	-0.436	212,164.6	0	0	9
35	0.150	249,160.2	0	0	9
36	-0.361	170,531.3	0	0	9
37	-0.200	54,817.9	0	0	9

ตาราง 14 (ต่อ)

Cross ID	AR(1)	Variance	Lag	Max lag	Obs.
38	-0.018	4,766,590.0	0	0	9
39	-0.298	2,164,195.0	0	0	9
40	0.079	392,473.0	0	0	9
41	-0.463	249,016.0	0	0	9
42	-0.590	23,269.2	0	0	9
43	-0.129	112,717.6	0	0	9
44	0.122	458,025.2	0	0	9
45	0.312	951,173.0	0	0	9
46	0.056	20,427.1	0	0	9
47	0.182	4,280,561.0	0	0	9
48	-0.206	139,476.6	0	0	9
49	0.057	2,223,264.0	0	0	9
50	-0.306	175,954.5	0	0	9
51	-0.276	169,603.0	0	0	9
52	-0.157	411,812.2	0	0	9
53	-0.285	1,096,277.0	0	0	9
54	-0.288	696,657.9	0	0	9
55	0.014	676,835.6	0	0	9
56	-0.067	883,678.4	0	0	9
57	0.054	2,038,731.0	0	0	9
58	-0.081	1,162,868.0	0	0	9
59	0.534	52,575,378.0	0	0	9
60	-0.217	21,062.7	0	0	9
61	0.147	320,745.9	0	0	9
62	-0.318	108,630.0	0	0	9
63	-0.406	3,056,960.0	0	0	9
64	-0.205	473,990.8	0	0	9

ตาราง 14 (ต่อ)

Cross ID	AR(1)	Variance	Lag	Max lag	Obs.
65	0.235	3,063,787.0	0	0	9
66	0.314	11,950,504.0	0	0	9
67	-0.008	3,480,475.0	0	0	9
68	-0.132	122,584.2	0	0	9
69	-0.291	324,460.8	0	0	9
70	0.030	4,058,682.0	0	0	9
71	-0.565	105,170.7	0	0	9
72	-0.046	315,277.6	0	0	9
73	0.092	316,444.2	0	0	9
74	-0.436	261,440.7	0	0	9
75	-0.223	1,034,957.0	0	0	9
76	-0.055	919,330.5	0	0	9

ตาราง 15**ผลการทดสอบสมการ Panel Cointegration ตามวิธีของ Kao**

Kao Residual Cointegration Test

Series: GPPNON GPPPER OLDPOP PIT

Date: 04/06/19 Time: 21:31

Sample: 2550 2559

Included observations: 760

Null Hypothesis: No cointegration

Trend assumption: No deterministic trend

Automatic lag length selection based on SIC with a max lag of 1

Newey-West automatic bandwidth selection and Bartlett kernel

	<i>t</i> Statistic	Prob.
ADF	-12.2587	0.0000
Residual variance	2.81E + 08	
HAC variance	2.84E + 08	

Augmented Dickey-Fuller Test Equation

Dependent Variable: D(RESID)

Method: Least Squares

Date: 04/06/19 Time: 21:31

Sample (adjusted): 2552 2559

Included observations: 608 after adjustments

Variable	Coefficient	Std. Error	<i>t</i> Statistic	Prob.
RESID(-1)	-0.7829	0.0527	-14.8355	0.0000
D(RESID(-1))	0.1682	0.0435	3.8620	0.0001
<i>R</i> squared	0.2991	Mean dependent var		481.2874
Adjusted <i>R</i> squared	0.2979	<i>SD</i> dependent var		20,536.6600
<i>SE</i> of regression	17,207.3700	Akaike info criterion		22.3475
Sum squared resid	1.79E + 11	Schwarz criterion		22.3618
Log likelihood	-6791.5940	Hannan-Quinn criter.		22.3529
Durbin-Watson stat	2.1768			

ตาราง 16

ผลการประมาณค่าตามการทดสอบด้วยวิธี *Hausman Test*

Correlated Random Effects - Hausman Test

Equation: Untitled

Test cross-section random effects

Test Summary	Chi-Sq. Statistic	Chi-Sq. <i>df</i>	Prob.
Cross-section random	115.5712	3	0.0000

Cross-section random effects test comparisons:

Variable	Fixed	Random	Var(Diff.)	Prob.
LOG(GPPPER)	0.4945	0.0623	0.0018	0.0000
LOG(GPPNON)	0.2116	0.9056	0.0043	0.0000
OLDPOP(-1)	0.0412	-0.0052	0.0000	0.0000

Cross-section random effects test equation:

Dependent Variable: LOG(PIT)

Method: Panel Least Squares

Date: 04/06/19 Time: 21:41

Sample: 2550 2559

Periods included: 9

Cross-sections included: 76

Total panel (balanced) observations: 684

Variable	Coefficient	Std. Error	<i>t</i> Statistic	Prob.
C	-2.0592	0.4422	-4.6355	0.0000
LOG(GPPPER)	0.4945	0.0640	7.7243	0.0000
LOG(GPPNON)	0.2116	0.0764	2.7693	0.0058
OLDPOP(-1)	0.0412	0.0090	4.5437	0.0000

Effects Specification

Cross-section fixed (dummy variables)			
<i>R</i> squared	0.9979	Mean dependent var	3,161.6150
Adjusted <i>R</i> squared	0.9977	<i>SD</i> dependent var	18,031.4600
<i>SE</i> of regression	855.9593	Akaike info criterion	16.4404

ตาราง 16 (ต่อ)

Cross-section fixed (dummy variables)			
Sum squared resid	4.99E + 08	Schwarz criterion	16.922
Log likelihood	-6,168.3750	Hannan-Quinn criter.	16.625
<i>F</i> statistic	4309.4680	Durbin-Watson stat	1.3389
Prob (<i>F</i> statistic)	0.0000		

ตาราง 17

ผลการประมาณค่าตามการทดสอบด้วยวิธี *Redundant Fixed Effect Test*

Redundant Fixed Effects Tests

Equation: Untitled

Test cross-section fixed effects

Effects Test	Statistic	df	Prob.
Cross-section F	71.1845	(75,605)	0.0000
Cross-section Chi-square	1,562.8596	75	0.0000

Cross-section fixed effects test equation:

Dependent Variable: PIT

Method: Panel Least Squares

Date: 04/06/19 Time: 21:54

Sample: 2550 2559

Periods included: 9

Cross-sections included: 76

Total panel (balanced) observations: 684

Variable	Coefficient	Std. Error	t Statistic	Prob.
LOG(GPPPER)	-0.2435	0.0308	-7.8939	0.0000
LOG(GPPNON)	1.1857	0.0182	64.9198	0.0000
OLDPOP(-1)	0.0249	0.0078	3.1634	0.0016
C	-3.9558	0.2342	-16.8841	0.0000
R squared	0.9869	Mean dependent var		3,161.6150
Adjusted R squared	0.9868	SD dependent var		18,031.4600
SE of regression	2,067.1450	Akaike info criterion		18.1109
Sum squared resid	3.23E + 09	Schwarz criterion		18.1353
Log likelihood	-6878.1700	Hannan-Quinn criter.		18.1203
F statistic	18,998.4300	Durbin-Watson stat		0.2083

ตาราง 18

ผลการประมาณค่าแบบจำลองโดยใช้วิธี *Ordinary Least Square (OLS)* ในรูปแบบ

Cross-Section Fixed

Dependent Variable: LOG(PIT)

Method: Panel Least Squares

Date: 04/06/19 Time: 21:19

Sample: 2550 2559

Periods included: 9

Cross-sections included: 76

Total panel (balanced) observations: 684

Variable	Coefficient	Std. Error	<i>t</i> Statistic	Prob.
LOG(GPPPER)	0.4945	0.0640	7.7243	0.0000
LOG(GPPNON)	0.2116	0.0764	2.7693	0.0058
OLDPOP(-1)	0.0412	0.0090	4.5437	0.0000
C	-2.0592	0.4442	-4.6355	0.0000

Effects Specification

Cross-section fixed (dummy variables)			
<i>R</i> squared	0.9930	Mean dependent var	6.3069
Adjusted <i>R</i> squared	0.9921	<i>SD</i> dependent var	1.2980
<i>SE</i> of regression	0.1146	Akaike info criterion	-1.9851
Sum squared resid	7.9559	Schwarz criterion	-0.8621
Log likelihood	552.7250	Hannan-Quinn criter.	-1.1827
<i>F</i> statistic	1114.1490	Durbin-Watson stat	1.2088

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2560). จำนวนประชากร. ค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2560, จาก http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age.php
- กรมสรรพากร. (2560ก). คำสั่งกรมสรรพากรที่ ป. 119/2545 เรื่อง การเครดิตภาษีเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไรตามมาตรา 47 ทวิแห่งประมวลรัษฎากร. ค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2560, จาก <http://www.rd.go.th/publish/11162.0.html>
- กรมสรรพากร. (2560ข). โครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ มีผลบังคับใช้แล้ว ตั้งแต่ปีภาษี 2560. ค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2560, จาก http://www.rd.go.th/publish/fileadmin/user_upload/news/news11_2560.pdf
- กรมสรรพากร. (2560ค). ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 195) เรื่อง กำหนดแบบเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา. ค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2560, จาก <http://www.rd.go.th/publish/29616.0.html>
- กรมสรรพากร. (2560ง). ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 150) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ที่ผู้มีเงินได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่าหกสิบห้าปีบริบูรณ์ในปีภาษีได้รับ. ค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2560, จาก <http://www.rd.go.th/publish/1599.0.html>
- กรมสรรพากร. (2560จ). ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 290) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล สำหรับเงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้สูงอายุที่มีอายุหกสิบปีขึ้นไป. ค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2561, จาก <http://www.rd.go.th/publish/1599.0.html>
- กรมสรรพากร. (2560ฉ). ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา. ค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2560, จาก <http://www.rd.go.th/publish/309.0.html>

กระทรวงการคลัง. (2561). *ข้อมูลการคลัง: รายได้รัฐบาล*. ค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2561,

จาก <http://dataservices.mof.go.th/Dataservices/GovernmentRevenue>

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2557). *ประชากรสูงอายุไทย:*

ปัจจุบันและอนาคต. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. (2546). *การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย*.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จังหวัดระยอง. (2561). *สถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดระยอง แบบ Bottom up ประจำปี*

พ.ศ. 2555 และประมาณการผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดปี พ.ศ. 2556. ค้นเมื่อ 23

ธันวาคม 2561, จาก <http://www.rayong.go.th/>

ดวงใจ พรหมมินทร์. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้-*

นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่มกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ. การศึกษาค้นคว้า-

อิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บุญธรรม ราชรักษ์. (2552). *ทฤษฎีภาษีอากร*. กรุงเทพมหานคร: ทิธีเอ็นเพรส.

ปราโมทย์ ประสาทกุล. (2543). *ประชากรศาสตร์ สารดัดศึกษาเรื่องประชากรมนุษย์*.

กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

พรพิมล ผกาแก้ว. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย*

และคำนวณอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่อำนวยรายได้สูงสุดของประเทศไทย.

วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ลมัย ศรีวรรณ. (2555). *ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามแบบ*

ภ.ง.ด. 90 และตามแบบ ภ.ง.ด. 91. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต,

มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิรัตน์ พิทักษ์วัฒนานนท์. (2551). *ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษี-*

กรมสรรพากร. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศัพทานุกรมการวิจัยทางประชากรและสังคม. (2560ก). *Aged population*. ค้นเมื่อ

30 ตุลาคม 2560, จาก <http://www.popterms.mahidol.ac.th/Popterms/showmean>

[.php?id=a00283](http://www.popterms.mahidol.ac.th/Popterms/showmean.php?id=a00283)

ศัพทานุกรมการวิจัยทางประชากรและสังคม. (2560ข). *Population aging*. ค้นเมื่อ

30 ตุลาคม 2560, จาก <http://www.popterms.mahidol.ac.th/Popterms/showmean.php?id=p00449>

ศุภรัตน์ ควัฒน์กุล และชาติรี ตันติวานิชกิจ. (2547). ทฤษฎีภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา.

ใน *เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายภาษีอากร 1*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2560). *พระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวล*

รัษฎากร พุทธศักราช 2481. ค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2560, จาก <http://web.krisdika.go.th/data/law/law4/%bb08/%bb08-20-9999-update.pdf>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *การคาดประมาณ*

ประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2560-2583. ค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2560, จาก <http://social.nesdb.go.th/social/Portals/0/Documents/การคาดประมาณ%20e-book.pdf>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *การจัดทำสถิติ*

ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด. ค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2561, จาก http://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=5625

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2552). *ภาษี*. ค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2561, จาก <http://www.royin.go.th/?knowledges=ภาษี-20-ตุลาคม-2552>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). *สถิติด้านแรงงาน*. ค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2561, จาก

<http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/สำรวจ/ด้านสังคม/สาขาแรงงาน.aspx>

สุชาติภณณ์ เขตต์บรรพต. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา*

ของสำนักงานสรรพากรภาค 7. การศึกษาค้นคว้าอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สุนทร ราชวงศ์ศึก. (2557). *การบริหารการคลัง* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

หนึ่งฤทัย ชัยวงศ์. (2553). *ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคล-
ธรรมดาของสำนักงานสรรพากรภาค 4 กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี และปทุมธานี.
วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*

Hiroyuki, Y., & Hachisuka, K. (2014). Impact of population aging on the
personal income tax base in Japan: Simulation analysis of taxation on
pension benefits using micro data. *Public Policy Review*, 10(3), 519-541.

Kuznets, S. (1973). Modern economic growth: Finding and reflection. *The
American Economic Review*, 63(3), 247-258.

Lu, W. F., Li, W., & Bailey, E. (2016). *The effect of population ageing on
the personal income tax revenue in Canada: A simulation approach.*
Retrieved October 30, 2017, from [http://www.psc.ntu.edu.tw/outline
/e_paper/pop30/30_2.pdf](http://www.psc.ntu.edu.tw/outline/e_paper/pop30/30_2.pdf)

Musgrave, R. A., & Musgrave, P. B. (1989). *Public finance in theory and
practice* (5th ed.). New York: McGraw-Hill.

Rebeggiani, L., Stowhase, S., & Teuber, M. (2016). *Demographic change and
tax revenues-results from a large microsimulation model for Germany.*
Retrieved October 30, 2017, from [http://www.iariw.org/Dresden
/rebeggiani.pdf](http://www.iariw.org/Dresden/rebeggiani.pdf)

Roll, E. (1973). *A history of economic thought*. London: Faber & Faber.

Rostow, W. W. (1960). *The stages of economic growth: a non-communist.*
Retrieved October 30, 2017, from [http://www.dsps.unibo.it/it
/dipartimento/letture-ix-summer-school-cispea-2013/the-five-stages
-of-growth-a-summary-di-w.-w.-rostow](http://www.dsps.unibo.it/it/dipartimento/letture-ix-summer-school-cispea-2013/the-five-stages-of-growth-a-summary-di-w.-w.-rostow)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางสาวสลิล ศรีพิลาศ
วัน เดือน ปีเกิด	30 ตุลาคม 2529
สถานที่เกิด	จังหวัดกำแพงเพชร
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2547 สำเร็จปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต (สถิติ) จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2551
ตำแหน่งหน้าที่	
การงานปัจจุบัน	นักวิชาการสถิติปฏิบัติการ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร